

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
Premijer Plenković
obišao ZUK
Borongaj i
podržao projekt
njegova razvoja
STR. 7

STUDIO 1PIK

Andrej Plenković i Stjepan Lakušić

PAULA MENALO,
STANA KOŽUL I
MARIJA SHMATKOVA
Najbolje
studentice
Filozofskog
fakulteta u
Splitu STR. 19

SAŠA BURIĆ/CROPIX

god XV.
broj 174.
29. travnja 2024.
www.unist.hr
www.unizg.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

ANTE MANDIĆ

HRVATSKI AKADEMSKI SPORTSKI SAVEZ DOVODI PRESTIŽNU MANIFESTACIJU

Split će biti domaćin Europskih sveučilišnih igara!

STR. 2

Nikola Mrvac, Ivana Ivanić
i Ivan Brnadić u hodnicima
SIMET-a
BRANKO NAB

METALURŠKI
FAKULTET
SVEUČILIŠTA
U ZAGREBU
Revolucija
učenja
događa se
u Sisku
STR. 10

Vrhunski opremljeni Centar za
ljevarstvo - SIMET
BRANKO NAB

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

FESTIVAL ZNANOSTI 2024.
Inteligencija -
središnja tema
ovogodišnje
manifestacije STR. 8

EPICENTAR ZNANSTVENE EUFORIJE
Više od 13.000 djece i
odraslih posjetilo je treći
MUZZA tjedan znanosti
STR. 9

HRVATSKI AKADEMSKI SPORTSKI
SAVEZ DOVODI PRESTIŽNU
MANIFESTACIJU U HRVATSKU

Split će biti domaćin Europskih sveučilišnih igara!

Bit će to najveći multisportski događaj na kojem će nastupiti više od 5000 studenata sportaša s više od 400 europskih sveučilišta i iz 45 europskih zemalja. Podržala ga Vlada RH s milijun eura

PIŠE **DIANA BARBARIĆ**

Odlučne vijesti za Grad Split, a posebno Sveučilište u Splitu, stigle su iz portugalskog Aveira: Split će biti domaćin Europskih sveučilišnih igara 2028.!

Bit će to izvrsna prilika za još jednu promociju Splita kao sportskoga, ali i sveučilišnog grada, ali i prigoda da se ozbiljnije investira u sportsku infrastrukturu.

Kako navode iz Hrvatskog akademskog sportskog saveza, bit će to najveći multisportski događaj u hrvatskoj povijesti i najveći u Europi u 2028. godini, na kojem će nastupiti više od 5000 studenata sportaša s više od 400 europskih sveučilišta i iz 45 europskih zemalja. Uz više od 2000 volontera svi oni će biti okupljeni oko 19 sportova, a iako je grad domaćin Split, Igre će se odvijati na više od 50 sportskih lokacija, odnosno na području 11 gradova i općina Splitsko-dalmatinske županije.

Da je ovo velika stvar za Sveučilište, potvrđuje i splitski rektor prof. dr. **Dragan Ljutić**, koji najavljuje da će on i njegov tim učiniti sve da budu odlični domaćini stranim studentima sportašima.

– Ovo je velika stvar za nas i prilika da se predstavimo mladima iz cijele Europe. Stalno ističemo važnost studentske mobilnosti, povezivanja, promocije našeg Sveučilišta kao relevantnog i modernog europskog sveučilišta, a od svega će imati značajne koristi i naš grad. Svega ovoga, međutim, ne bi bilo bez podrške Vlade RH, i to ne samo deklarativne, nego i vrlo izdašne materijalne podrške – kazao je rektor Ljutić.

Konkretno, Vlada je na sjednici početkom travnja, na prijedlog Ministarstva turizma i sporta, dala podršku Hrvatskom akademskom sportskom savezu za isticanje kandidature za organizaciju Europskih sveučilišnih igara 2028. godine, te se obvezala kako će u slučaju dodjele domaćinstva osigurati milijun eura iz državnog proračuna za ovu manifestaciju.

Podrška Vlade

U zaključku koji potpisuje **Andrej Plenković** stoji kako im je Hrvatski akademski sportski savez dostavio zahtjev za pismo podrške, te pripadajući elaborat o sportskoj, društvenoj i ekonomskoj opravdanosti organizacije ovoga međunarodnog natjecanja.

Prof.dr. Dragan Ljutić

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

Nikola Kocić Bilan i Toni Gamulin

– Europske sveučilišne igre imat će zamjetan kratkoročni i dugoročni doprinos na ekonomiju i društvo, kako na lokalnoj razini, tako i na nacionalnoj. Kratkoročni učinci se ogledaju u iznimnom pozitivnom doprinosu lokalnoj ekonomiji (turizam, ugostiteljstvo, transport, promocija, mediji, prateće djelatnosti) u kraćem razdoblju neposredno prije i tijekom samih Igara. Dugoročni učinci temelje se na reputacijskim doprinosima svim uključenim dionicima i partnerima u sportsku infrastrukturu i studentski standard u Splitu. Veliki infrastrukturni projekti koji se tiču izgradnje i obnove sportske infrastrukture u Splitu, proširenje kapaciteta studentskog smještaja i stvaranje novih sadržaja za studente i građanstvo, ostat će trajno “nasljeđe” povezano s Europskim sveučilišnim igrama 2028. u Splitu – stoji u zaključku Vlade.

Iz proračuna Sveučilišta u Splitu **Nikola Kocić-Bilan** sretan je što su, kako je rekao, svi naponi koje su ulagali prethodne dvije godine urodili plodom.

– Dobili smo organizaciju najvećega sportskog događaja od osamostaljenja Hrvatske. Za naš grad to ima još i veće značenje jer nakon Mediteranskih igara imamo još veće sportsko događanje koje će značiti još veći iskorak u obnovi i dobivanju sportske i sveučilišne infrastrukture. Ne moram ni govoriti kakav je poseban osjećaj u ime Sveučilišta biti ovdje i osvojiti domaćinstvo. Bili smo ispred jedne Granade, čije sveučilište slavi 500 godina postojanja, a mi za 50. obljetnicu imamo mogućnost organizirati europsku Univerzijadu. Još uvijek sam pod adrenalinom i emocijama – rekao je Kocić-Bilan.

Jakša Miličić
ispred
Građevinskog
fakulteta

U 98. GODINI ŽIVOTA UMRO JE
UGLEDNI PROFESOR I JEDAN OD
NAJVEĆIH GRADONAČELNIKA

Premينو Jakša Miličić, istinski velikan Splita

PIŠE **DIANA BARBARIĆ**

U subotu 20. travnja 2024. godine, u Splitu, u 98. godini života, preminuo je prof. dr. sc. Jakov (Jakša) Miličić, jedan od najistaknutijih splitskih gradonačelnika i dugogodišnji profesor Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije. Profesor Miličić bio je i dekan Građevinskog fakulteta u razdoblju od 1977. do 1983. godine.

Jakša Miličić bio je istinski velikan, osoba neprekidne intelektualne znatiželje, iznimnih ljudskih i profesionalnih kvaliteta, vizionar neumorna duha, ali prije svega učitelj, prijatelj i čovjek, naš Broj Jedan - objavili su na stranicama njegova matičnog fakulteta.

Miličić je bio splitski gradonačelnik od 1967. do 1974. godine i njegova je uloga u razvoju grada ogromna, a tijekom svoga mandata pokrenuo je izgradnju ključnih gradskih projekata u Splitu.

Na velikom doprinosu Sveučilištu u Splitu svi smo mu neizmerno zahvalni - istaknuo je rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. Dragan Ljutić nakon što je primio tužnu vijest, te je izrazio sućut cijeloj obitelji ovog velikana.

Poseban doprinos dao je razvoju svoga matičnog Građevinskog fakulteta, ali je do zadnjeg dana “gorio” i za cijelo Sveučilište.

Profesor Miličić umirovljen je kao redoviti sveučilišni profesor 1996. godine. Međutim, nije on mirovao ni nakon umirovljenja...

Vizionar ogromne energije

Bio je čovjek vizionar, njemu je zaista bilo stalo do Splita. Uživao sam u susretima s njim, njegova energija bila je ogromna - kazao je rektor.

Napomenuo je i kako mu je Sveučilište odalo priznanje u povodu okrugle obljetnice.

Poznato je i da je Jakša Miličić dao svoj obol i u osamostaljenju splitskog Medicinskog fakulteta, a isticao je i kako je bio ponosan na način kako je Split dobio Ekonomski fakultet.

Hrvatski savez građevinskih inženjera dodijelio mu je 2008. godine nagradu za životno djelo.

U sklopu rješavanja problema gospodarenja komunalnim otpadom, zaslužan je za znanstvenoistraživački projekt “Gospodarenje prostorom Kaštelanskog zaljeva”, koji je raden pod njegovim vodstvom, iz čega je proistekao projekt EKO - Kaštelanski zaljev.

Posljednjih godina zauzimao se za rješavanje problema splitskog odlagališta Karepovca.

Nakon demokratskih promjena i uvođenja više-stranačja, Jakšu Miličića cijenile su i uvažavale različite političke opcije.

INFORMATIČARI SVEUČILIŠTA U ZAGREBU DRUGI U EUROPI

Fenomenalni Dorijan, Krešimir i Patrick

Tim mladih informatičara, studenata Matematičkog odsjeka zagrebačkog PMF-a, odradio je odličan nastup na Europskom studentskom ICPC natjecanju gdje su osvojili drugo mjesto odnosno srebrnu medalju. Time su se plasirali na svjetsko finale u rujnu u Kazahstanu

PRIREDIO **BRANKO NAĐ**

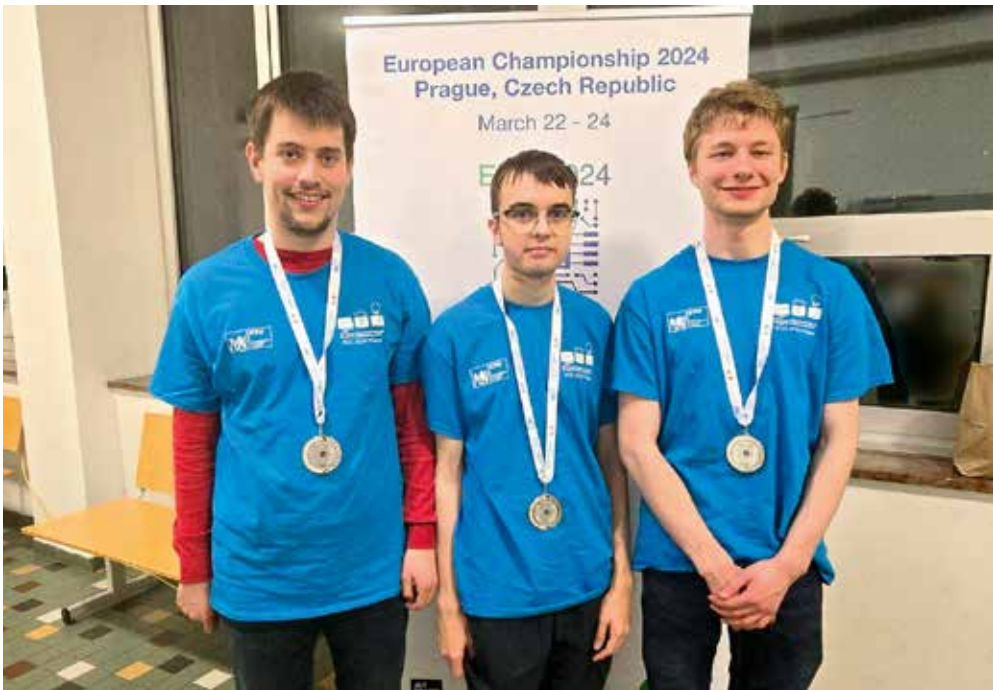
Na Tehničkom sveučilištu u Pragu, od 22. do 24. ožujka 2024. godine, održano je Europsko studentsko ICPC natjecanje (EUC) na kojem su sudjelovala 52 tima s 48 sveučilišta iz cijele Europe.

Hrvatsku su na ovom natjecanju predstavljala dva tima, oba sa Sveučilišta u Zagrebu, koji su pravo nastupa izborili sudjelovanjem na Srednjoeuropskom studentskom ICPC natjecanju, održanom od 8. do 10. prosinca 2023. godine u Ljubljani.

Najbolje plasirani hrvatski tim bio je tim u sastavu DORIJAN LENDVAJ, KREŠIMIR NEŽMAH i PATRICK PAVIĆ, svi studenti Matematičkog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji su fenomenalnim nastupom zauzeli DRUGO MJESTO i tim rezultatom osvojili SREBRNU MEDALJU. Dodatno, ovim rezultatom plasirali su se i u finale Svjetskoga studentskog ICPC natjecanja koje će se u rujnu održati u Astani, Kazahstan.

Dorijan Lendvaj i Patrick Pavić, studentisu 2. godine preddiplomskog studija, a Krešimir Nežmah, student treće godine preddiplomskog studija.

O Dorijanu i njegovim informatičkim uspjesima od

Patrick Pavić, Dorijan Lendvaj i Krešimir Nežmah

malih nogu već smo pisali na Universitas portalu.

Drugi tim Sveučilišta u Zagrebu, koji su činili studenti Vlatko Borevković s PMF-a te Toni Brajko i Marko Dorčić, plasirali su se na 17. mjesto u ukupnom poretku natjecanja.

- Europsko studentsko ICPC natjecanje novo je natjecanje, prvi put se održava i dio je Svjetskog studentskog ICPC natjecanja (International Collegiate Programming Contest - ICPC). Ovo svjet-

sko natjecanje studentskih timova u programiranju već je skoro pola stoljeća pokretač svjetskog natjecateljskog obrazovnog programa i potiče napredak generacija svjetskih programera i računarskih inženjera - izvijestio je Krešimir Malnar, tajnik Hrvatskog saveza informatičara.

ICPC svoje korijene vuče od natjecanja održanog na Sveučilištu Texas A&M 1970. godine. Ideja je ubrzo postala popularna u SAD-u i Kanadi

te je prvo Finale ACM ICPC natjecanja održano 1977. godine. Od tada do danas natjecanje je preraslo u svjetsku mrežu regionalnih natjecanja koja okupljaju timove s više od 75 tisuća studenata koji dolaze s 3450 sveučilišta iz 111 država svijeta. Timovi od tri studenta predstavljaju svoja sveučilišta na 45 regionalnih natjecanja te imaju priliku nastupiti na finalu koje okuplja 140 najboljih timova iz cijeloga svijeta.

Srebrni tim

Druge ekipa Sveučilišta u Zagrebu osvojila je 17. mjesto

Hrvatski studenti u organizaciji Hrvatskog saveza informatičara na ovom natjecanju nastupaju od 1996. godine, te postižu odlične rezultate. Posebno uspješni bili su na CERC-u 2007., 2013., 2014., 2015., 2016., 2018. i 2019. kada su hrvatski timovi izborili plasman na finale Svjetskog studentskog ICPC natjecanja i na prva tri od navedenih nastupa osvojili srebrnu medalju.

- Nastup naših informa-

tičara na ovom iznimno jakim natjecanju organizirao je Hrvatski savez informatičara koji je ranije organizirao i proveo sva studentska prednatjecanja za izbor svih naših timova koji su nastupili na ovom natjecanju. Program se financira iz javnih potreba za tehničku kulturu, a pokroviteljstvo i potporu pružaju Hrvatska zajednica tehničke kulture i Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske - zaključuje Malnar.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Održan Dan inovacija i transfera tehnologije

PIŠE **SINIŠA PELEŠ**

O kupljene vrhunske stručnjake iz transfera tehnologije iz Hrvatske i šire pozdravio je prof. Tomislav Josip Mlinarić, prorektor za inovacije, transfer tehnologije i suradnju s gospodarstvom Sveučilišta u Zagrebu, te je zahvalio suorganizatorima i istaknuo važnost inovacija kao pokretača napretka.

U ime Ministarstva znanosti i obrazovanja sudionike je pozdravila Ana Varjačić, načelnica Sektora za programe i projekte Europske unije, i istaknula važnost suradnje svih dionika pri stvaranju inovacijskog ekosustava.

Britansko veleposlanstvo predstavljala je Hellen Walker-Fleming, zamjenjica veleposlanika Ujedinjenog Kraljevstva, koja je napomenula da Britanija i Hrvatska rade zajedno na brojnim razinama, što uključuje i stvaranje čvrstih veza između naših inovacijskih i poduzetničkih ekosustava.

Glavni je dio događaja započeo izlaganjem Andree

Winders, inovatorice, poduzetnice i voditeljice odjela Bionoznanosti i zdravstva agencije MIDAS - Manchester's Inward Innovation Agency. U svojoj je prezentaciji dočarala elemente izgradnje ekosustava grada Manchestera. Istaknula je činjenicu da se inovacijski sustavi grade kroz nekoliko razina, počevši od lokalne, preko nacionalne, pa sve do stvaranja kontakata na globalnoj razini, te jačanje inovacijskih potencijala putem zajedničke suradnje, transfera znanja i tehnologija.

Kao primjer globalne suradnje navela je o suradnji s tvrtkom Nissan, koja je svoj pogon dovela u regiju i tako otvorila nova radna mjesta, ali i vrata transferu znanja i tehnologije. Spomenula je i uspješne primjere spajanja Manchesterskog sveučilišta s japanskim tvrtkama kroz memorandume o razumijevanju, kao ključne točke stvaranja globalne suradnje.

Detaljan prikaz nacrtu izgradnje nacionalnog sustava za transfer tehnologije, kao i programa potpore i sredstava

Andrea Winders, Mirjan Dozan, Tamara Aleksandrov Fabijanić, Mario Vukelić, Vlatka Petrović

Sudionici Dana inovacija i transfera tehnologije

financiranja koja su dostupna znanstvenicima, poduzetnicima, ali i stručnjacima za transfer tehnologije izložile su Ana Varjačić, načelnica Sektora za programe i projekte Europske unije, i Tonka Podnar, voditeljica Ureda za programiranje Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Kroz svoju su prezentaciju izložile kojim sve aktivnostima Ministarstvo podupire razvoj ekosustava te koji će sve programi financiranja biti dostupni u razdoblju od 2023. do 2029. godine. Istaknule su program "Dokazivanje inovativnog koncepta", program "Podrška transferu tehnologije", kao i program namijenjen specifično za podršku uredima za transfer tehnologije.

Događaj smo završili zanimljivom panel-raspravom na kojoj su sudjelovali stručnjaci iz područja koji su na primjeru svojih institucija pokazali kako razvijaju ekosustav na lokalnoj razini, no istaknuli su i koje su procedure potrebne da bi izgradili uspješan ekosustav na nacionalnoj razini.

Na panel-raspravi sudje-

lovali su Andrea Winders iz agencije MIDAS, koja se ponovno dotaknula važnosti stvaranja konekcija na globalnoj razini; Mirjana Dozan, voditeljica Centra za potporu istraživanju Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu, koja je istaknula važnost stvaranja procedura na nacionalnoj razini kao temelja izgradnje ekosustava; dr. sc. Tamara Aleksandrov Fabijanić, direktorica Centra za transfer tehnologije Fakulteta strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu, koja je govorila o važnosti podizanja svijesti i edukaciji iz poduzetništva, inovacija i transfera tehnologije na nacionalnoj razini i Mario Vukelić, suradnik na projektima iz znanstveno-tehnološkog parka StepRI Sveučilišta u Rijeci, koji se referirao na Manchesterski ekosustav kao inspirativni uzor prema kojem bi se trebao graditi inovacijski ekosustav u Hrvatskoj. Panel je moderirala dr. sc. Vlatka Petrović, voditeljica Ureda za transfer tehnologije Sveučilišta u Zagrebu.

SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Novi studijski programi na Filozofskom fakultetu

Ove godine Fakultet slavi 150. obljetnicu postojanja, koju će obilježiti nizom događanja i predstavljanjem novih studijskih programa. Za sve zainteresirane na Fakultetu su predstavljeni redovni studij sinologije i studij japanologije

Redovni studij sinologije (kineskog jezika i kulture)

Svečanost u povodu otvaranja redovnog studija sinologije održana je u auli Knjižnice Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Uz Katedru za sinologiju, u organizaciji su sudjelovali i Velesposlanstvo Narodne Republike Kine te Konfucijev institut Sveučilišta u Zagrebu. Nakon uvodnih govora veleposlanika Qi Qianjina, dekana Filozofskog fakulteta Domagoja Tončinića te predstojnice Katedre za sinologiju Ivane Buljan, uslijedio je prigodni program otvoren zmajevim plesom.

Prijediplomski dvopredmetni studij sinologije moguće je upisati već od sljedeće akademske godine (2024./2025.) u kombinaciji s jednim od mnogobrojnih dvopredmetnih studijskih programa koje nudi Filozofski fakultet u Zagrebu. Nakon tri godine prijediplomskog studija, prvostupnici sinologije moći će studij nastaviti i na diplomskoj razini.

Na tržištu rada već je iskazana značajna potreba za sinološkim stručnjacima, pogotovo u područjima poput obrazovanja, prevodenja i sudskog tumačenja, turizma, savjetovanja u kulturi i gospodarstvu, diplomaciji te radu u kineskim tvrtkama. Uz to, Narodna Republika Kina nudi i mnoge stipendije za daljnje usavršavanje u kineskom jeziku ili srodnim područjima u Kini.

Okosnicu programa studija sinologije čine jezični kolegiji kako bi se na prijediplomskom studiju dostigla B1-B2 razina, a na diplomskom studiju B2-C1 razina u kineskom jeziku. Jezik podučavaju izvorni govornici kineskog jezika koji prolaze višestruka testiranja

i edukacije u organizaciji kineskog Ministarstva obrazovanja.

Uz jezik, studij nudi i kulturne kolegije iz predmoderne i moderne Kine koje drže stručnjaci iz različitih sinoloških područja i s doktoratima s inozemnih sveučilišta (Sveučilište u Ghentu, Bochumu, Tainanu) te izborne predmete u ponudi drugih studijskih programa Odsjeka za azijske studije i Filozofskog fakulteta.

Studij japanologije

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu od 2024./2025. počinje s provedbom redovitoga prijediplomskoga studija japanologije u godini u kojoj Filozofski fakultet Sveučilišta u

Zagrebu obilježava svoju 150. godišnjicu.

U povodu pokretanja prvoga redovnoga studija japanologije na Sveučilištu u Zagrebu, organizirano je predstavljanje kako bi se upoznala šira javnost o mogućnostima koje studij nudi.

Program je započeo obilaskom zasadene sadnice ukrasne japanske trešnje u dvorištu fakulteta i nastavljen 21. Natjecanjem u govorništvu na japanskom jeziku te prigodnim programom koji je uključivao: videoporuke partnerskih sveučilišta iz Japana, predstavljanje knjige doc. dr. sc. Lovre Škopljanca *Obratna mehanika: teorija i praksa hrvatskog haikua*, izlaganja nekadašnjih studenata o iskustvima studijskog boravka u Japanu i rada s japanskim jezikom u Hrvatskoj, origami radionice i pisanje imena na japanskom jeziku.

Počevši s prijediplomskom razinom i kasnijim usavršavanjem na diplomskoj razini, novi studij japanologije svoje će polaznike osposobljavati u standardnom japanskom jeziku, njegovim lingvističkim i društveno-kulturnim osobitostima, podučavati japanskoj povijesti, književnosti, ali i japanskoj kulturi i društvenim odnosima. Znanjem i sposobnostima koje svladavaju na studiju, studenti postaju konkurentni za rad u širokom polju zanimanja, poput medija, turizma, podučavanja, prevodenja, industrije i trgovine, diplomacije, kao i radom u različitim područjima kulturne djelatnosti. S obzirom da je riječ o dvopredmetnome studiju, japanologiju mogu kombinirati s brojnim drugim studijskim grupama koje nudi Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

'Najobrazovaniji Hrvat' gost prve tribine za popularizaciju znanosti

Piše GRGUR LESAR

Tribina *Most u hrvatsku znanost* je inicijativa Znanstvenoga zavoda Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu kojoj je cilj povezivanje studenata s hrvatskim znanstvenicima iz različitih znanstvenih područja kako bi se potaknula interakcija, razmjena ideja i potaknulo zanimanje studenata za znanost i znanstvenu karijeru. Tribina je zamišljena i kao prostor za dijalog, razmjenu mišljenja i promicanja javne rasprave o važnim znanstvenim i društvenim pitanjima potičući kod studenata kritičko razmišljanje i proširujući vidike.

Nikša Sviličić rođen je 13. 11. 1970. u Osijeku nakon čega s obitelji seli u Split gdje završava osnovnu i srednju školu. Završio je i srednju glazbenu školu, a nakon završenih srednjih škola upisuje 1990. godine Akademiju dramske umjetnosti, Fakultet političkih znanosti i Filozofski fakultet. Kako je rekao na tribini, upisuje sva tri fakulteta iz pragmatičnih razloga budući da nije bio siguran koji će fakultet uspjeti upisati, a uspjehom upisa na sva tri fakulteta, odlučio je pokušati završiti sva tri u čemu je i uspio. Nakon što je diplomirao na sva tri fakulteta upisuje magisterij iz domene "Multimedijskih računalnih su-

stava" kojeg završava 1999. godine. Godine 2001. kao dobitnik UNESCO stipendije bio je u Chonan Cityju i Seou na Južnokorejskom tehnološkom sveučilištu, a tijekom 2002. i 2003. godine, kao dobitnik Fulbrightove stipendije bio je na brojnim sveučilištima SAD-a. Doktorsku disertaciju iz područja informacijskih znanosti brani 2005., a nakon toga upisuje doktorat iz "Književnosti, filma i scen-skih umjetnosti" te i doktorat iz "Sociologije". Dobio je brojne nagrade i društvena priznanja za svoj znanstveno istraživački rad i umjetnički rad, a od 1995. godine je i predavač na više znanstvenih i stručnih studija u Republici

Hrvatskoj i inozemstvu.

Na tribini je dijalog započeo s temom radoznalosti koja ga je vodila kroz život te se nadovezuje na skandinavski školski sustav u kojemu se potiče kreativnost i individualnost kod djece čime se mijenja genotip i fenotip djece i od malena im se usađuje želja za učenjem i radoznalošću koja i njega prati cijeli život i zbog čega pokazuje interes i uspjeh u tolikim područjima. Između ostaloga je govorio i o svojem iskustvu na Južnokorejskom tehnološkom sveučilištu i o tome kakav je odnos profesor-student te o iskustvima na američkim sveučilištima. Spominjao je i svoju knjigu koju piše već 10-ak

Izv. prof. Nikša Sviličić

godina i koja bi trebala uskoro biti izdana, a čija su tema tetovaže. Ono što naglašava je potreba za proaktivnošću te kako su Hrvati narod sklon konformizmu i nevoljko izlaze iz zone komfora, tj. u kalkulirane rizike. Dijalog je završio s porukom kako je

važno izići iz društvenih postulata i uvijek biti znatiželjan. Nakon završenog dijaloga bilo je izdvojeno vrijeme za pitanja i komentare od strane publike u kojoj su bili profesori, studenti te ostalo osoblje Fakulteta hrvatskih studija.

STARA IDEJA PRED REALIZACIJOM

Logopedija u Splitu bit će dislocirani studij zagrebačkog ERF-a

Bit će mjesta za 25 budućih studenata, a Split će biti tek treći grad u Hrvatskoj, nakon Zagreba i Rijeke, u kojima se izvodi ovaj izuzetno traženi studijski program

PIŠE **MARIJANA CVRILA**

Splitsko sveučilište na najboljem je putu da od jeseni i nove akademske godine 2024./2025. napokon počne s izvedbom studija logopedije. Sve je pripremljeno, sve ide u dobrom smjeru – optimistično nam je u petak potvrdio rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić.

Bude li ta ideja napokon provedena u djelo, Split bi bio tek treći grad u Hrvatskoj, nakon Zagreba i Rijeke, u kojima se izvodi ovaj izuzetno traženi studijski program.

- U dogovoru sa Sveučilištem u Zagrebu i zagrebačkim Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom (ERF) odlučili smo kako bi logopedija u Splitu u početku bila dislocirani studij zagrebačkog Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta. Na sličan je način, sjetimo se, pokrenut i studij medicine u Splitu, koji se s vremenom osamostalio te od 1997. godine Medicinski fakultet u Splitu djeluje kao sastavnica splitskog Sveučilišta – podsjeća rektor Ljutić.

U slučaju da logopedija u Splitu krene kao dislocirani studij zagrebačkog ERF-a, to bi značilo da će nastavu izvoditi dio profesora toga zagrebačkog fakulteta, a jedan dio nastavnika bio bi sa Sveučilišta u Splitu. Što se tiče studenata bruceša na logopediji u Splitu, oni će se u novoj akademskoj godini birati s liste kandidata koji konkuriraju za upis na logopediju u Zagrebu.

Naime, na logopediji na zagrebačkom ERF-u kvota za upis u 2024./25. akademske godine i

Šibenska logopedica Danijela Matulović u radu s djevojčicom

dalje iznosi 50 mjesta, a otvaranjem studija u Splitu šanse za upis otvorile bi se za dodatnih 20 do 25 kandidata.

Usjeni borova

Također, od rektora Ljutića doznajemo kako je u Splitu pronađen i prostor na kojemu bi se izvodio studij logopedije – bit će to na institutu MedILS čiji će se jedan dio prostora prenamijeniti u učionice i predavaonice za potrebe novog studija. Podsjetimo, Vlada je financijskom injekcijom od 700.000 eura ne-

davno spasila MedILS, koji se zbog nagomilanih dugova našao predstečajem, a na taj je način omogućila da se osnivačka prava Instituta prenesu na Sveučilište u Splitu.

Kako kaže rektor Ljutić, osnovna znanstvenoistraživačka djelatnost MedILS-a se nastavlja, a za potrebe logopedije bit će izdvojen samo dio prostora Instituta, kao što znamo, inače smještenog u dijelu kompleksa Vile Dalmacije.

- Ponavljam po tko zna koji put – doista posljednje dvije, tri

godine intenzivno radimo na tome kako bi Split napokon dobio studij logopedije koji je zbog velikih potreba itekako važan za Dalmaciju i cijelu Hrvatsku. Odluka da u početku krenemo kao dislocirani studij zagrebačkog ERF-a u ovom je trenutku najbolja, to nam je najbrže i u smislu organizacije, a imamo i snažnu potporu Sveučilišta u Zagrebu, rektora, dekana ERF-a ali i Ministarstva znanosti i obrazovanja i ministra Radovana Fuchsa – objašnjava Ljutić.

Na kraju, ponovno podsjet-

“

Odluka da u početku krenemo kao dislocirani studij u ovom trenutku je najbolja, a to nam je najbrže i u smislu organizacije – objašnjava rektor Ljutić

Na logopeda se čeka i do dvije godine

U nas na jednog logopeda dolazi oko 6500 stanovnika, a trebalo bi upola manje da bi se zadovoljile potrebe. Na listama čekanja za logopeda trenutačno je oko dvije tisuće osoba, a ovisno o kojoj logopedskoj intervenciji se radi, stručnjaci upozoravaju kako se na uključivanje u terapiju čeka između šest mjeseci do dvije godine. Pisali smo već i o tome kako je prije 30 godina oko 12 posto predškolske djece imalo poremećaj jezičnog govornog razvoja, prije 15 godina taj se postotak popeo na 30 posto, a danas 40 posto (neka istraživanja pokazuju i 50 posto!) djece predškolskog uzrasta ima neki blaži ili teži jezično-govorni ili komunikacijski poremećaj i treba pomoć logopeda. Također, podaci pokazuju da svako 14. dijete u razredu ima razvojni jezični poremećaj. A to je tek dio problema.

nik koliki je interes maturanata za upis na studij logopedije, koji se, naglašavamo opet, izvodi samo u Zagrebu (50 mjesta) i Rijeku (30 mjesta). Prema najnovijoj ljestvici prijave na studijske programe u novoj 2024./2025. godini AZVO-a, za upis na logopediju u Zagrebu konkurira u ovom trenutku 940 maturanata i ostalih kandidata, a za njih 328 to je studij prvog izbora – što znači da se 6,5 kandidata kojima je to prvi izbor bori za jedno upisno mjesto.

U Rijeci je za 30 upisnih mjesta dosad stiglo 515 prijave, za 88 kandidata to je prvi izbor, dakle, ovdje se tri kandidata prvog izbora 'tuku' za jedno mjesto koje vodi na željeni studij!

Nema sumnje, sa skromnih ukupno 80 mjesta u oba grada mnoge će od tih želja i ove godine ostati neispunjene, pa bi dodatnih 20 do 25 mjesta u Splitu moglo ipak biti kakva-takva utjeha.

NOVI VAL INOVACIJA U ZDRAVSTVU

Program Forward to Health Innovation otvara prijave za treću generaciju polaznika

Riječ je o programu namijenjenom inovatorima, studentima diplomskih i doktorskih studija, istraživačima iz područja prirodnih, tehničkih i društvenih znanosti, kao i poduzetnicima i zdravstvenim profesionalcima koji žele razviti inovativna rješenja za aktualne probleme s kojima se suočava zdravstveni sustav. Program *Forward to Health Innovation* svojim jedinstvenim pristupom polaznike upoznaje s ključnim koracima inovacijskoga procesa, od stvaranja ideje do njezine realizacije.

U okviru programa polaznici će dobiti specijaliziranu podršku za *startupove* u zdravstvu te naučiti kako pristupiti

istraživanju tržišta i potreba kupaca, kako validirati svoju ideju, na koji način uskladiti proizvod sa zakonskom regulativom i kako privući financiranje i investitore. Program traje sedam mjeseci.

Tijekom posljednje dvije godine kroz program *Forward to Health Innovation* do sada su prošle dvije generacije polaznika, odnosno ukupno 26 timova. **Poziv za novu generaciju polaznika programa *Forward to Health Innovation* otvoren je do 8. svibnja 2024.** Kandidati svoje prijave podnose *online* preko poveznice: <https://bit.ly/FHI24prijava>.

Detaljnije informacije o programu *Forward to Health Innovation* dostupne su na

mrežnoj stranici: <https://healthinno.eu/>.

EIT Health osnovan je 2015. godine kao zajednica znanja i inovacija (KIC) Europskoga instituta za inovaciju i tehnologiju (EIT). *EIT Health* pruža rješenja koja će europskim građanima omogućiti da žive dulje i zdravije živote kroz promicanje inovacija te povezivanje ljudi i tema izvan europskih granica, kako bi se inovacije stvarale na sjecištu istraživanja, obrazovanja i poslovanja – u korist građana.

Sveučilište u Zagrebu postalo je *EIT Health Hub* za Hrvatsku 2018. godine. *EIT Health* je najveća mreža zdravstvenih organizacija i inovacija koju podržavaju Eu-

ropski institut za inovacije i tehnologiju (EIT) i Europska unija.

Ciljevi Sveučilišta u ulozi *EIT Health huba* su poboljšati hrvatske inovacije, kapacitete u zdravstvu, razvijati lokalni inovacijski ekosustav te raditi na pronalaženju najboljih inovacijskih talenata, poduzetnika i *startup* tvrtki.

SANACIJA OBJEKATA MEDICINSKOG FAKULTETA U ZAGREBU NAKON POTRESA

Završena obnova Škole narodnog zdravlja 'ANDRIJA ŠTAMPAR'

Zgrada Škole prva je i najveća dosad cjelovito obnovljena zgrada stradala u potresu, obnovljena je za 17 mjeseci, a vrijednost obnove je 11 milijuna eura. Isto tako, privode se kraju i projekti cjelovite obnove još triju potresom oštećenih zgrada Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na Šalati

PIŠE TEA VUKUŠIĆ RUKAVINA

Završena je cjelovita obnova Škole narodnog zdravlja "Andrija Štampar" Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koja je u potresima 2020. godine pretrpjela velika oštećenja. Tim povodom održano je 8. travnja 2024. godine svečano otvaranje Škole uz nazočnost brojnih uzvanika i visokih dužnosnika.

Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar" institucija je posebnog statusa ne samo u Hrvatskoj, nego nosi ime osobe čiji je rad snažno utjecao na zdravlje ljudi diljem svijeta. Škola nije prestala s radom niti za vrijeme pandemije COVID-a 19, niti nakon zagrebačkog i petrinjskog potresa 2020. godine, nego je nastavila s radom na drugim lokacijama, i to u nesmanjenom opsegu – izjavila je prilikom otvaranja obnovljene Škole ravnateljica Škole narodnog zdravlja "Andrija Štampar" prof. Mirjana Kujundžić Tiljak.

Dodala je kako je Škola nakon cjelovite obnove sigurnija i jača te sada ponovno otvara svoja vrata, slijedeći Štamparovu viziju i ideje.

Naša je glavna zadaća u ovoj novoj fazi razvoja prenositi nove spoznaje modernim komunikacijskim kanalima i suvremenim tehnologijama, stvarajući javnozdravstvenu politiku temeljenu na znanosti i znanstvenim dokazima, a sve kako bismo postigli visoke ciljeve obrazovanja naroda za zdravlje koje nam je postavio naš veliki učitelj i vizionar Andrija Štampar, koji je, kao mladi liječnik, u svojoj knjizi "Zdravlje" još 1912. napisao da u zdravlju jednog naroda leži i njegova budućnost.

Prevenција i obrazovanje ključ su javnozdravstvenih politika, a s ovom Vladom, koja radi na prevenciji, zdravstvenom opismenijavanju građana i snažnom ulaganju u bolnice i liječnike, zdravlje naroda ponovno je stavljeno među prioritete dr-

žavne politike – naglasila je Kujundžić Tiljak.

Dekan Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Slavko Orešković kazao je da ga raduje i ispunjava ponosom to što cjelovito obnovljenu zgradu Škole svečano otvaraju u povodu ovogodišnjeg Svjetskog dana zdravlja, koji se svake godine slavi kao spomen na početak djelovanja Svjetske zdravstvene organizacije, u čijem je kreiranju najvažniju ulogu imao i doktor Andrija Štampar.

Zgrada Škole narodnog zdravlja "Andrija Štampar" prva je i najveća do sada cjelovito obnovljena zgrada stradala u potresu, a privode se kraju i projekti cjelovite obnove još triju potresom oštećenih zgrada Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na Šalati. To će omogućiti da se u idućoj akademskoj godini cjelokupna nastava održi u novooobnovljenim prostorima Medicinskog fakulteta – rekao je dekan Orešković.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković na-

glasio je da je Vlada RH osigurala 3,5 milijardi eura za obnovu Zagreba i Banovine.

– Odabrali smo možda sporiji, ali pravi put odlučivši se za cjelovitu rekonstrukciju i obnovu potresima oštećenih područja, temeljem mišljenja struke, koji se izvode po najvišim stan-

“ *S obzirom na to da se planira utrošiti 650 milijuna eura za protupotresnu obnovu i rekonstrukciju zdravstvenih ustanova, te milijardu eura za znanstvene ustanove, ovo možemo smatrati renesansom hrvatskog zdravstva i visokog obrazovanja*

dardima. S obzirom na to da se planira utrošiti 650 milijuna eura za protupotresnu obnovu i rekonstrukciju zdravstvenih ustanova, te milijardu eura za znanstvene ustanove, ovo možemo smatrati renesansom hrvatskog zdravstva i visokog obrazovanja – istaknuo je Plenković.

Nakon potresa, Medicinski fakultet je u prvoj fazi vlastitim sredstvima omogućio hitne radove na protupotresnoj sanaciji jer je pregledom utvrđeno da se zgrada može djelomično koristiti. Hitni radovi provedeni su u ljeto 2020. godine, te je omogućeno funkcioniranje centralnog i sporednih stubišta, a u uporabno stanje dovedeni su aula, hodnici i uredi.

U tako saniranim prostorima Škole, tijekom pandemije djelatnici i studenti Škole uključili su se u sve potrebne protupandemijske aktivnosti, a u Školi je, u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, organizirano i cijepljenje protiv COVID-a 19 bez naručivanja i najave jednom tjedno, te je ukupno cijepljeno 50.000 osoba. Vlada RH potom je kroz Fond

solidarnosti EU-a i Nacionalni plan oporavka i otpornosti za lokaciju zgrade Škole, površine veće od 7600 četvornih metara, osigurala potrebna sredstva, te je nakon provedenih natječaja za usluge i radove 11. studenoga 2022. godine započela cjelovita obnova Škole. Zahvat je proveden korištenjem FIDIC ugovora za projektiranje i građenje, a sve je završeno unutar ugovorenih troškova od 11.076.010,35 eura. Proces obnove Škole trajao je 17 mjeseci. Kako se zgrada nalazi unutar zaštićene zone povijesne urbane cjeline grada Zagreba, ishodena je suglasnost Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode. Nosiva konstrukcija ojačana je novim armiranobetonskim zidovima kroz sve etaže zgrade, a zahvat je u cijelosti projektiran na način da se smanji potrebna energija za grijanje i hlađenje, da se osigura pristupačnost osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, kao i zaštita od požara. Pročelje je obnovljeno izvedbom novog sloja, kao i sva unutarnja i vanjska stolarija, a sve u suradnji s konzervatorskim nadzorom Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode. Na sklopu prostorija ravnateljstva izvorno su sačuvani osobito vrijedni prozori, koji su obnovljeni uz nužne popravke. Izvedeni su novi sanitarni čvorovi, podne i zidne obloge su obnovljene ili su izvedene nove, a sve nove instalacije izvedene su u skladu s novim standardima kako bi se osigurali uvjeti potrebni za rad djelatnicima i studentima Škole narodnog zdravlja "Andrija Štampar" Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Svi nastavnici i djelatnici Škole vesele se povratku u obnovljenu i sigurnu zgradu u kojoj će moći održavati nastavu studentima, konačno uživati na najvišem nivou nastavnih standarda, te nastaviti sa znanstvenim radom i provođenjem brojnih javnozdravstvenih aktivnosti.

PIŠE MAJA ŽEPEC

Na Fakultetu prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu održano je predstavljanje Znanstveno-učilišnog kampusa Borongaj kao najvažnijega strateškoga projekta Republike Hrvatske. Kampus je obišao predsjednik Vlade RH Andrej Plenković u pratnji akademika Željka Reinerja, potpredsjednika Hrvatskoga sabora, prof. dr. sc. Radovana Fuchsa, ministra znanosti i obrazovanja RH, imr. sc. Zvonimira Frka-Petešića, predstojnika Ureda predsjednika Vlade. Uz domaćina Fakulteta prometnih znanosti dekana izv. prof. Marija Šošarića, upravu Sveučilišta u Zagrebu predstavljali su rektor Stjepan Lakušić te prorektori: red. prof. art. Jasenka Ostojić, prof. Tomislav Josip Mlinarić, prof. Tibor Pentek i prof. Tomislav Bolanča. Događanju su prisustvovali dekani i prodekan, te studenti s predsjednikom Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu Ivonom Josipović na čelu. Bili su nazočni i brojni profesori i znanstvenici, predstavnici Sveučilišnog vijeća Sveučilišta u Zagrebu s predsjednikom Berislavom Horvatom i predstavnici Gospodarskoga savjeta, zatim predsjednik Akademije tehničkih znanosti prof. Vedran Mornar, ravnatelj Studentskoga centra Mirko Bošnjak, predsjednik Saveza alumnija prof. Mario Šafran te brojni drugi gospodarstvenici

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Premijer Plenković obišao ZUK Borongaj i podržao projekt njegova razvoja

Vlada snažno podupire projekt Znanstveno-učilišnog kampusa Borongaj, a i više ministarstava s kojima sveučilište intenzivno surađuje pozitivno je ocijenilo projekt. Njegova će realizacija osvježiti glavno hrvatsko sveučilište, pridonijeti razvoju gospodarstva i zadržavanju mladih u Hrvatskoj - istaknuo je Andrej Plenković

i uglednici. Od 2008. godine, kad je inicijalno pokrenut projekt Znanstveno-učilišnog kampusa Borongaj, u njegovoj je provedbi izostao sustavni pristup i kontinuitet. Aktualna Uprava Sveučilišta u Zagrebu krenula je stoga u konačnu realizaciju razvoja i izgradnje ovoga projekta kao najvažnijega strateškog cilja. Rektor Sveučilišta Stjepan Lakušić održao je prezentaciju u kojoj je naglasio važnost ZUK-a Borongaj za Sveučilište, grad Zagreb, ali i općenito za hrvatsko gospodarstvo, rekavši: -Gospodarski razvoj države potrebno je bazirati na snažnom istraživanju nastalom povezivanjem sveučilišta i gospodarstva, a izgradnje gospodarstva ne može biti bez sveučilišta s ra-

zviženim kampusima. Kampusi moraju biti žarišta inovacija i novih tehnologija. Također, potpora Vlade ključna je za uspješnu suradnju. Rektor je nabrojio projekte u pripremi, odnosno centre u nastajanju unutar ZUK-a Borongaj, te je iznio dinamički plan realizacije projektno-tehničke dokumentacije prometne infrastrukture po fazama, kao ključnog uvjeta prometne povezanosti Borongaja s gradom. Predsjednik Sveučilišnoga vijeća Sveučilišta u Zagrebu Berislav Horvat govorio je o podršci kvalitetnim projektima i utjecaju visokoga obrazovanja na gospodarstvo jer cilj je imati odlične stručnjake koji dolaze sa Sveučilišta, naglasivši: "U Hrvatskoj se može uspjeti - važ-

na je energija i strategija i, naravno, suradnja." Premijer Andrej Plenković podržao je projekt razvoja kampusa na Borongaju. Naglasio je da je više ministarstava s kojima sveučilište intenzivno surađuje također pozitivno ocijenilo projekt, te je zaključio da će njegova realizacija osvježiti glavno hrvatsko sveučilište, pridonijeti razvoju gospodarstva i zadržavanju mladih u Hrvatskoj. Premijer je istaknuo da Vlada snažno podupire projekt Znanstveno-učilišnog kampusa Borongaj te je naglasio kako je Hrvatska trenutno na razini 76 posto razvijenosti EU-a, te da će uskoro i povećanjem toga postotka doći do zaustavljanja iseljavanja, odnosno demografskoga preokreta. -Sveučilište u Zagrebu kičma je hrvatskog obrazovnog sustava i važno za razvoj zemlje, te je jako važno za četiri strateške teme razvoja Hrvatske do kraja desetljeća, a to su demografski razvoj, dekarbonizacija, digitalizacija i obrazovanje", kazao je Plenković te podsjetio na to da je Hrvatska povećala ulaganja u znanost s 1,6 milijardi eura 2016. na 3,3 milijarde eura danas, odnosno s 0,96 posto BDP-a 2016. na 1,43 posto BDP-a danas.

“Sveučilište u Zagrebu kičma je hrvatskog obrazovnog sustava i važno za razvoj zemlje, te je jako važno za četiri strateške teme razvoja Hrvatske do kraja desetljeća, a to su demografski razvoj, dekarbonizacija, digitalizacija i obrazovanje”, kazao je premijer Plenković

Prije središnjega događanja na Fakultetu prometnih znanosti, premijer je sa suradnicima obišao cjelovito obnovljenu zgradu Škole narodnog zdravlja "Dr. Andrija Štampar" Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u čiju je obnovu nakon potresa uloženo gotovo 15 milijuna eura.

FESTIVAL ZNANOSTI 2024.GODINE

Inteligencija - središnja tema ovogodišnje manifestacije

PIŠE MILA PULJIZ

Festival znanosti opet ruši rekorde s više od 200 aktivnosti, pokusa, radionica i predavanja, a sve s jednim zajedničkim ciljem - popularizacijom znanosti. Festival znanosti manifestacija je koja se u Hrvatskoj kontinuirano organizira od 2003. s ciljem približavanja znanosti javnosti kroz informiranje o procesima, aktivnostima i rezultatima na području znanosti, poboljšavanja javne percepcije znanstvenika, te motiviranja mladih za istraživanje i stjecanje novih znanja.

Brojna pitanja

Ove godine krovna je tema Inteligencija, otvorena za sva znanstvena područja. Što nas pokreće? Može li sve to i umjetna inteligencija? Mogu li računala biti pametna, inteligentna, mudra - čovječna? Zašto su ljudi najinteligentnija vrsta na Zemlji? Kako ćemo nahraniti rastuću populaciju do 2050. godine? Koje su supermoći umjetne inteligencije? Ovo su samo neka od brojnih pitanja na koja se odgovorilo tokom 5 dana trajanja Festivala znanosti.

Kada promislamo koja je uloga sveučilišta, pomislimo na znanost, znanje, edukaciju, jasna pravila igre i jasne kriterije. To su sve odlike inteligentnog čovjeka kojemu mi dajemo maksimalnu podršku. To su odlike mladog čovjeka koji je odlučio studirati, a ima šansu studirati na našem Sveučilištu cijeli niz studija vezanih upravo uz znanost, ali ne samo uz temeljnu znanost već i društvene, humanističke, medicinske znanosti... - kazao je rektor **Dragan Ljutić** i najavio veliku vijest.

- Vrlo brzo ćemo unutar našeg sveučilišta osnovati centar za kibernetičku sigurnost i umjetnu inteligenciju, a biti

Ove godine bilježimo rekordan broj aktivnosti, njih više od 200, a osim u gradu Splitu, aktivnosti su proširene i na Kaštela, Omiš, Sinj i Trilj. Festival je namijenjen svim dobnim skupinama, a u program su uključeni vrtići, osnovne i srednje škole te fakulteti - kazao je prof. **Igor Jerković**, prorektor za znanost i kvalitetu

Svečano otvorenje Festivala znanosti 2024.

će smješten upravo tamo gdje treba biti, u okviru Instituta MedILS koji je postao dio sveučilišta. Imamo sreću da mladi profesor Srđan Čapkun, koji potječe iz Splita i koji je ime na svjetskoj i europskoj sceni, upravo za kibernetičku sigurnost i umjetnu inteligenciju, želi dati doprinos svom rod-

nom gradu i našem Sveučilištu. I to tako da osnujemo centar kakav postoji u Njemačkoj i Bugarskoj, dok će treći biti u Hrvatskoj.

Ove godine bilježimo rekordan broj aktivnosti, njih više od 200. Osim toga, u ovoj godini slavimo i pedesetu obljetnicu Sveučilišta

u Splitu. Osim u Gradu Splitu, aktivnosti su proširene i na Kaštela, Omiš, Sinj i Trilj. Festival je namijenjen svim dobnim skupinama, a u program su uključeni vrtići, osnovne i srednje škole te fakulteti - kazao je prof. **Igor Jerković**, prorektor za znanost i kvalitetu i predsjednik Orga-

nizacijskog odbora Festivala znanosti.

Najveći izazov

- Ovo je jedna od najljepših manifestacija u gradu Splitu, a ove godine je tema inteligencija, što se vjerojatno najviše misli na umjetnu inteligenciju. Umjetna inteligenci-

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

ja predstavlja možda i najveći izazov u povijesti svijeta, ali taj izazov kao i sve ostale izazove ćemo upotrijebiti da unaprijedimo naše društvo i da nam u budućnosti bude bolje. Imamo najbolje Sveučilište u regiji, ljude koji su izuzetno motivirani, znanstvenike i stručnjake koji su priznati svugdje osvijetu. Želimo da se i u budućnosti grad Split promovira i razvija u tom smjeru - kazao je prof. **Ivica Puljak**, gradonačelnik Grada Splita.

Festivalu znanosti pridružila su se i djeca iz udruga Down 21 i Bili Tići - Ovdje smo u okviru Kineziološkog fakulteta, a imamo projekt s Udrugom Down 21 koji se vezuje za tjelesnu aktivnost i vježbanje osoba s poteškoćama. Napravili smo poseban projekt "Mi smo svi inteligencija" s kojim smo se prijavili na Festival znanosti - kazala je Marijana Čavala s Kineziološkog fakulteta.

- Otkrit ćemo kako inteligentno iskoristiti otpad od kozica i dobiti važne spojeve poput astaksantina koji nije samo snažan antioksidans već je i pigment koji daje morskim organizmima crvenu boju. Predstaviti ćemo i dobivanje bioaktivnih spojeva iz mikro i makro algi koji se mogu koristiti u prehrambenoj, farmaceutskoj i kozmetičkoj industriji - kazala je Martina Čagalj s Odjela za studije mora.

“Vrlo brzo ćemo unutar našeg sveučilišta osnovati centar za kibernetičku sigurnost i umjetnu inteligenciju, u okviru Instituta MedILS, nakon Njemačke i Bugarske bit će to treći centar u Europi - najavio je rektor Dragan Ljutić

UMJETNA INTELIGENCIJA

Dino Nejašmić, predavač na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Splitu

Ovom prezentacijom pokušavamo djeci i široj populaciji demistificirati umjetnu inteligenciju, da vidimo kako ona zapravo funkcionira i da mnoge stvari koje nam se nude kao inteligentni strojevi i rješenja ipak nisu toliko kompleksne stvari. Toga se ne trebamo bojati već koristiti kao pomoć u obrazovanju. Robot ima ime, zove se NAO, a napravio ga je čovjek koji ga je htio koristiti u interakciji sa svojim djetetom koje je imalo poteškoće u razvoju. On nije ništa drugo nego računalo koje izvodi ono što mu je zadano, on je u stanju neke stvari naučiti i prepoznati, komunicirati s nama, odgovarati na naša pitanja ali se postavlja pitanje je li on sa svim tim funkcijama biće koje ima opću inteligenciju?

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

Iva Galić, Sveučilišni odjel za forenzičku znanost

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

EPICENTAR ZNANSTVENE EUFORIJE

Više od 13.000 djece i odraslih posjetilo je treći MUZZA tjedan znanosti

Posjetitelji su imali priliku zaviriti u tajne robotike, istražiti beskonačne prostore svemira, upoznati se s najnovijim tehnologijama te bolje razumjeti tijelo i njegove funkcije

PIŠE DORA ŠESTAN

Treći MUZZA tjedan znanosti, koji je trajao od 12. do 14. travnja u zgradi Rektorata Sveučilišta u Zagrebu, privukao je više od 13.000 posjetitelja, označivši epicentar znanstvene euforije. Ovaj događaj, pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja, uz potporu Turističke zajednice grada Zagreba i mnogih gospodarstvenika, omogućio je sudionicima da zarone u fascinantni svijet znanstvenih otkrića.

Interaktivni izložbeni prostor, 100 radionica i sedam panela koji su pokrivali različita područja znanosti pružili su

posjetiteljima nevjerojatno iskustvo susreta s modernim tehnologijama, istraživačkim projektima i inspirativnim programom. MUZZA tjedan znanosti postao je prilika za zajednicu da na zanimljiv i zabavan način doživi znanost.

Organiziran u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu, ovaj događaj predstavlja korak prema jačanju veza između znanstvene zajednice i visokog obrazovanja.

“Iznimno sam ponosna i zahvalna svima koji su sudjelovali na MUZZA trećem tjednu znanosti. Ovaj projekt predstavlja vrhunac naše posvećenosti popularizaciji znanosti i izgradnji mostova iz-

među akademске zajednice i društva. Ovo nam je pokazatelj da je Zagrebu potrebna izgradnja Centra za popularizaciju znanosti”, izjavila je Đurđica Protić, predsjednica udruge MUZZA.

Posjetitelji su imali priliku zaviriti u tajne robotike, istražiti beskonačne prostore svemira, upoznati se s najnovijim tehnologijama i bolje razumjeti tijelo i njegove funkcije. Kroz sve ove aktivnosti, posjetitelji su ne samo naučili nešto novo, već su i aktivno sudjelovali te se zabavili istražujući svijet znanosti i tehnologije.

MUZZA tjedan znanosti pružio je nezaboravno iskustvo koje spaja znanost, teh-

nologiju, umjetnost i zabavu, stvarajući prostor za učenje i istraživanje na najkreativnije načine.

“

Organiziran u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu, ovaj događaj predstavlja korak prema jačanju veza između znanstvene zajednice i visokog obrazovanja

MUZZA

Inspirirani sviješću da je jedina istinska moć znanje koje se koristi za dobrobit čovječanstva na svim područjima ljudskog djelovanja, MUZZA - SNAGA ZNANOSTI, TEHNOLOGIJE I KULTURE, osnovana je radi popularizacije znanosti, tehnologije i kulture među djecom i mladima.

Glavna misija je približiti im znanost i tehnologiju na interaktivan i pristupačan način, potaknuti njihovu znatiželju, maštovitost i probuditi u njima male istraživače. Kroz niz manjih i većih projekata nastoji se “umrežiti” djecu i mlade sa svijetom znanosti i tehnologije te im omogućiti susrete sa znanstvenicima i znanstvenicama. Dugoročni je cilj osnivanje Muzeja znanosti kao jedinog mjesta gdje će se djeca i mladi, ali i osobe s posebnim potrebama, susretati s bogatim spoznajama, otkrićima i dostignućima koja su ljudsku civilizaciju dovela do točke razvoja na kojoj se danas nalazi. Znanost treba biti dostupna svima i zato se kontinuirano radi na suradnji sa znanstvenim svijetom, kako bi uz pomoć hrvatskih znanstvenika približili nova saznanja i spoznaje djeci i mladima svih dobnih skupina. U tom cilju organiziraju se predavanja, radionice, igraonice, tečajevi, izložbe, festivali znanosti i tehnologije, znanstvena gostovanja te edukativni izleti i posjeti znanstvenim ustanovama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Program MUZZA 2024

Teme

1. Budućnost prometa
2. Budućnost robota i umjetne inteligencije
3. Znanost u građevinarstvu
4. E – lab
5. Kibernetička sigurnost i forenzika
6. Svemir
7. Humanija – znanost o čovjeku
8. Znanost o zemlji
9. Šumarstvo i ekologija
10. Agroekosustav i očuvanje bioraznolikosti
11. Hrana budućnosti
12. Senzacionalna znanost
13. Znanost i glazba
14. Održivi razvoj
15. Mali znanstvenici
16. MUZZA - lab: mi vidimo nevidljivo!

Paneli

1. Tehnologije pomoću kojih danas gradimo svijet
2. Profesije budućnosti
3. Umjetna inteligencija i glazba
4. Genetika ili hoće li znanosti pobijediti smrt?
5. Kibernetička (ne)sigurnost
6. Nasilje među djecom i mladima ili što ne činimo dobro
7. Hrana budućnosti

METALURŠKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU UJEDINJUJE DREVNA EVANĎEOSKA ZNANJA, UMJETNU INTELIGENCIJU I NAJSUVREMENIJU INFRASTRUKTURU

Revolucija učenja događa se u Sisku

Granice tradicionalnog učenja postaju prošlost, a studentima se pružaju alati i vještine potrebne za uspjeh u brzo mjenjajućem svijetu - jasan je v.d. dekan Nikola Mrvac. A misija fakulteta više nije "proizvodnja" kadrova za tržište rada, nego proizvodnja znanja koja će proizvesti buduća tržišta rada

PIŠE I SNIMIO **BRANKO NAĐ**

Metalurški fakultet Sveučilišta u Zagrebu započinje revoluciju učenja integracijom drevnih evanĎeoskih poruka, umjetne inteligencije i najsuvremenije infrastrukture u novi Prije-diplomski sveučilišni studij *Digitalizacija i inovacije u metalurškom inženjerstvu*. Stoga Metalurški fakultet poziva buduće studente, kao i cjelokupnu Hrvatsku javnost da im se pridruže u stvaranju budućnosti...

Tim nas riječima na sisačkoj lokaciji, gdje fakultet djeluje, dočekuje prof. Nikola Mrvac, vršitelj dužnosti dekana Metalurškog fakulteta. Objašnjava nam da ova inovativna transformacija preobražava stoljećima stare obrazovne modele i prilagođava ih potrebama suvremene industrije i društva.

- Granice tradicionalnog učenja postaju prošlost, a studentima se pružaju alati i vještine potrebne za uspjeh u brzo mjenjajućem svijetu - jasan je dekan Mrvac.

Inženjeri budućnosti

Uvođenje umjetne inteligencije u novi Prije-diplomski sveučilišni studij *Digitalizacija i inovacije u metalurškom inženjerstvu* donosi dinamične metode učenja koje su personalizirane, interaktivne i usmjerene na rješavanje problema, kombinirajući klasičnu i online nastavu u jedinstveni model u potpunosti prilagođen studentima i razvoju njihovih kompetencija. A misija fakulteta više nije "proizvodnja" kadrova za tržište rada.

Misija fakulteta jest proizvodnja znanja koja će proizvesti buduća tržišta rada.

Jednu od ključnih uloga u ovoj revoluciji igra Centar za ljevarstvo SIMET, infrastrukturni projekt financiran od Europskog fonda za regionalni razvoj, koji je realiziran u partnerstvu sa Sisačko-moslavačkom županijom.

Realizacijom ovog infrastrukturnog projekta, vrijednog 5.847.910,69 EUR bespovratnim sredstvima, te usvajanjem inovativnog nastavnog plana i programa, revolucija učenja započinje. Ova inicijativa ne samo da jača kapacitete fakulteta i potiče organizacijsku reformu za poboljšanje funkcioniranja i kvalitete istra-

“

Spajanjem 'novih mješina' inovativnih metoda učenja i 'novog vina' umjetne inteligencije, stvara se dinamično okruženje koje priprema studente za briljantnu budućnost u digitaliziranoj metalurškoj industriji

- Prof. Nikola Mrvac, v.d. dekan Metalurškog fakulteta

Implementacija umjetne inteligencije u edukaciji

Revitalizacija obrazovnog procesa kroz integraciju UI-a na Metalurškom fakultetu manifestira se kroz niz inovativnih metoda učenja koje aktivno uključuju studente u obrazovni proces, kombinirajući klasičnu i online nastavu u jedinstveni hibridni model.

Projektno učenje: Studenti se suočavaju s praktičnim izazovima, koristeći UI alate kako bi pronašli rješenja za stvarne probleme u metalurškoj industriji. Ova metoda omogućava praktično iskustvo i dublje razumijevanje materije.

Personalizirano učenje: Primjenom UI alata, obrazovanje postaje prilagođeno potrebama svakog studenta, omogućavajući im da napreduju vlastitim tempom i prema vlastitim sposobnostima.

Učenje kroz istraživanje: Potiče se samostalno istraživanje uz pomoć UI alata, što studentima omogućuje da istraže nove ideje, razviju inovativna rješenja i prošire granice tradicionalnog znanja.

Ovaj integrativni pristup postavlja Metalurški fakultet u Sisku na čelo obrazovne revolucije, pripremajući studente ne samo da budu sudionici već i lideri u digitalnoj transformaciji društva.

živačkih aktivnosti, već i povećava prepoznatljivost Fakulteta kao međunarodno konkurentne znanstvene institucije.

- Aktivnostima Centra SIMET potaknut će se proces inovacija i triple helix efekt, odnosno ujedinjenje znanstveno-istraživačkog sektora, lokalne zajednice i gospodarskih subjekata. To će rezultirati poboljšanjem konkurentnosti metalurške industrije i gospodarskim rastom - ističe dekan Mrvac.

U razgovoru s dekanom, ali i prodekanicom Metalurškog fakulteta te voditeljcem projekta SIMET, duboko smo zaronili u ovu revoluciju učenja i istražili kako

se ova inovativna transformacija odvija. Dekan Mrvac pojašnjava kako se studenti, profesori i akademska zajednica prilagođavaju novim metodama učenja i kako će integracija UI-a utjecati na budućnost metalurške industrije, kao i ostalih industrija te općenito na sustav visokog obrazovanja.

- Revolucija učenja na Metalurškom fakultetu u Sisku predstavlja značajan korak naprijed u obrazovanju metalurških inženjera budućnosti. Integracija drevnih znanja, umjetne inteligencije i najsuvremenije infrastrukture osigurava studentima kvalitetnu i inovativnu edukaciju koja ih priprema za proizvodnju znanja, kao i za uspješan uspješan rad u globalnom okruženju. Iteka-kom smo svjesni da je najbolji način predvidjeti budućnost - stvoriti je.

•• A kako točno Metalurški fakultet u Sisku objedinjuje drevna evanĎeoska znanja, umjetnu inteligenciju i najsuvremeniju infrastrukturu?

•• EvanĎelje po Luki (5:37-39), govori nam naš sugovornik, prenosi mudru prisporobu o "novom vinu u novim mješinama", koja se ponavlja i u EvanĎelju po Mateju (9:17) i Marku (2:22). Universalnost ove metafore, dodaje, njezino prisustvo u trima različitim evanĎeljima, naglašava važnost ove poruke za sve životne aspekte, uključujući i obrazovanje:

•• - Naš je fakultet duboko svjestan te univerzalne mu-

Docent Tin Brlić radi na 3D optičkom stereofotogrametrijskom mjernom sustavu

drosti i krenuli smo u inovativni proces integracije umjetne inteligencije (UI) u temelje obrazovanja metalurških inženjera. Spajanjem "novih mješina" inovativnih metoda učenja i "novog vina" UI-a, stvara se dinamično okruženje koje priprema studente za briljantnu budućnost u digitaliziranoj metalurškoj industriji - poručuje Mrvac.

Stare mješine i novo vino

Metalurški fakultet ne samo da prati vremena, već ih i oblikuje. Usvajanjem prisporobe o "novom vinu u novim mješinama", fakultet, prema riječima dekana Mrvca, poduzima hrabre korake ka budućnosti obrazovanja.

Spomenuta metafora, poznata iz EvanĎelja po Luki, Mateju i Marku, simbolizira prelazak na nove paradigme učenja koje se savršeno uklapaju u moderni kontekst obrazovanja metalurških inženjera.

Predanost fakulteta inovacijama ogleda se u integraciji umjetne inteligencije u sve aspekte njegova obrazovnog programa. Ovaj hrabar korak, smatra Mrvac, predstavlja fuziju "novih mješina" i "novog vina" - gdje inovativne metode učenja susreću moć umjetne inteligencije.

Cilj je stvoriti okruženje koje ne samo da prati, već i predvodi digitalnu transformaciju, jasan je prvi čovjek sisačke Metalurgije:

- Tradicija se susreće s inovacijom dok Metalurški fakultet preispituje "stare mješine" tradicionalnog obrazovanja. Pasivno učenje i puko memoriranje više nisu dostatni u svijetu koji zahtij-

“

Inovacija se razlikuje od poboljšanja u tome što inovacija upućuje na korak naprijed prema nečemu potpuno novom, dok poboljšanje znači poboljšanje onoga što već postoji. U tom smislu Metalurški fakultet se odlučio za stvaranje nečeg sasvim novog

- Prof. Ivan Brnardić, voditelj projekta Centra SIMET

Nikola Mrvac, Ivana Ivanić i Ivan Brnardić u hodnicima SIMET-a

Zgrada vrhunski opremljenog Centra za ljevarstvo - SIMET

Prostor za lijevanje i toplinsku obradu Centra za ljevarstvo - SIMET

Ivan Brnardić, Nikola Mrvac i Ivana Ivanić u novoj računalnoj predavaonici

jeva dinamičnost, prilagodljivost i stalno inoviranje. Umjetna inteligencija, kao “novo vino”, donosi omogućuje dublje, interaktivno i personalizirano učenje. UI ima sposobnost transformirati tradicionalni obrazovni model i obogatiti iskustvo učenja za svakog studenta.

Program “Digitalizacija i inovacije u metalurškom inženjerstvu” integrira digitalizaciju, inovacije i umjetnu inteligenciju u tradicionalne metalurške procese kroz niz specijaliziranih modula koji odražavaju trenutne i buduće industrijske i tehnološke trendove.

Ovaj sveobuhvatan pristup uključuje:

- **Primjena metalurškog inženjerstva u videoigrama i interaktivnim tehnologijama:** ovaj modul most je između tradicionalne metalurgije i digitalne umjetnosti, omogućavajući studentima da razumiju kako se metalurški materijali i procesi mogu simulirati i koristiti u razvoju video igara. Ova integracija potiče multidisciplinarni pristup i suradnju između različitih stručnjaka, te pruža studentima praktično iskustvo i dublje razumijevanje kako digitalne tehnologije mogu biti primijenjene u metalurškoj industriji.

- **Metalurgija 4.0:** ovaj smjer fokusira se na integraciju tehnologija kao što su IoT, umjetna inteligencija i big data analitika u metalurške procese. Cilj je poboljšati nadzor, optimizaciju i inovacije u proizvodnji, kao i promovirati održive prakse kroz smanjenje emisija i bolje upravljanje resursima. Studenti uče kako tehnološke inovacije mogu unaprijediti tradicionalne metalurške procese i doprinijeti razvoju pametne proizvodnje.

- **3D oblikovanje i aditivna proizvodnja:** kroz ovaj modul, studenti stječu znanja o ključnim tehnologijama poput 3D skeniranja, CAD obrade i 3D ispisa, te njihovoj primjeni u metalurškoj industriji. Modul promiče razumijevanje prednosti i izazova aditivnih tehnologija, te potiče kreativnost i inovativno razmišljanje kroz praktične projekte. Ova znanja omogućuju studentima da pridonose inovacijama u proizvodnim procesima, istražujući nove mogućnosti u dizajnu i proizvodnji.

Aktivn(i)ja uloga studenata

Kroz spomenuta tri modula, program “Digitalizacija i inovacije u metalurškom inženjerstvu” služi kao most između tradicio-

nalnih metalurških praksi i budućnosti digitalne proizvodnje. Integracijom digitalnih tehnologija i umjetne inteligencije, rekao nam je dekan Mrvac, program priprema studente da budu lideri u novoj eri metalurške industrije, opremljeni znanjem i vještinama potrebnim za rješavanje suvremenih izazova i doprinos budućem razvoju sektora.

- Tradicionalni model obrazovanja, gdje su studenti pasivni primatelji znanja od profesora, ne odgovara više potrebama suvremenog društva. Umjetna inteligencija i digitalna transformacija zahtijevaju aktivnu ulogu studenata u procesu učenja, govori Mrvac.

Promjene u edukaciji se mogu ilustrirati prisporom iz sporta:

- U tradicionalnom modelu, profesori su glavni igrači na terenu, dok su studenti u sporednim ulogama.

- U suvremenom obrazovanju, studenti postaju glavni igrači, a profesori preuzimaju ulogu trenera.

Prednosti aktivnog uključivanja studenata u učenje:

- Razvoj kritičkog razmišljanja i kreativnosti
- Poboljšanje sposobnosti rješavanja problema
- Jačanje samopouzdanja i motivacije

IZV. PROF. IVANA IVANIĆ, v.d. PRODEKANICA ZA ZNANOST I POSLOVANJE: Što studirati?

Na Metalurškom fakultetu, osim programâ koji su specifično usmjereni na metalurško inženjerstvo, studenti imaju priliku upisati i studirati na drugim relevantnim programima koji su usmjereni na suvremene potrebe tržišta rada i industrije. Prijediplomski i diplomski sveučilišni studij Sigurnost, zdravlje na radu i radni okoliš, jedinstveni u Hrvatskoj, integrira tri ključna područja sigurnosti: sigurnost na radu, zaštitu zdravlja radnika i zaštitu radnog okoliša. Program je prilagođen i za redovite i za izvanredne studente, čime se omogućuje obrazovanje i osobama koje su već u radnom odnosu. Fokus programa je na usklađivanju s potrebama gospodarstva i prilagodbi brzom tehnološkom razvoju, što uključuje identifikaciju i rješavanje potencijalnih opasnosti i rizika u radnom okruženju.

Prijediplomski sveučilišni izvanredni stručni studij Ljevarstvo namijenjen je kandidatima s interesom za usavršavanje znanja iz područja lijevanja metalnih materijala.

Metalurški fakultet kroz svoje programe priprema studente ne samo za tržište rada koje poznajemo danas, već i za kreiranje novih mogućnosti i rješenja koja će oblikovati budućnost.

PROF. IVAN BRNARDIĆ, VODITELJ PROJEKTA CENTRA SIMET

Projekt Centar za ljevarstvo - SIMET, financiran sredstvima Europske unije, igra ključnu ulogu u osnaživanju novog studentskog programa Digitalizacija i inovacije. Ovaj projekt nije samo obogatio fakultet modernom infrastrukturom, već je pružio studentima pristup vrhunskoj opremi za 3D modeliranje i aditivnu proizvodnju, ključnim za napredak u digitalizaciji i inovacijama u metalurškom inženjerstvu.

Oprema kao što su najsuvremeniji 3D printeri omogućava studentima stjecanje praktičnih znanja i vještinu u 3D modeliranju, skeniranju i aditivnoj proizvodnji. Korištenjem ove sofisticirane tehnologije, studenti mogu izravno primijeniti teoretska znanja na stvarne projekte, razvijajući prototipove i inovativna rješenja koja zadovoljavaju specifične industrijske zahtjeve.

Istovremeno, SIMET podupire primjenu metalurškog inženjerstva u videoigrama i interaktivnim tehnologijama kroz integraciju naprednih softverskih alata. Ovi alati omogućuju studentima da eksperimentiraju sa simulacijama metalurških procesa i materijala unutar digitalnih okruženja, promičući multidisciplinarni pristup koji spaja metalurško inženjerstvo s digitalnom umjetnošću i tehnologijom. Kroz ovakav pristup, studenti se pripremaju za inovacije u dizajnu i proizvodnji, kao i za razvoj rješenja primjenjivih u širokom spektru industrija, uključujući zabavnu industriju. Centar za ljevarstvo - SIMET stoga predstavlja ključan resurs u pripremi studenata za buduće izazove i prilike, osiguravajući da program “Digitalizacija i inovacije u metalurškom inženjerstvu” ne samo prati, već i predvodi u oblikovanju budućnosti metalurške industrije. Kroz pristup temeljen na inovacijama, multidisciplinarnosti i praktičnom iskustvu, studenti su opremljeni za vođenje u novoj eri digitalizacije i inovacija, sposobni za rješavanje suvremenih izazova te doprinos razvoju sektora.

- Razvoj vještina suradnje i komunikacije

Metode za aktivno uključivanje studenata:

- Projektno učenje
- Učenje kroz istraživanje
- Problem-based learning
- Debate i diskusije
- Simulacije i igre

Promjena uloge profesora:

- Profesori postaju mentori i vodiči koji pomažu studentima u njihovom individualnom napretku.

- Profesori se usredotočuju na stvaranje inspirativnog i potpornog okruženja za učenje.

- Profesori surađuju sa studentima na istraživačkim projektima.

Aktivno uključivanje studenata u proces učenja je ključno za uspjeh u suvremenom obrazovanju. Studenti su glavni igrači u budućnosti, a profesori su tu da im pomognu da dostignu svoj puni potencijal, navodi naš sugovornik:

- Vjerujemo da ćemo nakon provedenih promjena sinergijom vidljivoga i nevidljivoga u kontekstu svega izrečenoga, razvijajući nacija akademске slobode te zdrave međuljudske odnose, ljubeći jedni druge pridonijeti razvoju zajedništva te postati kamen zaglavni koji će značajno doprinosti razvoju grada Siska i Sisačkomoslavačke županije, Sveučilišta u Zagrebu, kao i cjelokupnom razvitku Republike Hrvatske, zaključuje prof. Nikola Mrvac, vršitelj dužnosti dekana Metalurškog fakulteta u Sisku, jedne od 34 sastavnice Sveučilišta u Zagrebu.

ANKETE ZA BUDUĆE STUDENTE

Na Metalurškom fakultetu konstantno razvijaju nove alate i načine komunikacije s budućim studentima, kao i s cjelokupnom javnosti. Stoga mole sve koji su prepoznali njihove ideje i nastojanja da im pomognu i da im iskažu potporu ispunjavanjem sljedećih anketa. Ankete se popunjavaju tako da odete na poveznicu preko sljedećih QR kodova.

1. Anketa za buduće studente koje zanima studiranje na Metalurškom fakultetu

‘Anketa STUDENTI’

2. Anketa za sve ostale koji smatraju da nam je potrebna revolucija učenja

‘Anketa OSTALI’

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Svečana proslava 27. obljetnice Medicinskog fakulteta u Splitu

Danas Medicinski fakultet izvodi nastavu na četiri integrirana studija – Medicina, Dentalna medicina, Farmacija, u suradnji s Kemijsko-tehnološkim fakultetom, i Medicina na engleskom jeziku

Piše **FRANKA BABIĆ**

Dan Medicinskog fakulteta, na kojem je obilježena 27. obljetnica utemeljenja ove visokoškolske ustanove, održan je 26. ožujka u velikom amfiteatru Fakulteta. U ime dekana prof. Ante Tonkića, okupljenima se obratila prof. Valdi Pešutić Pisac, prodekanica za financije i upravljanje.

– Povijest Medicinskog fakulteta u Splitu je jedinstvena, ali i kompleksna priča. U nastanku je sudjelovalo više generacija nastavnika i studenata. Naime, studij Medicine u Splitu započeo je 1974. godine kao ogranak zagrebačkog Medicinskog fakulteta, koji je odigrao važnu ulogu i u osamostaljivanju splitske Medicine, osnovane upravo na današnji dan 1997. godine – o povijesti nastanka Fakulteta kazala je prodekanica Pešutić Pisac. Danas Medicinski fakultet izvodi nastavu na četiri integrirana studija – Medicina, Dentalna medicina, Farmacija, u suradnji s Kemijsko-tehnološkim fakultetom, i Medicina na engleskom jeziku.

– Od samostalnosti Fakulteta do danas na studiju Medicina diplomiralo je 1330 studenata, 323 na studiju Dentalna medicina, 243 na studiju Farmacija, te njih 204 na studiju Medicina na engleskom jeziku. Poslijediplomska nastava izvodi se u sklopu Doktorske škole, na tri doktorska studija, u sklopu kojih je do danas doktoriralo 444 znanstvenika. Stručna nastava izvodi se u okviru 16 specijalističkih poslijediplomskih studijskih programa, a znanstveno-istraživački rad i inovacije provode se u okviru šest centara i šest zavoda s 26 laboratorija i istraživačkih skupina. Trenutačno se na Fakultetu provode 23 projekta, među kojima je 11 europskih – istaknula je prodekanica Pešutić Pisac, kazavši da se s obzirom na navedeno, s pravom može reći da Medicinski fakultet prednjači u znanstveno-istraživačkoj djelatnosti i međunarodnoj prepoznatljivosti Sveučilišta u Splitu.

– Od svojeg osnutka, na Fakultetu je objavljeno čak 5815 radova u WoSS-u te 6107 radova u Scopusu. H indeks je 188, te više od 219 tisuća citata u WoSS-u i više od 216 tisuća citata u Scopusu. Naši su studenti izuzetno motivirani za studiranje i na razini Sveučilišta ostvaruju visoku prolaznost, te su aktivni u organiziranju i radu brojnih udruga, ali i humanitarnih akcija te edukacijama studentske populacije i šire javnosti – ustvrdila je Pešutić Pisac, kazavši

kako je na Fakultetu da i dalje studentima, uz teorijska znanja, omogući i primjereno stjecanje praktičnih znanja i vještina.

– Od prošlogodišnje proslave dana Fakulteta uspješno je realizirano nekoliko važnih projekata: završna faza sanacije građevinske rekonstrukcije Zgrade A, osnovano je Savjetovalište za studente te je otvoren Ured za kvalitetu. Opremljen je novi Centar za kliničke vještine, na što smo posebno ponosni. Povećana je znanstvena produktivnost nastavnika i asistenata te dolazna i odlazna mobilnost – zaključila je prodekanica Pešutić Pisac.

Značajnu je obljetnicu Medicinskom fakultetu čestitao i prof. Dragan Ljutić, rektor Sveučilišta u Splitu, prisjetivši se važnih događaja u povijesti Fakulteta, nekih i za vrijeme svoga dekanskog mandata, primjerice osnutka studija Medicina na engleskom jeziku.

– U vrijeme osnivanja Medicinskog fakulteta trebalo je velike mudrosti, a danas se to pokazuje kao prava odluka. Potvrda tome je i znanstvena izvrsnost te citiranost znanstvenika. Snagu i ideju koja postoji na ovoj instituciji baštine i naši studenti – kazao je rektor Ljutić, istaknuvši ponos rezultatima i mogućnostima koje pruža Medicinski fakultet, kako u akademskom, tako i u infrastrukturnom smislu.

Prof. Dragan Primorac po-

dijelio je radost s okupljenima zbog ove obljetnice.

– Moja je temeljna poruka da budućnost ovisi o onome što radimo danas. Gledajući Medicinski fakultet i ono što je napravio, gdje god idem po svijetu s ponosom ističem ovu instituciju kao centar izvrsnosti, i nema dvojbe kad usporedimo rezultate Medicinskog fakulteta s drugim institucijama s daleko duljom poviješću,

splitski Medicinski fakultet je daleko ispred. Raduje me vidjeti da mudrom politikom vođenja Sveučilišta i Fakulteta, ova institucija okuplja ono najizvrsnije u Hrvatskoj i šire – poručio je Dragan Primorac. U prilog tome svakako idu i čestitke koje je Fakultet primio od svojih suradnih ustanova i partnera REGIOMED klinika u Bavarskoj, kao i Penn State Sveučilišta.

NAGRADE I PRIZNANJA za ak. god. 2022./2023. dodijeljene na Dan Fakulteta 2024.

STUDENTI

U kategoriji najuspješnijih studenata od druge do završne godine studija koji su u prethodnim akademskim godinama ostvarili ukupan prosjek ocjena od najmanje 4,00, Dekanove nagrade dodjeljuju se sljedećim studentima:

Studij Medicina: Mirko Armanda, Luka Kožul, Antonia Rogulj, Borna Vujnović, Luka Grubišić, Ana Bjeliš
Studij Medicina na engleskom jeziku: Aliona Shchepkova, Leah Roth, Carolina Pfeuffer, Lukas Gilles, Filip Kelava
Studij Dentalna medicina: Lara Udiljak, Ružica Sučić, Ivana Baksa, Anđela Gravić
Studij Farmacija: Elena Radovanić, Sunčica Dodig, Marija Rajčić, Sara Vuko

U kategoriji najuspješnijih diplomiranih redovitih studenata svih sveučilišnih integriranih preddiplomskih i diplomskih studija u prethodnoj akademskoj godini, koji su završili studij u roku s ukupnom prosječnom ocjenom od najmanje 4,5, pohvalnica se dodjeljuje sljedećim studentima:

Studij Medicina: Ivan Aranza, Ivana Janković Marendić, Luka Milovac, Petar Đolonga, Marija Dagelić, Karla Milinović, Zvonimir Družanić, Dora Fureš
Studij Dentalna medicina: Ivana Milardović, Antonija Zoranić
Studij Farmacija: Anđela Merčep, Dina Đurđević, Silvija Palošek, Ana Svilan

ZNANOST

Prvom, posljednjem ili dopisnom autoru znanstvenog članka objavljenog u prethodnoj kalendarskoj godini u WoS-u, najvišeg čimbenika odjeka, nastalog na Fakultetu samostalno ili u suradnji s drugim ustanovama; pohvalnice se dodjeljuju za:

temeljne medicinske znanosti: prof. dr. sc. Ivana Marinović Terzić

kliničke medicinske znanosti: dr. sc. Marko Kumrić
javno zdravstvo i zdravstvene zaštite: dr. sc. Maja Rogić Vidaković

dentalna medicina: doc. dr. sc. Marija Roguljić
farmacija: doc. dr. sc. Dijana Gujinović- voditelju najuspješnijeg znanstvenog projekta u protekloj kalendarskoj godini prema kumulativnom čimbeniku odjeka radova pridruženih projektu, pohvalnica se dodjeljuje: prof. dr. sc. Ana Marušić

Za kategoriju student koji je prvi autor znanstvenog članka objavljenog u prethodnoj kalendarskoj godini u WoS-u, najvišeg čimbenika odjeka, pohvalnica se dodjeljuje Ivanu Pivcu

Za kategoriju autor najboljeg nastavnog štiva, a na temelju izvješća Povjerenstva za izdavačku djelatnost, pohvalnica se dodjeljuje prof. dr. sc. Tonku Vlaku za udžbenik "Rehabilitacijski modeli u reumatologiji utemeljeni na dokazima"

Za kategoriju autor najboljeg doktorskog rada prema kumulativnom čimbeniku odjeka radova proizišlih iz doktorskog rada, pohvalnica se dodjeljuje dr. sc. Marku Kumriću.

Za kategoriju pojedincima ili ustanovama za sveukupni doprinos razvoju i promicanju ugleda Fakulteta, pohvalnice se dodjeljuje studentima: Vladimiru Ercegoviću, Stefanu Bartulu Goliću, Anđeli Škarpa, Nadi Rakić, Tini Volarević, Paoli Radovniković, Mari Pranjić, Brunu Kontriju i Marijani Barbača

UMIROVLJENICI

Zahvalnica umirovljenim zaposlenicima:

doc. dr. sc. Deny Anđelinović
prof. dr. sc. Šimun Anđelinović
prof. dr. sc. Ivana Kuzmić-Prusac
doc. dr. sc. Mihajlo Lojpur
izv. prof. dr. sc. Marina Maras-Šimunić
doc. dr. sc. Arsen Pavić
prof. dr. sc. Ante Punda
prof. dr. sc. Rosanda Mulić
Diana Raos, dipl. iur
Dinka Jurić
Josip Barić, dipl. iur.
Nevenka Kajić

AGRONOMSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU OTVORIO TRI OBNOVLJENE ZGRADE

Novoopremljeni prostori najbolji su dar za 105. rođendan fakulteta

Sobnovom je zagrebačka Agronomija započela 4. srpnja 2022. godine, a kompletna operacija sufinancirana je iz Fonda solidarnosti Europske unije i Mehanizma za oporavak i otpornost. Ukupna vrijednost je 16,7 milijuna eura

PIŠE I SNIMIO **BRANKO NAĐ**

Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu svečano je obilježio završetak radova i otvorenje triju obnovljenih zgrada, koje su oštećene u zagrebačkome potresu u ožujku odnosno petrinjskome u prosincu 2020. godine

S obnovom je zagrebačka Agronomija započela 4. srpnja 2022. godine, a kompletna operacija sufinancirana je iz Fonda solidarnosti Europske unije i Mehanizma za oporavak i otpornost. Ukupna vrijednost iznosila je 16.701.738,68 eura.

- Obnovili smo otprilike 8500 kvadrata, ali smo u isto vrijeme suvremeno opremili prostore novim uredskim, laboratorijskim i učioničkim namještajem. Tijelo odgovorno za provedbu financijskog doprinosa bilo je Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Iskreno, mi to nismo mogli sami pa u ime čelnštva fakulteta moram zahvaliti svima onima koji su nam u ovome pomogli, rekao je na jučerašnjoj svečanosti s ponosom u glasu **prof. dr. sc. Ivica Kisić**, dekan Agronomskog fakulteta.

Fakultet ove godine obilježava 105. godinu od utemeljenja i peta su po starosti sastavnica Sveučilišta u Zagrebu. Ujedno valja naglasiti da su i jedna od najcietiranijih sastavnica Sveučilišta prema međunarodnim znanstvenim vrednovanjima.

Gledali šangajsku ili tajvansku listu, Agronomski fakultet je jedna od najboljih sastavnica prema međunarodnom vrednovanju. Za to su primarno zaslužni znanstvenici Agronomskog fakulteta na čemu im je dekan Kisić posebno zahvalio.

Rektor Sveučilišta u Zagrebu **prof. dr. sc. Stjepan**

Lakušić prisjetio se donošenja odluke da se nakon potresa krene u model obnove koji dotad nije postojao – model cjelovite obnove zgrada. To je svim fakultetima, ali i svim ostalim ustanovama oštećenima u potresu, rekao

je, omogućilo da unaprijede infrastrukturu koju imaju:

- Jedno je bilo vratiti zgrade u ranije stanje, a drugo izvršiti cjelovitu obnovu. Željeli smo upravo to, cjelovito obnoviti zgrade da budu sigurne za boravak, da svi oni

koji ovdje borave, a to su naša djeca, da se osjećaju sigurno. Možda može nešto u budućnosti puknuti, ali se neće srušiti. I to je taj izazov koji smo kvalitetno odradili.

Najavio je Lakušić da će Sveučilište gotovo iz mjese-

ca u mjesec imati po jednu zgradu fakulteta koja se obnavlja. Čak 42 zgrade fakulteta su trenutno u raznim fazama obnove, 29 je onih koji imaju ugovore. Od njih 29, Agronomski fakultet je treća sastavnica Sveučilišta u

Zagrebu koja je obnovila svoje objekte i otvara se za povratak studenata i profesora. Ostale su u završnim fazama odabira kvalitetnih izvođača.

- Nekoliko fakulteta ima neriješene imovinsko-pravne odnose s Gradom Zagreb, ali vjerujem da će i to biti uskoro riješeno, kako bi fakulteti, a ponajprije studentice i studenti, imali prostore za rad kakve zaslužuju, u kojima stječu kvalitetno obrazovanje, poručio je rektor Lakušić.

Premijer Andrej Plenković je zagrebačku Agronomiju okarakterizirao kao vodeću znanstvenu i sveučilišnu instituciju u Republici Hrvatskoj, u području poljoprivrede, bioraznolikosti i proizvodnju hrane. Što je tema od globalne važnosti. I on se suglasio s rektorom da je najbolja odluka bila umjesto jednostavnog i jeftinijeg povratka zgrada u prijašnje stanje, krenuti u sveobuhvatnu konstrukcijsku obnovu.

- Koliko sad vidim, vi ste ovaj posao odradili izvrsno, bili ste izvrsni projekt menadžeri potresne obnove, i na tome vam čestitam. Vidim da su sve tri zgrade izvrsno obnovljene i to će ostati kao vaš najbolji poklon vašim profesorima, svim djelatnicima te studentima Agronomskog fakulteta za skor 105. obljetnicu vaše ustanove.

Obnovljena tri paviljona su useljena prvi put 1933., 1940. i 1947. godine. Dekan Kisić objasnio je da su zgrade već i ranije trebale biti obnovljene, ali nikada nije bilo dovoljno novca za to.

Stoga su sada obnovljeni prostori garancija daljnjeg nesmetanog rada i obrazovanja budućih generacija studenata koji će, uz kvalitetan infrastrukturni potencijal, usvojena znanja prenositi diljem Hrvatske, oplemenjujući proizvodne procese na bolji-tak svakog poljoprivrednika, zaključio je u svome govoru dekan Kisić:

- Današnji dan zalag je budućnosti generacijama koje će svoj životni put i znanje utkati u napredak Lijepe naše. Još jednom, hvala svima koji su sudjelovali u obnovi!

Poveo je potom Kisić uzvanike i goste u razgledavanje obnovljenih paviljona, pa su uz premijera Plenkovića i rektora Lakušića, nove prostore i opremu imali prilike vidjeti i ministrica poljoprivrede **mr. sc. Marija Vučković**, ministar znanosti i obrazovanja **prof. dr. sc. Radovan Fuchs** te brojni dekani i profesori Sveučilišta u Zagrebu, u društvu prodekana i djelatnika Agronomskog fakulteta.

Zagrebački PMF dovršio obnovu Geografskog odsjeka

Prije četiri godine Zagreb i šire zagrebačko područje pogodio je snažan potres magnitude 5,5 prema Richteru, a nakon gotovo dvije godine obnove s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu sa zadovoljstvom javljaju da se radovi na zgradi koju koristi Geografski odsjek uspješno privode kraju. A prostori Odsjeka ponovno su spremni za rad na poznatoj lokaciji – Trg Marka Marulića 19.

Riječ je o zgradi u kojoj djeluje i Fakultet kemij-skog inženjerstva i tehnolo-

gije Sveučilišta u Zagrebu, koji je svečano otvorio svoje prostorije krajem studenoga prošle godine, o čemu smo već pisali na stranicama Universitas.

Osim samog povratka u obnovljene prostorije, ova revitalizacija ima značajan utjecaj na kvalitetu nastave i iskustvo naših studenata. Važnost povratka nije samo u obnovljenim zidovima, već u obnovi duha naše akademske zajednice. Geografski odsjek nije tek prostor za učenje, već i mjesto gdje se rađaju ideje, gdje stu-

denti oblikuju svoju budućnost. Povratak na ovo mjesto znači obnovu uobičajenih radnih uvjeta i ponovno uspostavljanje veza s našim identitetom.

- Izazovi s kojima smo se suočavali su bili brojni, uključujući financijske prepreke, prilagodbe planova obnove te promjene u dinamici radova testirali su našu predanost i upornost. Međutim, uz podršku naše zajednice, suradnjom s drugim korisnicima zgrade te zalaganjem naših djelatnika, uspjeli smo uspješno pre-

vladati sve prepreke, ističu s PMF-a.

Zahvaljuju svima koji su igrali ključnu ulogu u koordinaciji svih aktivnosti tijekom obnove koju je za cijelu zgradu vodio upravo FKIT.

- Raduje nas što sada u obnovljenim prostorima na Trgu Marka Marulića 19, na Geografskom odsjeku, zajedno nastavljamo tradiciju kvalitetnog obrazovanja te znanstvenog i stručnog rada, zaključuju profesori i djelatnici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Dani potresnog inženjerstva 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

ODRŽAN SKUP 'DANI POTRESNOG INŽENJERSTVA 2024: Obnova zgrada javne namjene oštećenih potresom'

Nakon četiri godine iskustva javila se nužnost za detaljnijim prikazom i analizom ove vrlo kompleksne graditeljske aktivnosti – cjelovite obnove zgrada. Kod cjelovite obnove nema jednostavnih i tipskih rješenja, već je individualan pristup svakome projektu i svakoj zgradi

PIŠE **MAJA ŽEPEC**
SNIMIO **BRANKO NAD**

U svečanoj dvorani Sveučilišta u Zagrebu održan je skup pod nazivom "Dani potresnog inženjerstva 2024.: Obnova zgrada javne namjene oštećenih potresom". Na samu 4. obljetnicu zagrebačkoga potresa Sveučilište u Zagrebu, u suradnji s Hrvatskim centrom za potresno inženjerstvo (HCPI), a pod pokroviteljstvom Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstva znanosti i obrazovanja te Hrvatske komore inženjera građevinarstva, organiziralo je skup na kojemu je detaljnije predstavljena problematika cjelovite obnove zgrada javne namjene iz različitih perspektiva te je napravljen osvrt na protekle godine aktivnosti i ostvarene rezultate.

Osim što je Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu zajedno s akademskom zajednicom i stručnjacima na samom početku bio koordinator i jedan od ključnih dinamičara procesa sanacije i procjene štete,

“
Potres je svako zlo za neko dobro, osim same konstrukcijske obnove zgrada, napraviti će se i energetska, cjelovita obnova, što daje dodatnu vrijednost, čemu se možemo veseliti – rekao je izv. prof. Luka Korlaet, zamjenik gradonačelnika Grada Zagreba

“
Hvala inženjerima i stručnjacima koji su od prvoga dana sudjelovali u saniranju šteta nakon potresa, a zatim i planiranju obnove. Struka je pokazala da se na nju može i mora računati – poručio je rektor Stjepan Lakušić

Sveučilište u Zagrebu je tijekom ove četiri godine prednjačilo u koordiniranju kompleksnih procesa, sustavno objedinivši sve čimbenike vezane uz težak i složen zadatak obnove zgrada fakulteta i akademija. Za sada je vrijednost ugovorenih radova oko 360 milijuna eura, a s obzirom da još ima određeni broj projekata koji su u raznim fazama pripreme za izvođenje, navedeni iznos cjelovite obnove bit će oko pola milijarde eura.

Aktualna tema

Skup je započeo pozdravnim govorom domaćina **prof. Stjepana Lakušića**, rektora Sveučilišta u Zagrebu koji je odmah na početku zahvalio svim inženjerima i stručnjacima koji su od prvoga dana sudjelovali u saniranju šteta nakon potresa, a zatim i planiranju obnove te naglasio da je upravo struka pokazala da se na nju može i mora računati. Također, spomenuo je i velik broj prijavljenih te izrazito zanimanje za ovu temu od medija, što dokazuje da je ta tema vrlo aktualna i da je ostalo još dosta pitanja na koja treba odgovoriti.

Nakon rektora skup je pozdravio izv. prof. Josip Atalić, voditelj Hrvatskoga centra za potresno inženjerstvo, Centra koji je iznjudren kao podružnica Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i koji danas predstavlja vodeću referentnu točku za podizanje svijesti o potresu, edukaciji stručnjaka i platformi stručnjaka ne samo u Hrvatskoj, već svoja znanja dijeli i izvan granica Hrvatske. Prisutne su pozdravile predsjednica Hrvatske komore inženjera građevinarstva **Nina Dražin Lovrec** i potpredsjednica Hrvatske gospodarske komore **Mirjana Čagalj**, koje su u drugoj sekciji programa sudjelovale i na okruglom stolu i svojim vrijed-

nim iskustvom pridonijele bogatiji i zanimljivoj diskusiji.

Izv. prof. Luka Korlaet, zamjenik gradonačelnika Grada Zagreba, pozdravio je skup i čestitao prisutnima i svima ostalima na kontinuiranom radu od samog potresa pa i prije, kada su se unaprijed skupljala iskustva pokazala vrijedna u ključnim trenucima katastrofe.

Potres je svako zlo za neko dobro, rekao je Korlaet te podsjetio da će se, osim same konstrukcijske obnove zgrada, napraviti i energetska, cjelovita obnova, što daje dodatnu vrijednost, čemu se možemo veseliti.

Prof. Radovan Fuchs, ministar znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, uvodno je govorio o brojkama i spomenuo da je 360 tisuća metara kvadratnih obnovljeno u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, 78 projekata obnove je završeno, a 64 još uvijek u tijeku, te se pohvalio činjenicom da je Seizmološka služba Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu financirana u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, opremljena najkvalitetnijim mjernim instrumentima u svojih 95 novih seizmoloških postaja.

Branko Bačić, izaslanik predsjednika Vlade RH, potpredsjednik Vlade i ministar prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine RH također je zahvalio struci koja je “bez straha i još u doba pandemije pokazala iznimnu humanost i zato nam je omogućena prilika za nešto bolje, a to je - povijesna obnova, posebice zgrada javne namjene.” Spomenuo je i činjenicu da je obnova išla i sporije u nekim trenucima i da je moglo jednostavnije i brže, ali da se nikada nije išlo nauštrb kvalitete.

U svom uvodnom izlaganju rektor **prof. Stjepan Lakušić** okupljenima je u detaljnoj prezentaciji predstavio izazove na koje su sve nailazili u cjelovitoj obnovi zgrada Sveučilišta u Zagrebu oštećenih potresom. Državna tajnica u Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine **Dunja Magaš** održala je izlaganje na temu “Obnova od potresa – izazovi i postignuća”, a **dr. sc. Hrvoje Meštrić**, ravnatelj Uprave za znanost i tehnologiju pri Ministarstvu, govorio je o izazovima u provedbi procesa obnove infrastrukture i opreme u području obrazovanja oštećenih potresom.

Zamjenski objekti

Druga sekcija događanja započela je **okruglim stolom na temu “Što smo naučili iz zagrebačkog potresa?”**, a sudionici su, osim rektora Lakušića, bili savjetnik ministra prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine **dr. sc. Dominik Skokandić**, potpredsjednica HGK-a **Mirjana Čagalj**, predsjednica Hrvatske komore inženjera građevinarstva **Nina Dražin Lovrec**, projektant na obnovi većeg broja fakulteta **Mario Todorović** i izv. prof. Josip Atalić, voditelj Hrvatskog centra za potresno inženjerstvo. Na pitanje voditelja rektoru za čim žali ili što je moglo bolje, rektor se osvrnuo na svoj prijedlog na kojem je možda trebalo više inzistirati, a to je da se naprave zamjenski objekti za odvijanje nastave na kampusu na Borongaju koji bi onda kasnije i ostali na korište-

nje Sveučilištu, a za čim sigurno ne žali je – angažman Građevinskoga fakulteta od samih početaka, čiji je on tada bio dekan.

Na okruglom stolu razgovaralo se o raznim temama, od spremnosti struke za potres, novom zakonu o obnovi koji je ubrzao stvari i smanjio broj sudionika u procesu do podcijenjene struke statičara, izazovima u realizaciji obnove, stranim radnicima i njihovoj razini znanja, usklađenju s konzervatorskom strukom te brojnim drugim.

Moderator skupa bio je vrtni novinar i voditelj na Hrvatskoj radioteleviziji **Branko Nađvinski**.

U trećoj sekciji skupa uz moderatore **prof. Borisa Trogrića** i izv. prof. Josipa Atalića održana su izlaganja o razini sigurnosti zgrada javne namjene prije i nakon obnove, projektantskim iskustvima u izradi tehničke dokumentacije cjelovite obnove zgrada, pomoćnim konstrukcijama i skelama za osiguranje stabilnosti zgrada tijekom obnove te o izazovima u provedbi javne nabave za radove te procedurama obrade izvanstrokovničkih radova. U četvrtoj i zadnjoj sekciji moderator su bili **prof. Domagoj Damjanović** i izv. prof. Mario Uroš, a teme izlaganja su bile: obnova konstrukcije samostana sv. Franje Asiškog u Zagrebu, obnova Bazilike Presvetog Srca Isusova u Zagrebu, istražni radovi u svrhu izrade projekata obnove zgrada javne namjene te konstrukcija obnove zgrade Hrvatskoga glazbenog zavoda.

“
U sustavu znanosti i visokog obrazovanja 78 projekata obnove je završeno, a 64 su u tijeku, a Seizmološka služba Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu opremljena najkvalitetnijim mjernim instrumentima u svojih 95 novih seizmoloških postaja – naglasio je ministar Radovan Fuchs

“
Hvala struci koja je bez straha i još u doba pandemije pokazala iznimnu humanost i zato je omogućena prilika za nešto bolje – povijesnu obnovu, posebice zgrada javne namjene. Obnova je išla i sporije, ali nije se išlo nauštrb kvalitete – istakao je Branko Bačić, potpredsjednik vlade

Branko Bačić, potpredsjednik Vlade zahvalio je struci na iznimnom angažmanu

Rektor Stjepan Lakušić predstavio je izazove s kojima se susretalo u cjelovitoj obnovi

Radovan Fuchs, ministar znanosti i obrazovanja Republike Hrvatska

Ukupni iznos cjelovite obnove na Sveučilištu u Zagrebu iznositi će oko pola milijarde eura

ZAHUKTAVA SE SEZONA, FINALSI SE BLIŽE

Prvi put organiziran UniSport ST Orienteering

Premijerno izdanje popularne zabavno-natjecateljske kombinacije u kojem studenti uz pomoć karte i kompasa trebaju proći sve kontrolne točke i sakupiti potvrde, a još i prvi proći kroz cilj, pokazalo se kao pravi pogodak

PIŠE **IVAN GUDELJ**

Proljeće je svojim kistom prebojilo Split, a na sveučilišne sportske terene donijelo puno smijeha, zvuke neiscrpnog natjecanja među sveučilišnim ekipama i dozu adrenalina. Od prošlog mjeseca do danas, započele su dvije najprestižnije lige u UniSport sustavu, futsal i košarkaška, uživalo se u prirodi, natjecalo se iz tjedna u tjedan. Na programima besplatne rekreacije sve su želje pripreme za ljeto, a na nacionalnim terenima sve je neumornija borba za mjesto na državnoj završnici u Poreču. Krenimo.

Futsal i Košarkaška liga

Šest pretkola odlučilo je konačni izgled grupa UniSport ST Futsal lige, odnosno onih 20 ekipa koje će imati priliku boriti se za prestižnu sveučilišnu titulu, onu sveučilišnih futsal prvaka! Nakon četiri tjedna, i isto toliko kola, u grupnoj fazi natjecanja, na vodećim pozicijama svojih grupa nalaze se ekipe KIFST 5, FESB 3, FESB 2 te prošlogodišnji pobjednici, KIFST 1. Mjesto najboljeg strijelca, do sada, dijele KIF-ovac Marijan Tunjić i PMF-ovac Milan Tandara, s osam postignutih pogodaka. U konkurenciji studentica, najbolja je ekipa KIFST 2, a s najviše ostvarenih pogodaka ističe se Ozana Mijojević, studentica na Kineziološkom fakultetu. Manje napeto nije ni na košarkaškom terenu ispred Studentskog doma "Bruno Bušić", odakle uvijek dolaze najljepše slike.

Devet momčadi bori se za mjesto na vrhu, a na prvim mjestima svojih grupa u ovoj se ligi nalaze ekipe FESB-a, OSS-a i EFST-a. Najviše se od protivnika izmaknuo Niko Zdrilić, student kineziologije, koji je u tri kola postigao 56 poena. Uobičajeno manja konkurencija studentica ima zanimljiv rasplet. Nakon četiri tjedna, sve tri ekipe dijele jednak broj bodova, no najviše pogodaka ipak je postigla studentica KTF-a Mila Raspuđić.

Pred kraj ove dvije lige nameće se najvažnije pitanje: "Tko može do titule prvaka?" Zadnjih nekoliko sezona, na mjestu najbolje ženske košarkaške ekipe izmjenjuju se studentice Kineziološkog i Kemijsko-tehnološkog fakulteta, dok će momčad Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje ove godine pokušati obraniti svoj treći uzastopni naslov sveučilišnih prvaka. Situacija je u futsalu nadasve zanimljiva. U zadnja dva odigrana finala o rezultatu su odlučivali penali. Ravnopravno podijeljeno, jednom ekipa iz Doma, a drugi put kineziolozi. Djevojke, pak, nepromjenjive, studentice KIF-a slavile su zadnje dvije sezone.

'UniSport Finals, stižemo!'

Dok se u Splitu pošteno igra, reprezentativke Sveučilišta u Splitu osigurale su u Zadru svoje mjesto na državnoj završnici, koja će se održati u Poreču krajem svibnja. Rukometašice su pred sobom u dva dana imale tri izazova, Zadar, Rijeku i Pulu. Dvije pobjede i remi s Riječankama upisale su sjajnom igrom te

se s prvim mjestom u skupini Regije Jug plasirale na UniSport Finals.

Sjajna je u Zadru bila splitska "hobotnica", čuvarica mreže Ana Crnjak, a na mjestu najbolje strijelkinje upisala se Lana Strugar, s velikih 27 golova prednosti.

Bit će trenerica ponosna. Ana i ja smo imale taktiku – ona obrani, ja trčim, dobaci mi, zabijem gol i tako ukруг. Zadovoljne smo i ponosne što smo nakon nekoliko godina pauze izborile rukometni plasman za Split – rekla je nasmijana Strugar nakon 33 postignuta pogotka u zadnjoj utakmici. Isti dan, u istoj dvorani, dan D bio je i za sveučilišne futsalerke. Po dolasku su, nažalost, upisale poraz protiv Sveučilišta Sjever, no to ih nije spriječilo za daljnje razvijanje taktike. Dok su na parketu bile Zadrance, protiv studentica UNIN-a, s tribina se pažljivo gledao svaki potez i taktika sljedećih protivnica. Studentice iz Zadra upisale su pobjedu, a plasman je bilo moguće ostvariti jedino pobjedom u drugoj utakmici koju su istoga dan igrale studentice iz Splita. "All-in", sportskim žargonom, uložile su ambiciozne djevojke i ostvarile pobjedu protiv Zadranci na njihovu domaćem terenu te tako osigurale plasman na studentski Final Four.

Iako smo slabije ušli u utakmicu, pauza i kava nas je smirila. Uskladile smo se i ispravile greške i poteze kojima nismo bile zadovoljne u prvoj utakmici. Zadovoljne smo plasmanom i jedva čekamo Poreč! Dat ćemo sve od sebe

za što bolji rezultat – rekla je zadovoljno kapetanica ženske futsal reprezentacije Sveučilišta u Splitu Ana Marija Pedišić. Osim sportova na parketu, završena je i serija UniSport HR Combat natjecanja. Velikih 10 medalja u Split donijeli su taekwondaši prvog vikenda travnja, tri zlata, pet srebra i dvije bronce. Plasman je to vrijedan spomena, drugi u ukupnom poretku, odmah iza Zagrepčana. Ništa lošiji nisu bili ni judaši Sveučilišta

u Splitu; u Split su donijeli tri zlata, tri srebra i jedna broncu, sedam sjajnih odličja.

Uz vaterpoliste, koji su u prosincu na državnoj završnici maestralnom igrom osigurali zlatno odličje, sportaši boričakih sportova na najbolji su način najavili europsko sportsko ljeto, odnosno Europske sveučilišne igre u Mađarskoj, do kojih nas dijeli nešto više od dva mjeseca. Nisu jedini, pred brojnim je splitskim sportašima sudjelova-

nje, ali o tome više u nekom drugom broju.

Osim futsala i košarke, na svim se frontovima splitskih sveučilišnih terena zahuktava borba za titule sveučilišnih prvakinja i prvaka. Šah i Kros liga na početku, a tenis za kraj mjeseca. U uvijek prekrasnom ambijentu, parku pored UniSport ST ureda na Spinutu, pogadate, kulminirali su pomno planirani potezi na šahovskoj ploči. Najbolji su studenti i studentice pokazali svoje vještine, a na vrh pobjedničkog postolja ove su se sezone popeli Mateo Petričević i Sanja Bilić.

Započela je i Kros liga, koja se tradicionalno u travnju i svibnju trči u park-šumi Marjan. Prvo kolo, prvi put do sada, bio je UniSport ST Orienteering, natjecanje u kojem su studenti uz pomoć karte i kompasa trebali proći sve kontrolne točke i sakupiti potvrde, a još i prvi proći kroz cilj. Premijerno izdanje ove popularne zabavno-natjecateljske kombinacije pokazalo se kao pravi pogodak. Spoj natjecanja i uživanja u prirodi, uz beskrajno plavetnilo Jadranskoga mora, zelene krošnje splitskoga Marjana i sunce zlatno, može se reći samo jedno – gušt! Nakon drugog kola, brdske trekking utrke u duljini od četiri kilometra, bodovno stanje na vrhu tablice poprilično je izjednačeno. Pred nama su još dva kola, cestovna i kombinirana utrka, dvije koje će odlučiti pobjednicu i pobjednika još jedne lige u organizaciji Splitskog akademskog sportskog saveza.

Sportska fešta u mozaiku Sudamje: Regata Sveti Duje

Priča koja traje već dvadeset i dvije godine, Međunarodna veslačka regata Sveti Duje, i ove će godine krasiti mozaik Sudamje. Riva i Spinut će, kao centralne pozornice jedne od najpoznatijih studentskih veslačkih manifestacija, od 10. do 12. svibnja ugostiti nikad jače sveučilišne ekipe spremne ukrstiti vesla za titulu pobjednika ove svjetske manifestacije.

Tri dana veslačkog spektakla bit će, kao i do sada, posebna i puna događanja. I ove će godine program započeti u petak, ceremonijom svečanog otvaranja u bajkovitom ambijentu Galerije Meštrović, a sve će se nastaviti na regatnoj stazi na Spinutu u subotu, 11. svibnja, koja je, već tradicionalno, rezervirana za okršaj najboljih studentskih veslačkih ekipa. Osim što se posebno ističe dvoboj popularnih Britanaca, Oxforda i Cambridgea, u njihovim najjačim sastavima, Regata je obogaćena velikom konkurencijom iz Hrvatske, ali i svijeta. "Šlag na torti" zasigurno će biti nedjelja, dan kada će oči mnoštva Splitskana i turista biti usmjerene prema akvatoriju splitske Rive i tradicionalnim revijalnim utrkama, među kojima je i Utrka legendi.

Regata Sveti Duje spaja sport, biznis, kulturu & zabavu te na pravi način prikazuje diversifikaciju turističke ponude grada Splita, koja uz svoj promotivni značaj ima posebnu vrijednost u vremenu turističke predsezone. Uz lijepo vrijeme koje nas očekuje u vikendu Regate, ispunite svoje vrijeme i obogatite svoj um.

Više informacija, programe i rasporede potražite na društvenim mrežama, @unisportsplit & @regattasvetidue – pratite nas & vidimo se!

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet elektrotehnike i računarstva
Unska 3, 10000 Zagreb
raspisuje
NATJEČAJ
za upis studenata na sveučilišni specijalistički studij
UPRAVLJANJE PROJEKTIMA
za stjecanje akademskog naziva specijalist/ica upravljanja projektima (1 godina, 60 ECTS bodova) u akademskoj godini 2024./2025.
Ovaj studij može upisati osoba koja je završila sveučilišni diplomski studij i koja je ukupno s prethodnim sveučilišnim obrazovanjem stekla najmanje 300 ECTS bodova ili osoba koja je završila s njime izjednačen studij. Potrebno je znanje engleskog jezika.
Broj slobodnih mjesta: 25 ukupno.
Školarina iznosi 5.000,00 EUR, a plaća se u dvije (2) rate u iznosu od 2.500,00 EUR pri upisu u prvi i drugi semestar.
Prijave na natječaj šalju se poštom na adresu Fakulteta elektrotehnike i računarstva, Unska 3, Zagreb do zaključno 23. rujna 2024. godine.
Odabir polaznika uključuje razgovor (intervju) tijekom kojeg se utvrđuje područje specijalističkog rada. Intervju će se održati u razdoblju od 24. do 27. rujna 2024. godine. O terminu održavanja pojedinačnih razgovora pristupnici će dobiti obavijest elektroničkom poštom.
Nastava počinje u studenom 2024. godine.
Dodatne informacije o studiju dostupne su na mrežnim stranicama studija: <http://www.fer.hr/up>.
Prijavni obrazac dostupan je na adresi: https://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/up/obraci_i_upute.
Dodatna pitanja mogu se uputiti na tel. (01) 6129 920 ili adresu e-pošte specijalisticki.studij@fer.hr.

STUDENSKI ZBOR SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Novi vizualni identitet

Na natječaj su pristigle 54 prijave, a odabran je vizualni identitet Iana Farkaša, studenta druge godine diplomskog studija dizajna

Krajem 2023. godine raspisan je javni natječaj za oblikovanje vizualnog identiteta Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu. Na natječaj su pristigle 54 prijave, a za odabrani vizualni identitet prijavitelj je nagrađen iznosom od 2.500,00 eura. Sve 54 prijave revidiralo je Povjerenstvo za provedbu javnog natječaja za izradu novog vizualnog identiteta Studentskog zbora. Svaki prijavitelj bio je dužan dostaviti idejno rješenje vizualnog identiteta u obliku prezentacije. Zahtijevalo se da idejno rješenje sadrži prijedlog novog logotipa i njegove primjene na majice, šalice, kemijske i sl., predložak za objave na društvenim mrežama te predložak vizualnog identiteta za internetsku stranicu Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu.

Također, Studentskom zboru Sveučilišta u Zagrebu i Povjerenstvu od velike je važnosti bilo da nagrađeni prijavitelj ili prijaviteljica bude student ili studentica te njihovi mogući suradnici i suradnice neovisno o tome što se na Natječaj mogao svatko prijaviti. Pobjeda na natječaju dobra je prilika da student ili studentica zarade, dodaju novu stavku u svoj portfolio rada i stvore priliku za buduću suradnju.

Nakon provedenog natječaja i nakon revizije Povjerenstva

mnoštva odličnih radova Skupština Studentskog zbora donijela je Odluku o izboru novog vizualnog identiteta. Naime, Povjerenstvo je predložilo 3 idejna rješenja koja su se istaknula po originalnosti, modernosti, inovativnosti, estetici i relevantnosti te profesionalnosti i među kojima je Skupština izglasala pobjednički koncept. Pobjednički koncept Natječaja koncept je **Iana Farkaša**, studenta druge godine diplomskog studija dizajna Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. **SZZG**

ODRŽANA DRUGA RADIONICA U OKVIRU EPE PROJEKTA

Međunarodna suradnja Grafičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

U drugoj radionici EPE projekta sudjelovalo je po pet studenata iz francuske Valence i zagrebačkog Grafičkog fakulteta. Koordinaciju radionice su proveli Dominique Cunin, idejni začetnik projekta sa suradnicima Coline Houot i Raphaël Bottura, te nastavnici s Grafičkog fakulteta, Tomislav Cigula i Dorotea Kovačević

EPE projekt je pokrenut od ESAD GV (École Supérieure d'Art et Design de Grenoble/Valence) s ciljem razvoja alata otvorenog koda za grafički dizajn. U početnoj fazi su suradnici bili Hexagone arts & sciences national stage (Grenoble), Esisar (Valence School of Embedded Systems Engineering, INPG) i Pagora (School of Paper and Printed Communication Engineering, INPG).

Krajem 2023. godine započeo je projekt financiran od Europske unije kojim je proširena mreža suradnika u geografskom i multidisciplinarnom smislu. Istraživački konzorcij je s već spomenutim ustanovama proširen sa Sveučilištem u Sfaxu, odjelom vizualnog dizajna, 4C istraživačkim centrom iz Tunisa, Grafičkog fakultetom iz Zagreba te Sveučilištem Ekonomije, odjel grafičkog dizajna iz Izmir, Turska.

Naradionici je bilo po pet studenata sa ESAD GV (**Maissane Escur, Thomas Croze, Simon Tregouët, Maeva Morinière i Hugo Lopez**) i Grafičkog fakulteta (**Sara Iva Merlić, Ema Lovrić, Rebeka Šćulac, Filip Marjanović, Katrin Veselinović**).

Koordinaciju radionice su proveli **Dominique Cunin**, idejni začetnik projekta sa suradnicima **Coline Houot i Raphaël Bottura**, te nastavnici s Grafičkog fakulteta, **Tomislav Cigula i Dorotea Kovačević**.

Prvog dana radionice, Coline Houot je studente Grafičkog fakulteta upozнала s alatima koji će biti korišteni tijekom radionice. Dominique Cunin im je prezentirao projekt kako bi stekli globalnu predodžbu o njegovim ciljevima i opsegu. Nakon kompletiranja tima u cijelosti, dekan prof. Klaudio Pap zaželio je gostima dobrodošlicu i uspješan rad. Studenti su se tada podijelili u međunarodne parove te počeli s radom na razvoju rješenja koristeći elemente (tekst i slike) koje su pripremili studenti Grafičkog fakulteta. Nakon kritičkog sagledavanja materijala i rasprave o tehničkim ograničenjima povezanih

s tiskovnom podlogom te tehnikama tiska, studenti su nastavili rad na vizualnom rješenju proizvoda u tiskanom i digitalnom mediju. U srijedu su otisnuta prva rješenja te su studenti prezentirali svoje ideje iz postignutih rješenja. Zajedno s nastavnicima raspravljene su neke poteškoće u realizaciji, a dan je završio obilaskom centra Zagreba gdje su gosti mogli vidjeti znamenitosti tijekom dana, te uživati u noćnim instalacijama Festivala svjetla.

— Četvrtak i petak ujutro su protekli u završnim aktivnostima grafičke pripreme i finalizaciji prezentacija za izložbu rezultata radionice. Kako se približavalo vrijeme izložbe, nastupile su napetosti oko završetka svih rješenja do zadanog roka — baš kao i u realnoj proizvodnji, uspjeli smo, poručuju s Grafičkog fakulteta te nastavljaju:

— Filip Marjanović i Simon Tregouët oblikovali su brošuru na temu “Kamen i klesarstvo u Hrvatskoj” čija posebnost leži u slikama koje su uspjeli generirati tako što su slike kamena zamijenile piksele generiranih slika. Tema za brošuru koju su oblikovale Ema Lovrić i Maissane Escur bila je “Ambalaža u Hrvatskoj”. Specifičnost nji-

hovog rješenja je bila u načinu kako korisnik pristupa sadržaju. Zbog nestandardne vrste uveza, da bi se mogla pročitati stranica i pogledati slika u brošuri (odnosno vidjeti “proizvod u ambalaži”) stranica se treba izrezati nožem ili škarama. Rebeka Šćulac i Hugo Lopez oblikovali su brošuru o ljepotama Hrvatske koja se sastoji od 4 segmenta: Jadranske obale i otoka, Nacionalnih parkova i parkova prirode, gradova, te gastronomije. Svaki od ta 4 segmenta vizualno je prikazan drugačijom boju. Na svakoj stranici se može naći ponešto od svake cjeline. Takvom kompozicijom autori su prikazali raznolikost i širinu kulture u Hrvatskoj. Dodatno su istražili mogućnosti eksperimentiranja s orijentacijom teksta i slika, čime su postigli da se brošura ne čita samo iz jednog kuta već se treba rotirati, što podsjeća na čitanje karte. Katrin Veselinović i Maeva Morinière kreirale su rješenje za brošuru s temom “Grafički dizajn u Hrvatskoj”

u kojoj se korisniku pruža mogućnost interakcije s dizajnom pomoću opcije označavanja teksta paletom boja koja se proteže kroz brošuru. Tema brošure koju su dizajnirale Sara Iva Merlić i Thomas Croze bila je “Tradicionalni hrvatski uzorci” gdje je korištena japanska tehnika uveza zbog povezanosti s tradicionalnih ručnih vezovima i čipkarstvom. Posebnost brošure je u pismu koje svojim izgledom asocira na slova ispisana ručnim vezom i uzorke korištene u tkanju tradicionalnih tkanina.

Najzanimljiviji interaktivni aspekt postignut je na stranicama sastavljenih od slova koja se nasumično izmjenjuju tvoreći uzorak.

Izložbu rezultata posjetili su studenti i nastavnici Grafičkog fakulteta koji nisu skrivali oduševljenje studentskim rješenjima. Zatvaranje radionice proteklo je kroz raspravu o rezultatima, mogućim unaprjeđenjima te sljedećim koracima u provedbi EPE projekta.

ECRANPAPIEREDITER
PROJECT PRESENTATION

Origins & Aims Members & Partners Tools presentation Calendar

NEWS PUBLICATIONS SOURCES

Workshops Reports Tools & Software Module Study days

Links Visual Identity

Workshop propagation #2
Zagreb, Croatia

18-22 March 2024

The partners get to grips with the technical tools under development. Setting up a specific creative chain based on the elements collected and the publishing project defined collectively, with a view to the work targeted during the #prototyping phase workshops.

PROF. DAMIR SAPUNAR S MEDICINSKOG FAKULTETA U SPLITU

Projekt 'Giving Voice' pomaže znanstvenicima iz Ukrajine u objavi ratnih iskustava

Piše MILA PULJIZ

Prof. Damir Sapunar dolazi s Medicinskog fakulteta u Splitu, a u svojoj uspješnoj karijeri, osim što je objavio brojne znanstvene članke te sudjelovao u osnivanju Medicinskog fakulteta u Splitu, ujedno je voditelj i osnivač Laboratorija za istraživanje boli kao i pokretač poslijediplomskog studija TRIBE. Prof. Sapunar se nedavno vratio iz Ukrajine, gdje je unutar projekta "Giving Voice" bio u posjetu ukrajinskim kolegama.

Što je i kako je nastao projekt "Giving Voice"?

– Nastao je tako što smo željeli pomoći znanstvenicima iz Ukrajine u objavljivanju njihovih ratnih iskustava. Ciljali smo na znanstvenike koji još nemaju dovoljno iskustva u tom poslu ili one koji trenutno nemaju vremena za taj posao. Projekt je krenuo skromno prije godinu dana kao pomoć jednom kolegi iz Ukrajine koji je naišao na jedan moj objavljeni rad i zatražio pomoć u provedbi sličnog istraživanja. Učinilo mi se da bi tu aktivnost trebalo proširiti. Za tako nešto potrebna vam je podrška. U svojoj akademskoj karijeri sam imao sreću raditi s briljantnim i marljivim ljudima. Tako i danas barem jednom tjedno odem kod svog prijatelja profesora Matka Marušića na kavu, tamo me obično pored kave čeka neki kolač koji priprema njegova supruga profesorica Ana Marušić. Matko Marušić je sad umirovljeni profesor emeritus, ali i dalje radi punom parom. Tako jednom tjedno pretresamo nove ideje, pa je tako bilo i s ovom idejom. Kad sam projekt predložio profesorici Liviji Puljak s kojom vodim poslijediplomski studij TRIBE, a u okviru kojeg je pokrenut projekt, ni tu nije bilo puno premisslanja. I eto tako se stvorila jezgra ljudi koji su voljni žrtvovati svoje vrijeme da naprave nešto dobro.

Radove koje smo do sada prikupili objavljujemo u raznim međunarodnim časopisima. Ipak, za sada je najveći dio objavljen u našem sveučilišnom časopisu ST-OPEN čime nastojimo povećati njegovu vidljivost. Cijela ekipa časopisa nam pomaže da se ti radovi učine što boljim, kako bismo prošli proces recenzije i u konačnici bili objavljeni. Rektor prof. Dragan Ljutić i dekan Medicinskog fakulteta prof. Ante Tonkić su također podržali projekt tako da u realizaciji nemamo većih prepreka.

Potom je uslijedio odlazak u Ukrajinu?

Radove koje smo prikupili objavljujemo u raznim međunarodnim časopisima, a za sada je najveći dio objavljen u našem sveučilišnom časopisu ST-OPEN čime nastojimo povećati njegovu vidljivost. Cijela ekipa pomaže da se ti radovi učine što boljim, kako bismo prošli proces recenzije

– Sam odlazak u Ukrajinu ne smatram ničim posebnim. Ljudi ipak tamo putuju, oni koji rade za humanitarne organizacije, ljudi iz akademske zajednice. Odlazak je bio neopodan kako bismo proširili mrežu znanstvenika s kojima bismo radili na projektu. Kad smo se već odlučili na put onda je bilo logično tamo organizirati i tečajeve o znanstvenoj metodologiji. Mi smo u tome dobri jer takva predavanja držimo našim studentima na poslijediplomskom studiju. Nastojimo im dati što više praktičnih savjeta kako lakše planirati i provesti istraživanje te kako rezultate objaviti u znanstvenom časopisu. Da smo predložili online održavanje tečaja, od toga bi bilo male koristi. Ovako smo napravili dobar posao, povezali se s puno ljudi. Za naše Sveučilište to će također biti dobro. Kad bih trebao ukratko sažeti cijeli put rekao bih da je meni osobno put bio pun pogodak jer su ljudi s kojima smo radili jasno dali do znanja da je naš trud bio koristan.

Veza Domovinskog rata i projekta "Giving Voice"?

– Iskustvo profesora Matka Marušića za ovaj je projekt bilo ključno, on je sa svojom suprugom profesoricom Anom Marušić istu stvar radio tijekom Domovinskog rata. Pomagali su našim znanstvenicima da na strogi znanstveni način dokumentiraju svoja ratna iskustva. Tako su nastala dva suplementa o Domovinskom ratu koje su priredili kao urednici časopisa Croatian Medical Journal (CMJ). To je potaklo na desetke znanstvenika da i nakon rata pišu o posljedicama raznih zbivanja ne ovim prostorima. Sa mojim vjernim pomagačima studenticama Leonardom Gambirožom i Irmom Ninom Orlandić prikupili smo sve te radove i objedinili ih na jednom mjestu kako bismo istražili njihov odjek skoro 30 godina nakon Domovinskog rata. Samo u suplementu časopisa objavljeno je 64 rada te još 214 radova u okviru regularnih brojeva časopisa CMJ.

Znanstvena zajednica u Ukrajini?

– Znanstvena zajednica je jaka. Postoje grupe koje su iznimno uspješne. Ipak, velik dio znanstvene produkcije ostaje nedostupan

Damir Sapunar

SAŠA BURIĆ/CROPIX

međunarodnoj zajednici zbog objavljivanja na ukrajinskom jeziku. Primjerice, za obranu doktorata njihovim studentima je dovoljno objaviti radove u nekom lokalnom znanstvenom časopisu na ukrajinskom jeziku, čime se gubi ogroman potencijal doktorskih studenata kao glavnog pokretačkog motora neke znanstvene institucije. Tu prepreku mi smo na sreću odavno preskočili pa je na Medicinskom fakultetu u Splitu uvjet objave radova na kojima se temelji diserta-

tacija u međunarodnim časopisima odavno jasno definiran uvjet. Mi na studiju TRIBE sada tražimo i da većina doktorata bude na engleskom jeziku te da se i sirovi podaci iz tih disertacija objavljuju u međunarodno dostupnim repozitorijima.

Život u Ukrajini za vrijeme rata?

– Mi smo naše tečajeve organizirali u Kijevu i Vinici. Ti gradovi su daleko od bojišnice, ali ipak zbog karaktera rata svi gradovi u Ukrajini su prečesto izloženi raketnim napadi-

ma. Ljudi u tim gradovima pokušavaju živjeti normalno. Jasno je da se radi o prividu, jer uz sirene i česta raketiranja nema normalnog života. Ono što je očito iz svih ostvarenih kontakata je snažna kohezija društva jednaka onoj koje se sjećamo iz Domovinskog rata. Za ljude u Ukrajini postoji samo jedna istina, a to je da netko drugi želi izbrišati njihovu državu, identitet, jezik, kulturu. Za one koji još ne znaju tamo nema nacista, američkih špijuna koji ih guraju u rat

zbog svojih interesa. Sve su to elementi snažne propagandne mašinerije jednog diktatorskog režima i bijedni pokušaji opravdavanja bezočne agresije koja nije ni sa čim isprovocirana. Svi naši sugovornici vrlo pažljivo osluškaju sve znakove podrške koja dolazi izvana. Znaju oni dobro za stavove naših političara, za podršku hrvatskog naroda i zbog toga smo se u Ukrajini osjećali kao da smo došli u posjet starim prijateljima.

Studij TRIBE i njegova poveznica s projektom?

– Studij Translacijska istraživanja u biomedicini – TRIBE osnovan je 2010. godine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Studij od samog početka vodimo profesorica Puljak i ja. Nakon skoro 14 godina rada možemo reći da je TRIBE dobar studij, nakon toliko vremena to možemo potkrijepiti podacima. Kad s vremenom odmakom pogledamo podatke, možemo reći da smo sve planirano ostvarili, a napravili i puno više od toga. Postotak naših studenata koji doktoriraju istovjetan je postotku onih na prestižnim sveučilištima. Broj radova na kojima temelje svoje doktorate također je vrlo dobar. Taj je uspjeh prilično nevjerojatan jer se odvija u akademskoj zajednici koja nije baš sklona promjenama.

Nakon 14 godina možemo reći da primjenjujemo sve principe kao i drugi studiji na poznatim i respektabilnim institucijama u akademskoj "Premier ligi". Drugim riječima imamo jasan smjer kojim se krećemo. Sad treba napraviti nešto što ti drugi studiji nemaju. Htio bih da studij TRIBE ne bude samo dobar, htio bih da bude jedinstven. Moja je želja da naši studenti na TRIBE-u ne budu samo dobri znanstvenici, već da ovladaju zanatom planiranja istraživanja i pisanja radova. Htio bih nešto više za njih – da naši studenti sve što rade promatraju kroz prizmu socijalne odgovornosti. Mi ih učimo etici, znanstvenoj čestitosti, ali to nije ono što podrazumijevamo pod društvenom odgovornošću. Umjesto da im predajemo o društvenoj odgovornosti odlučili smo spojiti dvije stvari; projekt pomoći ukrajinskim znanstvenicima na kojem radimo te primjerom pokazati studentima studija TRIBE što smatramo društvenom odgovornošću.

Budućnost projekta?

– Cilj nam je na jednome mjestu objediniti najveću kolekciju radova o ratu u Ukrajini. Stoga namjeravamo postaviti s objavljivanjem radova. Trajanje projekta nije ograničeno trajanjem rata. Nažalost, posljedice rata osjećat će se desetljećima, što također treba dokumentirati. Paralelno s tom aktivnošću i dalje ćemo organizirati edukacije. U rujnu nam dolaze kolege iz Kijeva u Split. Organizirat ćemo tečaj za mentore "Train the Trainers" u trajanju od jednog tjedna na kojem ćemo prezentirati naš način osposobljavanja mentora kako bi ta znanja prenijeli na svoje studente te im tako pomogli što bolje planirati istraživanja i objavljivati radove.

Posjet Ukrajini u okviru projekta 'Giving Voice'

PRIVATNI ALBUM

Paula Menalo,
Stana Kožul
i Mariia
Shmatkova
SAŠA BURIĆ/CROPIX

STANA KOŽUL, PAULA MENALO I MARIIA SHMATKOVA, NAJBOLJE STUDENTICE FILOZOFSKOG FAKULTETA U SPLITU

Ključ je u praćenju nastave i proučavanju literature

PIŠE **MILA PULJIZ**

Stana Kožul, Paula Menalo i Mariia Shmatkova predstavljaju svoj fakultet, Filozofski fakultet u Splitu kao jedne od najuspješnijih studentica. Stana je studentica druge godine diplomskog studija Sociologije znanstveno-istraživačkoga smjera, Paula je na drugoj godini diplomskog studija Hrvatskoga jezika i književnosti i Pedagogije, dok je Mariia na drugoj godini prijediplomskog studija Psihologije.

Mariia dolazi iz Ukrajine gdje je i započela svoje obrazovanje, a završit će ga u Splitu. - Htjela sam studirati psihologiju jer mi sama pomisao da pomažem ljudima zagrije srce. Jako sam zadovoljna fakultetom, znanje koje ovdje dobivam puno je modernije i kvalitetnije u odnosu na prethodni fakultet. Ima puno prakse, a sviđaju mi se i profesori, svi su prijateljski raspoloženi i spremni pomoći - kazala je Mariia.

- Još kao dijete igrala sam se škole. Glumila sam nastavnicu, imala svoj dnevnik i ispravljala ispite. Međutim, odrastanjem nisam razmišljala da se baš time želim u životu baviti. Kada je došla posljednja godina srednje škole morala sam

odlučiti što želim. Testovi za usmjeravanje pokazali su da imam sklonost prema nastavničkom zanimanju. Tako sam odlučila upisati ovaj fakultet. I nisam pogriješila. Odabrala sam dva smjera koja idu jedan uz drugoga. Sada kada sam na posljednjoj godini studija, smatram da sam napravila odličan izbor za svoju karijeru - objasnila je Paula.

Praksa na fakultetu

Osim teorijskog znanja, studenti su obavezni odraditi i praktični dio nastave.

- Prošli sam semestar imala praksu iz Pedagogije. Bila sam u osnovnoj školi i pratila rad pedagoginje, a trenutno sam na praksi iz Hrvatskog jezika i književnosti, isto u osnovnoj pa idem u srednju školu. Na praksi iz Pedagogije imala sam priliku vidjeti kako izgleda stvarni posao pedagoga, pedagoška dokumentacija i rad s djecom. Imali smo priliku odraditi samostalnu aktivnost po izboru u razredu i to me na neki način pripremilo za praksu iz Hrvatskog jezika i književnosti jer mi nije bilo strano stati pred razred kao nastavnica Hrvatskog jezika. Na praksi je izvršno, djeca su aktivna i spremna na suradnju. Tek kada se nađeš među njima, vidiš da je to tvoj posao iz snova. Kao da uđeš u drugi svijet pun kre-

Onda za ispit nemaš puno posla, samo ponoviti, ako si bio aktivan cijelo vrijeme. Međutim, u radu i učenju dosta pomaže podrška najbližih, ali i kolegijalnost drugih studenata - objašnjava Paula

ativnosti i mašte - dodala je Paula, dobitnica Rektorove nagrade za izvrsnost i predstavica studenata diplomskog studija Pedagogija. Već sada, studentice imaju planove i želje za budućnost.

- Nakon fakulteta planiram se vratiti u Metković, tražiti posao u struci, odnosno staž. Možda bih za početak voljela raditi u područnoj, manjoj školi, a onda, ako me život odvede u tom smjeru, upisati i doktorat. Svakako, prije toga želim stati na svoje noge i steći iskustvo rada s djecom u školi. Kada me pitaju želim li više raditi kao nastavnik ili kao pedagog, uvijek kažem da mi je svejedno, u oba posla radim s djecom i to mi je najbitnije - kazala je Stana, ujedno i predsjednica Studentskog zbora Filozofskog fakulteta i članica Centra za transdisciplinarna istraživanja i promicanje kulture zdravlja na Filozofskom fakultetu.

Što nakon studija?

- Želim iskusiti život i vidjeti kamo ide, tražiti mjesta na kojima osjećam da pripadam. Sanjam o različitim poslovima i pozicijama. Jučer sam

razmišljala kako bi bilo super biti statističar, sljedeći dan bi se radije fokusirala na terapiju i pomaganje ljudima u svojoj zemlji. Ali moj posao iz snova bilo bi mjesto gdje se mogu maksimalno ispuniti - mišljenja je Mariia koja sudjeluje i u projektu Giving Voice kojime se pomaže ukrajinskim znanstvenicima. A zahtijeva li izvrsnost i puno odricanja?

- Smatram da je potrebno

“

Bitno je voditi dobru organizaciju i znati kada staviti obrazovanje, a kada društveni život u prvi plan. Imam sreću što imam odlične prijatelje i prijateljice na Fakultetu koji su mi mnogo puta pomogli - zadovoljna je Stana

mного truda, rada i odricanja. Rođena sam i živim u Širokom Brijegu u Bosni i Hercegovini. Odlazak u drugu državu, na drugo mjesto studiranja značio je da ću biti odvojena od obitelji i prijatelja te da ću se sa svim novitetima morati sama suočiti i sama se prilagoditi životu u novoj sredini. Nisam ljubitelj ispita tako da sam se uvijek trudila sve kolokvirati kako bih si omogućila slobodne praznike i što duži boravak s obitelji. Fakultetske obaveze nije teško uskladiti s društvenim životom i drugim aktivnostima. Bitno je voditi dobru organizaciju i znati kada staviti obrazovanje, a kada društveni život u prvi plan. Imam sreću što imam odlične prijatelje i prijateljice na Fakultetu koji su mi mnogo puta pomogli u izvršavanju fakultetskih obaveza. Hvala im - kazala je Stana, a s njom se složila i kolegica Paula.

- Postoje dani u godini kada se moraš odreći nekih svojih aktivnosti kako bi obavio sve zadatke za fakultet i kako bi učio, ali to se opet isplati jer si sve riješio na vrijeme. Ključ je u praćenju nastave i

proučavanju literature, onda za ispit nemaš puno posla, samo ponoviti, ako si bio aktivan cijelo vrijeme. Međutim, u radu i učenju dosta pomaže podrška najbližih, ali i kolegijalnost drugih studenata - dodala je Paula.

I za kraj, što bi studentice poručile srednjoškolcima?

- Budite hrabri i slijedite svoje snove. Možda zvuči banalno, ali mislim da je važno. Mladi osjećaju veliki pritisak društva na sebi pa posljedično, mnogi od njih postaju zbunjeni o tome što žele od života u ovoj dobi. Mislim da duboko u sebi svi znamo što želimo biti. Zato bih svim srednjoškolcima koji planiraju upisati ovaj fakultet poželjela da pronađu mjesto koje ih čini sretnima - kazala je Mariia.

- Svim srednjoškolcima koji žele upisati bilo koji fakultet prvenstveno savjetujem da slušaju sebe i svoje snove, a ne preporuke od drugih ljudi. Studirajte ono što volite. Svima onima koji žele upisati Filozofski fakultet mogu reći da ih čeka vedra i nasmijana atmosfera sa izvanrednim profesorima i profesoricama. Nemojte samo ostati na teorijskom znanju. Putujte, istražujte, učlanite se u udruge, pišite, potičite aktivnosti... Tako radite na sebi, svojoj konkurentnosti i svojoj budućnosti - dodala je Stana.

STRUČNJAKINJE EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU ANALIZIRAJU ZAŠTO JE UDVOSTRUČEN BROJ DJECE KOJIMA JE ODGOĐEN UPIS U PRVI RAZRED

Komunikacijske i jezične sposobnosti vratari su školskoga sustava

Visoki broj odgođenih upisa djece u prvih razred osnovne škole te razloge zašto nam je svake jeseni sve više mališana nespremno sjesti u školske klupe, za Universitas analizira i komentira izv. prof. dr. sc. Jasmina Ivšac Pavliša s Odsjeka za logopediju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Uz pomoć logopedinje Ivane Vuk Parag i psihologinje Maje Petrošaneć iz Nastavno-kliničkoga centra ERF-a

Pišu **JASMINA IVŠAC PAVLIŠA,**
IVANA VUK PARAG I
MAJA PETROŠANEĆ

Iako je školska godina gotovo pri kraju, urajnu nas je svešokirao podatak o povećanom broju djece koja su u Hrvatskoj dobila odgodu upisa u prvi razred. Broj djece koja su dobila odgodu udvostručio se posljednjih nekoliko godina.

Naime, za ovu školsku godinu, u Hrvatskoj je 4042 djece dobilo odgodu upisa u prvi razred. Broj djece koja su dobila odgodu udvostručio se posljednjih godina 900-tinjak mališana, u Splitsko-dalmatinskoj županiji prije dvije godine bilo ih je 289 odgoda - a ove godine čak 514 odgoda, što je najveća brojka do sada.

O razlozima se nagađa, tako će pojedini stručnjaci izdvajati manjak prilika za komunikaciju koji je posljedica ubrzanog tempa života, drugi sustav u Hrvatskoj koji ne prepoznaje odstupanja u djece i/ili ne djeluje pravovremeno. Ne postoji jedan razlog u kojeg možemo jednoznačno uprijeti prstom, već je povećanje broja djece koja dobivaju odgodu višestruko uvjetovano i djece koja se nalaze u go-

dini odgode vrlo su heterogena skupina.

Koje su to predvještine koje se očekuju u godini pred polazak u školu?

-Spremnost za školu je složeni konstrukt. Maja Petrošaneć, mag. psihologije iz Nastavno-kliničkoga centra koji djeluje pri Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu, obrazlaže da je osnovno polazište dob djeteta, ali važno je pritom procijeniti i stupanj zrelosti koji se odnosi na fizičku, kognitivnu, emocionalnu i socijalnu spremnost za školu. Važno je stoga pri procjeni spremnosti za školu sagledati cjelokupno djetetovo funkcioniranje i predvidjeti kako bi to djetete funkcioniralo u skorije vrijeme u školskom sustavu. Jedan od važnih čimbenika je i pажnja koja omogućava djetetu da prati nastavu, slijedi pravila i zadržava se u aktivnostima. Također važno je i da djetete ima razvijene vještine brige o sebi (npr. vezanje vezica, samostalno jedenje i slično) jer ulazi u sustav u kojem se od njega očekuje sve veća samostalnost. To su vještine koje su važne za

primjerenofunkcioniranje u školskom okruženju te omogućavaju razvijanje ostalih složenijih vještina. Nadalje, odgovori koje nam daje znatnost vrlo su jasni i mjerljivi te definiraju one vještine koje bi jedan budući prvoškolac trebao imati, a jedna skupina tih vještina popularno se naziva *predvještine čitanja, pisanja i računanja*.

Drugim riječima, cijeli školski sustav temelji se na jezičnim sposobnostima koje su se pokazale ključnim prediktorima. Često okoliša djeteta razgovara o broju slova koja djetete imenuje misleći da je upravo broj slova koja djetete imenuje presudan za čitanje. Međutim, važne su i neke druge jezične sposobnosti koje se postupno razvijaju, ili kako logopedi vole reći, "izražavaju" u predškolskom razdoblju. Jedna od mjera koje odražavaju procese bitne za čitanje procjenjuje se zadacima u kojima djetete pokazuju **koliko su shvatila da se riječi sastoje od manjih jedinica** (fonološka svjesnost), **koliko dobro pohranjuju i prizivaju jezične sadržaje** te

koliko brzo imenuju. Osim navedenih, možda javnosti manje poznatih predvještina, logoped će procijeniti **razinu jezičnoga razumijevanja, jezičnu proizvodnju i opseg rječnika** koje su također važni prediktori za usvajanje čitanja. Logopedi, zahvaljujući prof. dr. sc. Jeleni Kuvac Kraljević i njezinu timu, imaju na raspolaganju niz testova koji su normirani za hrvatski jezik i uz pomoć kojih procjenjuju spremnost djece za školu. Nažalost, sveobuhvatna logopedska procjena nije dio standardnog postupka za upis u školu tako da su često roditelji nakon uočenih odstupanja na razgovoru sa stručnim timom škole ili sa školskim liječnikom upućeni na detaljnu procjenu stručnjaka, najčešće procjenu psihologa i logopeda.

Jesu li komunikacijske sposobnosti važne za početak formalnoga školovanja i za školovanje općenito?

-Osim jezičnoga razvoja, jednako je važno da djetete pred polazak u školu razumiju što se od njih očekuje te da mogu funkcionirati u

skupini i povezati se s vršnjacima. Upravo je skupina djece koja imaju odstupanja u komunikaciji često nepoznata u dječjim vrtićima i/ili na pregledima na upis u prvi razred. Naime, to su djetete koja se jezično izražavaju u skladu s očekivanjima za dob i često su svladala predvještine čitanja, pisanja i računanja no istovremeno otežano sudjeluju u razgovoru, imaju teškoće u jezičnome razumijevanju kao i u razumijevanju socijalnih situacija. Kako bi odgojno-obrazovni sustav na vrijeme prepoznao i onu djecu kojima je komunikacija *usko grlo*, važno je educirati stručnjake za prepoznavanje odstupanja u komunikaciji. Naime, djetete koje je komunikacijski osebujno, a nije prepoznato kao takvo često je meta izrugivanja drugih učenika i druge djetete ili njegovo razumijevanje socijalnih pravila i socijalnih situacija remeti rad skupine. Ponovno dolazimo do činjenice da sama odgoda nije nužno rješenje već je potrebno unaprijediti sustav procjene i podrške.

Ivana Vuk Parag, logope-

JE LI SVE TAKO SIVO?

Činjenica da je u Hrvatskoj broj djece koja imaju odgodu u porastu upućuje na potrebu za sustavnim ulaganjem u rani razvoj. Naime, longitudinalna istraživanja su pokazala da se postupci koji se poduzmu u ranome djetinjstvu od rođenja do pete godine, a odnose se na prevenciju i podršku za rizične skupine i djecu kod koje su utvrđene razvojne teškoće, dugoročno financijski isplativiji i učinkovitiji za društvo u cjelini. U literaturi se često citira takozvana **Heckmanova jednadžba koja kaže "ulaganje u rani razvoj smanjuje nedostatke te istodobno ojačava ekonomiju"**.

dinja i **Maja Petrošaneć**, psihologinja iz Nastavno-kliničkoga centra ERF-a, najčešće susreću djecu školske dobi i navode da su upravo komunikacijske sposobnosti one koje se najčešće provlače neprepoznate kroz sustav. Ako teškoća nije prepoznata na vrijeme, izostaje primjerena podrška, ali i uvođenje prilagodbi ako je djetete upisano u školski sustav. Teškoće se odražavaju na vršnjačke odnose zbog kojih s vremenom može potencijalno doći do sekundarnih teškoća koje se odnose na teškoće mentalnog zdravlja. Neprepoznate komunikacijske teškoće odražavaju se i na učenje zbog slabijeg razumijevanja implicitnih informacija, a roditelje upravo ta pojava često zabrinjava te počinju sumnjati u druge teškoće, poput disleksije ili ADHD-a. **Jesu li sva djeca prepoznata kao "nespremna" tek u godini pored školu?**

-Iako se u nas sustav rane intervencije intenzivno unapređuje posljednjih nekoliko godina i nadalje nam izostaju povezane i koordinirane usluge koje bi vodile obitelji djeteta kod kojeg postoji rizik za razvojno odstupanje ili pak utvrđena teškoća. Međutim, sve se u ranijoj dobi prepoznaju djeca koja ne slijede svoje vršnjačke koja su onda potom uključena u rad s različitim stručnjacima, ovisno o bazičnoj teškoći. Danas se **razvojni jezični poremećaj**, javnosti relativno nepoznat pojam, povezuje uz svako 14. djetete te značajno utječe na usvajanje predvještina čitanja i pisanja. Djeca s razvojnim jezičnim poremećajem su djeca urednih općih intelektualnih sposobnosti koja u pravilu usvajaju jezik jednim drugačijim tempom tako da u očekivano vrijeme izostaje pojava prvih riječi i prvih rečeničnih kombinacija, slabije razumiju jezik od vršnjaka te se generalno "muče" sa svim aspektima jezika. Logično je da će upravo ova skupina često dobiti odgodu za upis u prvi razred jer je prepoznavanje prvoga glasa ili glasova koji čine neku riječ složenija vještina za koju je njima potrebno puno više vremena negoli njihovim

izv. prof. Jasmina Ivšac Pavliša PRIVATNI ALBUM

Psihologinja Maja Petrošanec i logopedinja Ivana Vuk Parag iz Nastavno-kliničkoga centra ERF-a PRIVATNI ALBUM

vršnjacima.

Logopedinja Ivana Vuk Parag navodi da je pojedinom djeci s razvojnim jezičnim poremećajem nerijetko potrebno nekoliko mjeseci da počnu prepoznavati glasove u riječima. Dakle, otežano svladavaju prvotno spomenute predvještine čitanja i pisanja i samim time često nisu spremna za početak formalnoga obrazovanja. Nadalje, godina odgode česta je kod djece s razvojnim teškoćama kao što su poremećaj iz spektra autizma, cerebralna paraliza ili intelektualne teškoće ili pak kod djece koja imaju poteškoće s pažnjom. Stručnjaci koji rade s navedenom populacijom predlažu odgodu ako procijene da djeca, usprkos uključenosti u podršku, još nisu spremna u bilo kojem od prethodno opisanih područja. Naravno, u slučaju da godina odgode protekne u sustavnom poticanju jezičnih sposobnosti i radu sa stručnjacima, dijete do sljedećega proljeća uistinu pokaže značajan pomak i veću spremnost za upis u prvi razred.

Što se događa ako dijete krene u školu s nedovoljno razvijenim predvještinama čitanja, pisanja i računanja?

-Klinički rad u Nastav-

no-kliničkome centru ERF-a i rezultati timske procjene kod logopeda i psihologa, potvrđuje rezultate istraživanja te pokazuje da djeca koja imaju nedostatne predvještine čitanja, pisanja i/ili računanja ulaskom u školski sustav godinu prerano uistinu otežano usvajaju ne samo čitanje, pisanje i računanje, već i cjelokupno školsko gradivo. U literaturi koja se bavi čitanjem spominje se *Matejev učinak* koji govori da djeca s početno slabijim predvještinama s vremenom sve više zaostaju za svojim vršnjacima kako u čitanju tako i u školskome uspjehu što se naravno negativno odražava na njihov socioemocionalni razvoj – razina frustracije raste i javlja se otpor prema školi. Obitelji često svaki dan osiguravaju podršku djetetu koje nije spremno i usprkos satima provedenima uz knjigu, uspjeh nerijetko izostaje što nepovoljno djeluje na kvalitetu života cijele obitelji. Jedan je dječak urednih kognitivnih sposobnosti, a upisan godinu prerano, tražio je majku da ga upiše u “školu za drugačiju djecu” radi frustracije jer nije mogao slijediti očekivani tempo učenja.

NIKOLA VILIĆ/CROPIX

NIKAD NIJE KASNO

Na splitskom sveučilištu 300 studenata starijih od 40 godina

Dio takvih studenata upisuje studij zbog toga što im treba viša razina obrazovanja, jer su ranije završili nekadašnju višu školu, no ipak je više onih koji se odluču na proces cjeloživotnog obrazovanja

PIŠE ŽAKLINA JURIC/HINA

Na Sveučilištu u Splitu trenutno izvanredno studira više od 300 osoba starijih od 40 godina, oni dolaze iz brojnih hrvatskih gradova i općina, a među njima je i pet stranih državljana. U Split u poznim godinama, osim iz Dalmacije, dolaze izvanredni studenti iz Vukovara, Zagreba, Samobora, Slatine, Rijeke, Omišlja, Medulina, Bjelovara, Koprivnice, Đurđevca, Jastrebarskog, Karlovca, Slavonskog Broda, Velike Gorice, Osijeka, Virovitice, Pule i Siska. Ukupno ih je iz 59 općina i gradova Hrvatske, a uz njih ispите polaže i pet stranih državljana, iz Podgorice, Mostara, Jajca, Skopja i Kopera. Najstariji studenti su 73-godišnjakinja na Katoličko-bogoslovnom fakultetu i 66-godišnjak na Mediteranskoj poljoprivredi.

Najstariji studenti su 73-godišnjakinja na Katoličko-bogoslovnom fakultetu i 66-godišnjak na Mediteranskoj poljoprivredi

Prorektor prof. Nikola Koceić Bilan SAŠA BURIĆ/CROPIX

SAŠA BURIĆ/CROPIX

Izvanredni studenti najduže studiraju na Pravnom fakultetu, na kojem nevjerovatnih 17 godina studira četvero ljudi, slijedi ih sedmero koji su tamo 16 godina i njih deset po 15 godina

Izvanredni studenti najduže studiraju na Pravnom fakultetu, na kojem nevjerovatnih 17 godina studira četvero ljudi, slijedi ih sedmero koji su tamo 16 godina i njih deset po 15 godina. Među najboljima su studenti Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija, na kojem četvero studenata ima prosjek 5,0, dok ostali ne padaju ispod 4,1.

Za studente starije od 40 godina ne vodi se posebna evidencija već se zasebno tretiraju studenti koji su završili srednju školu prije 2010. godine, jer tada još nije bilo državne mature. Ti studenti imaju posebnu kvotu jer se ne mogu upisati preko sustava “Postani student” budući da ih se ne može valorizirati. Za njih je uveden zasebni klasifikacijski postupak, a među njima ima i onih s preko 40 godina života, objasnio je prorektor prof. Nikola Koceić Bilan. Dio takvih studenata upisuje studij zbog toga što im treba viša razina obrazovanja, jer su ranije završili nekadašnju višu školu, no ipak je više onih koji se odluču na proces cjeloživotnog obrazovanja. -To je ono što se prije nazivalo - tečaj koji se upisivao u radnu knjižicu, a sada je to sustav cjeloživotnog obrazovanja, gdje se stječu kompetencije potrebne za posao i dobiva odgovarajuća diploma”, kaže Koceić Bilan.

Sustav visokoškolskog obrazovanja bolje je prilagođen mladim generacijama ali, iz iskustva govoreći, stariji studenti su predaniji, marljiviji i odgovorniji. Kad se već odluču na takav poduhvat, i stariji studenti mogu briljirati, uvjerava Koceić Bilan. Štose tiče rokova završetka studiranja, prorektor podsjeća kako novi zakon propisuje da se studij mora završiti najkasnije u dvostrukom roku od propisanog trajanja, primjerice, student prava svoj fakultet treba završiti u deset godina.

Prije takvih ograničenja nije bilo, ali postojale su druge zapreke, pa se tako određeni kolegij nije mogao upisati više od dva puta. No, zakon više ne dopušta doživotno studiranje, što se nekad davno moglo. U razgovoru s nekoliko starijih studenata Sveučilišta u Splitu doznaje se da su fakultete upisali uglavnom radi napredovanja na poslovima koje rade. Zadovoljni su uvjetima studiranja i pokušavaju na razne načine uskladiti svoje radne i studentske obveze. Iako to nije pravilo, među boljim studentima prednjače žene koje kraće studiraju i brže stječu željenu diplomu. Manji dio starijih studenata već ima diplome srodnih ili drugih fakulteta, no ipak se dio njih žali da su djelomično diskriminirani zbog svojih godina.

ZBORNİK MONOGRAFSKOG TIPA PREDSTAVLJA ŠKRIP, NAJSTARIJE NASELJE NA OTOKU BRAČU

Bračka Mikenadobila izvrsnu zavičajnu monografiju

U knjizi je petnaest autora obradilo povijest i kulturnu baštinu Škripa te njegovo sadašnje stanje, s pogledom u budućnost. U svojim su radovima autori objedinili postojeće te iznijeli nove spoznaje o povijesti Škripa

PİSE JOSIP VRANDEČIĆ

Zbornik, monografskog tipa, predstavlja Škrip, najstarije naselje na otoku Braču. U knjizi je petnaest autora obradilo povijest i kulturnu baštinu Škripa te njegovo sadašnje stanje, s pogledom u budućnost. Stari je Škrip niknuo kao pretpovijesna kasnobrončana gradina smještena na dobro branjenom položaju s pogledom na Brački kanal. O drevnosti naselja svjedoče megalitske zidine koje pripadaju tradiciji gradnje heleniziranog ilirskog stanovništva. Zbog tih je zidina Škrip dobio kolokvijalni naziv “bračka Mikenena”. Nenad Cambi u članku “Škrip - središte carske produkcije kamena na otoku Braču” predstavlja naselje kao centar produkcije kamena na otoku za vrijeme rimske vlasti. Kamenarska produkcija počela je već u kasno helenističko doba jer je Škrip bio blizu Salone, dalma-

tinske metropole, koja je trebala mnogo kamena. Proizvodnja je dobila zamah u vrijeme gradnje Dioklecijanove palače u Splitu. Najvažniji očuvani antički ostatak u Škripu predstavlja donji dio kule Radojković, sa građene uz glavna gradska vrata, koji autor tumači kao hram ili heroon posvećen Heraklu, zaštitniku kamenara. Iako Škrip nije imao službeni status grada koji bi ukazivao na grčki polis ili rimsku civitas, posjedovao je mnoge gradske značajke poput monumentalnih zidina, dvojna gradska vrata, forum, hram, trijemove, terme i heroon. Škrip nije posjedovao gradsku - municipalnu upravu jer je zbog važnosti kamenarstva stavljen pod direktnu upravu rimskih careva koju je obnašala vojska. Tijekom kasne antike ovi kamenolomi zadržavaju svoje značenje jer se blokovi i nadgrobni spomenici, osobito sarkofazi, izvoze i drugdje po Dalmaciji i Sredozemlju. Radoslav Bužančić u radu

“Škrip civitatem Braciae, quae vulgo nominabatur Scripea” ističe urbani karakter naselja opasan megalitskim zidinama koje nalikuju antičkim bedemima susjednih gradova: Farosa, Ise, Epetija i Tragurija. Poticaj razvoju Škripa od 7. do 9. stoljeća daju prvo izbjeglice iz Salone i Stobreča (Epetium), a potom i doseljeni Hrvati. Na temeljima hrama antičke boginje Kibe (Magna Mater) niknula je u 7. stoljeću crkva Svetoga Duha. Škrip je stradao u 9. stoljeću u ratovima mletačke mornarice i Neretvanske kneževine te od Saracena. Sređivanjem prilika u razvijenom srednjem vijeku život se ponovno vratio u Škrip, o čemu svjedoči obnova napuštene crkve Svetoga Duha u predromaničkom slogu. Josip Vrandečić u članku “Škrip u modernosti 1420. - 1918.” obrađuje povijest naselja tijekom mletačke i austrijske uprave. Zbog neposredne osmanske prijetnje sa susjednog kopna, u Škripu su tijekom

16. stoljeća obitelji Cerinić (Ceri-neo) i Radojković sagradile kašte, najjače obrambeno-gospodarske utvrde na Braču. Tijekom 17. st. bilježi se polagani rast stanovništva kojemu pridonose i izbjeglice s kopna. Nakon pada Mletačke Republike 1797. godine, Škrip je u sastavu kratkotrajne Prve austrijske uprave, a od 1806. do 1813. pod vlašću Napoleona, tijekom koje su Novim putem spojeni Stari i Novi Škrip. Tijekom druge polovice 19. stoljeća došlo je do uspona Škripa zahvaljujući izvozu vina; za maslinovo ulje austrijske vlasti ističu da je najbolje u Dalmaciji. Početkom 20. stoljeća filoksera je poharala vinograde, što je potaknulo masovno iseljavanje Škripljana u Južnu i Sjevernu Ameriku.

Nogometni klub ‘Sutvid’

Dinko Mirić u članku “Škrip u 20. stoljeću i nogometni klub Sutvid” ističe da je 5. kolovoza 1927., na poticaj škripskog intelektualca, pjesnika Stjepana Pulišelića, osnovan u Škripu nogometni klub “Sutvid”, nazvan po najvišem gorskom vrhu na Braču. Tijekom Drugoga svjetskog rata 26 mještana poginulo je na ratištima Sutjeske, Neretve i drugdje, a osmorica među njima bili su prvotimci “Sutvida”. Nakon rata, sve do sredine 1970.-ih, “Sutvid” je dominirao bračkim nogometom. Krajem sedamdesetih godina proširene su i asfaltirane bračke ceste, a početkom osamdesetih voda s rijeke Cetine došla je do bračkih naselja, pa tako i u Škrip. Škrip je nakon Drugog svjetskog rata do danas dao velik broj visokoobrazovanih ljudi, najviše u Hrvatskoj, razmjerno broju stanovnika. No, broj stanovnika koji sada stalno borave u Škripu smanjio se na 130. Demografska slika Škripa danas predstavlja najveći izazov kako za same mještane, tako i za

gradsku vlast Supetra. Juraj Krstulović i Dinko Mirić u radu “Drugi svjetski rat, globalna i lokalna zbivanja” ističu da se u Škripu najveća ratna bitka odigrala na blagdan svete Jelene, 18. kolovoza 1944. Poslije rata Škripljani su postavili spomen-ploču trojici stradalih partizana te ploču dvojici starijih civila koje su strijeljali njemački vojnici za odmazdu zbog izgubljene bitke.

Sveta Jelena

Druga cjelina Zbornika posvećena je svetoj Jeleni, majci cara Konstantina Velikog, za koju lokalna tradicija drži da se rodila u Škripu. Emilio Marin navodi da se povjesničari ne slažu pri određivanju njezinog mjesta, pri čemu neki drže da se rodila u Britaniji, drugi u antičkom Helenopolisu, jugoistočno od Carigrada, a treći pak da je Ilirka, Dalmatinka i Bračanka. Ovu dalmatinsko-hrvatsku tradiciju znanstveno je promovirao pučki svećenik don Andrija Ciccarelli u Kritičkoj raspravi o domovini Svete Jelene carice (Split, 1814.), koja je u hrvatskom prijevodu objavljena u Zborniku. Ciccarellijeva glavna teza temelji se na izlaganju modruškog biskupa Šimuna Kožičića Benje na Lateranskom koncilu 1513. godine, koji je u svom govoru ustvrdio da se iz zapisa

biskupa starokršćanske Salone Hezihija III., a koji danas nisu sačuvani, vidi da je sveta Jelena bračkog porijekla. Frane Žuvić u radu o sv. Jeleni i Škripu ističe živu predaju o škripskom porijeklu svetice po kojoj su imenovani župna crkva i župa Škrip.

Baština

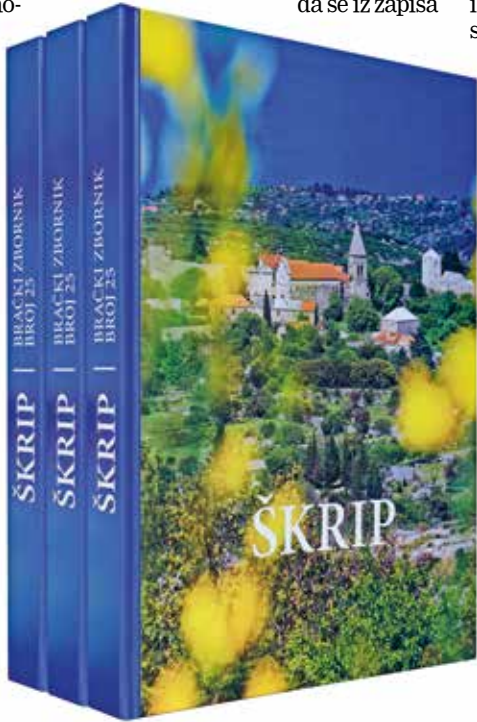
U trećoj cjelini Zbornika Vanja Kovačić detaljno obrađuje spomeničku baštinu Škripa u novom vijeku, posebno staru župnu crkvu Svetog Duha te onu novu, dovršenu 1816., naslovljenu najprije Uznesenja Blažene Djevice Marije, a kasnije imenom svete Jelene Krizarice. Opisuje župni crkveni inventar s naglaskom na četiri pale venecijanskog slikara Jacopa Palme Mladeg. Autorica ističe značenje zajednica picokara - pobožnih žena koje su se uz molitvu i rad bavile karitativnom djelatnošću. Detaljno predstavlja obrambene sklopove Radojković i Cerineo te kuću Krstulović-Nikolić podignutu 1771. godine.

Četvrta cjelina knjige bavi se imenima i govorom. Domagoj Vidović u članku “Škripsko imenoslovlje” obrađuje mjesne toponime i antroponime, ponajprije škripska prezimena. Među toponimima posebno izdvaja one romanskog porijekla u koje se ubraja i naziv Škrip (stardalmatinski scrīpu “ostro kamenje”). Filip Galović u članku “Stjepan Pulišelić i Glos sa škrop” detaljno analizira škripsku čakavštinu na temelju poezije Stjepana Pulišelića, glasovitoga škripskog pjesnika.

Kronike Škripa

Peta, posljednja cjelina obrađuje svakodnevni život u naselju od početka 19. stoljeća do danas. Uvodno su predstavljene najzanimljiviji dijelovi Kronike Škripa koju je, u dva sveska, napisao lokalni kroničar Kuzma Martić bilježeći, završno do 1977., događaje i sjećanja o starom Škripu. Andrea Matoković predstavlja “Muzej otoka Brača”, otvoren 1979. godine u kuli Radojković. Autorica opisuje muzejske zbirke, pri čemu najveći dio predmeta potječe iz antičkog razdoblja kada je Škrip središte dalmatinskog kamenarstva. Zbornik predstavlja dvanaest skulptura kipara Petra Radojkovića nadahnutih rodnim Škripom i Bračem. Petrito Fabjanović, predsjednik boćarskog kluba “Sutvid” - Brač, donosi povijest te domaće i međunarodne uspjehe ovog najtrofejnijeg sportskog kluba u povijesti Brača. Frane Žuvić zaključno piše o brojnim škripskim zanimljivostima, donoseći, među ostalim, opis lokaliteta i način branja kamena u tri rimska kamenoloma (cavae Romanae): Plate, Rasöhe i Stražišće. Opisuje rudnik “Minjera” u kojemu se od 1750. do 1874. godine dobivao bitumen za proizvodnu asfalta. Također predstavlja projekt revitalizacije kulturno-povijesne cjeline Škripa unutar kojeg se namjerava revitalizirati pet starih građevina s ciljem razvoja novih i kvalitetnih turističkih sadržaja u naselju.

U svojim su radovima autori objedinili postojeće i iznijeli nove spoznaje o povijesti Škripa. Zbornik je grafički uredio red. prof. art. Ivan Kolovrat s Odsjeka za slikarstvo splitske Umjetničke akademije. Zahvaljujući kvaliteti radova i grafičkom oblikovanju, knjiga o Škripu značajan je iskorak u upisanju zavičajnih monografija.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Nagrađeni vrijedni zaposlenici Studentskog centra

Studenti su zahvalili zaposlenicima kako bi istaknuli njihov neizmjeri doprinos splitskoj studentskoj zajednici i vrhunskom studentskom standardu koji ima Sveučilište u Splitu, a djelatnicima su uručene prigodne zahvalnice i darovi

Piše **MATEJ SUNARA**

Kvaliteta studentskog života u Splitu zasigurno ne bi bila na ovoj razini da nema Studentskog centra u Splitu i Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu. Ovaj zlatni dvojac zaslužan je za organizaciju svih važnijih studentskih događanja koja

uljepšavaju studentsku svakodnevnicu, stvaraju studentima lijepe uspomene i čine grad Split najpoželjnim mjestom za studiranje. Studenti su zahvalili vrijednim zaposlenicima Studentskog centra u Splitu kako bi istaknuli njihov neizmjeri doprinos splitskoj studentskoj zajednici i vrhunskom studentskom standardu

koji ima Sveučilište u Splitu. Djelatnicima su uručene prigodne zahvalnice i darovi. - Hvala vam što svakodnevno radite s osmijehom na licu i pružate izvanrednu uslugu svim studentima. Vaša predanost i ljubaznost neizmjeri su cijenjeni, te su neprocjenjivo našeg studentskog života. Ovo je samo mali način da po-

kažemo koliko nam značite i koliko cijenimo sve što činite. Nadamo se da ćete i dalje nastaviti svoj neumorni rad i da će naša suradnja biti još uspješnija u budućnosti. Hvala vam još jednom na svemu što činite! – istaknuo je na podjeli zahvalnica Jerko Šarić, predsjednik Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu.

Nagrađeni zaposlenici Studentskog centra u Splitu

JAKOV MATIĆ

JAKOV MATIĆ

JAKOV MATIĆ

STUDENTSKI STANDARD

Splitski studenti s osmijehom na kolokvije

Piše **MATEJ SUNARA**

Restoran Kampus još je jednom bio središte najbolje studentske zabave u gradu Splitu. Nakon Splicke scene, koja je više puta ispunila ovaj restoran, na red je došao i Aleks Curać Šarić, jedan od najtraženijih domaćih stand-up komičara koji nasmijava ljude još od 2006. Stand-up komičari su tražena roba u Hrvatskoj. Za njihove nastupe uvijek traži ulaznica više, bilo da je riječ o sportskoj dvorani, kafiću, restoranu, kazalištu ili kinoteci. Očito je da u državi nedostaje smijeha. Riječanin Aleks

uspješno je više od sat vremena razgibavao mišice lica splitskih studenata, a ulaz je za sve studente bio besplatan. Ova je večer organizirana uoči početka kolokvija na većini fakulteta, a studenti su pokazali da je sezonu kolokvija najbolje otvoriti smijanjem jer će na taj način gradivo svladati "ko od šale". Za organizaciju događaja su zaslužni Udruga studenata Bukovice i Kotara, Studentski centar u Splitu te Studentski zbor Sveučilišta u Splitu. Ista je ekipa dan nakon stand-upa organizirala i pubkviz u caffe baru "Tineli" kako priprema za kolokvije ne bi ostala samo na smijehu.

ZAVRŠNA KONFERENCIJA PROJEKTA 'LIBERATO MAP'

Sigurnije i jednostavnije kretanje osoba s invaliditetom

Piše **MILA PULJIZ**

Udruga Liberato, jedna od najuspješnijih udruga sa splitskog Sveučilišta, održala je na Sveučilišnom odjelu za stručne studije završnu konferenciju projekta LiberatoMap.

– Jako smo zadovoljni ishodom završne konferencije. Bila je to odlična prilika za razmjenu ideja, iskustava i najboljih praksi u području pristupačnog i inkluzivnog turizma. Također smo imali priliku predstaviti sva posti-

gnuća ove faze projekta LiberatoMap i samu brošuru o pristupačnosti turističkih atrakcija grada Splita, kao i raspravljati o budućim smjernicama i izazovima – kazao je Stipo Margić.

– Za sada je LiberatoMap dostupan u šest gradova, a to su Split, Trogir, Omiš, Kaštel, Makarska i Zadar. Planovi za širenje uvijek postoje; za 2024. godinu već smo osigurali financijska sredstva potrebna za širenje na grad Pulu, grad Hvar i općinu Lovran. Što se tiče pristupačnosti grada Splita za osobe s invalidite-

tom, iako su napravljeni određeni koraci za poboljšanje pristupačnosti, još uvijek postoje mnogi izazovi. Primjerice, nedostatak prilagođenih pločnika, nedovoljan broj rampi ili nedostatak javnog prijevoza prilagođenog osobama s invaliditetom. Potpuna pristupačnost je nemoguća, ali naša udruga, kao i druge udruge na području grada Splita, aktivno rade na prilagodbi postojećih i novoizgrađenih sadržaja – dodao je Margić. Ova konferencija naglasila je važnost suradnje između različitih dionika u turizmu

kako bi se postigla bolja pristupačnost na području grada Splita.

– Na konferenciji smo imali priliku čuti Ivana Tokića, predsjednika Županijske udruge slijepih Split, koji je izložio temu slijepih u turizmu, i Denisa Marijona, predsjednika Saveza SUMSI, s inspirativnim predavanjem o univerzalnom dizajnu. Za kraj konferencije Milav Sabolić, aktivist za pristupačni turizam, prikazao nam je novosti i inovacije u kategorizaciji smještajnih jedinica za osobe s invaliditetom – kazao je

Završna konferencija projekta LiberatoMap

Margić. Udruga trenutno radi na proširenju platforme LiberatoMap izvan granica Splitsko-dalmatinske županije kako bi unaprijedili dostupnost informacija o pristupačnosti objekata, turističkih atrakci-

ja i parking mjesta na razini Republike Hrvatske. Planira se i pokretanje nove faze projekta LiberatoMap, koja bi također ciljala na osiguravanje pristupačnog turizma, ali ovaj put na području Istarske županije.

MEĐUNARODNA SURADNJA VETERINARSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Pčelarsko iskustvo iz Cape Towna

Profesorica Ivana Tlak Gajger s Veterinarskog fakulteta u Zagrebu posjetila je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Pretoriji, gdje je boravila na ERASMUS+ nastavničkoj mobilnosti, a prije toga i Odjel za istraživanje pčela u okviru Poljoprivrednog istraživačkog centra – Zdravlje i zaštita bilja u Cape Townu. Za Universitas je napisala svoje dojmove i opisala ovo jedinstveno južnoafričko iskustvo

PIŠE PROF. IVANA TLAK GAJGER

Nevjerojatno, no nakon točno godinu dana od mogega boravka u Južnoafričkoj Republici, ponovno sam otputovala u tu prekrasnu zemlju. Međutim, ovaj put cilj je bila krajina jugozapadna točka Afrike – Cape Town. Mnogo ljudi bi vjerojatno tamo željelo boraviti zbog fascinantne činjenice da se tu spajaju Atlantski i Indijski ocean, no moja želja je bila vidjeti i raditi s podvrstom medonosne pčele koja živi samo na tom području kao endemična vrsta – *Apis mellifera capensis*. Naravno, kad sam već ponovno otišla na drugi kraj svijeta, posjetila sam svjetionik na Rtu dobre nade, nevjerojatno slikovitu morsku obalu na kojoj žive primjerice divlji, zaštićeni afrički pingvini, prekrasan akvarij (*Two oceans*), te zadržavajući Stolni planinu (*Table Mountain*).

Zanimljivo da sam na tom području boravila svega dva dana prije odlaska na Veterinarski fakultet Sveučilišta u Pretoriji, gdje sam boravila na ERASMUS+ nastavničkoj mobilnosti. Naime, putovanje je bilo prilično napeto jer već kod prvog leta prema Istanbulu

i razmišljanja o boravku u iznimno opasnom području odlučila sam kontaktirati gostinjsku kuću gdje sam rezervirala noćenje, te sam srećom uspjela dogovoriti prijevoz njihovim transportom i vozača koji nas je čekao u zrakoplovnoj luci.

Donkey pingvini

Putovala sam u skupini s kolegicom profesoricom i studentom, a već u zrakoplovu na liniji prema Cape Townu počela sam razmišljati kako organizirati sigurni obilazak barem dva željena odredišta prvog dana nakon dolaska. Let je bio dug no ugodan i sreća nam se ponovno osmijehnula jer smo s vozačem dogovorili obilazak i izravno iz zračne luke krenuli na vožnju afričkom obalom. Obala je prilično strma, nerijetko se na cestu nadvijaju stijene, a s druge strane pjenušavo more izbacuje valove na ogromno okruglo kamenje. Obišli smo veliku Stolni planinu i odvezli se prema vrhu, gdje je s vidikovca bio pogled na dio planine zvan Lavlja glava, grad, obalu i Rt dobre nade. Ipak, svuda naokolo bilo je puno grmolikog cvijeća različitih boja, za što su nam rekli da je glavna medonosna paša tijekom zimskog razdoblja. Vozeći se dalje,

obišli smo akvarij s oceanским biljnim i životinjskim svijetom, ali i nastambama primjerice madagastarskog i zaštićenog afričkog “donkey” pingvina. Prema unutrašnjosti to je iznimno razvijen vinorodni kraj s mnoštvom vinarija, ali i poljoprivrednih površina zasađenih uglavnom voćkama i povrćem. Naravno, to su i glavni izvori prirodne hrane pčelinjim zajednicama tijekom toplijih dijelova godine.

Sljedećeg dana imali smo dogovoreni susret s doktorom Allsoppom, upraviteljem Odjela za istraživanje pčela u okviru Poljoprivrednog istraživačkog centra – Zdravlje i zaštita bilja u Cape Townu. Kao nevjerojatno dobar domaćin, dr. Mike Allsopp nas je pokupio svojim terenskim vozilom i otišli smo u obilazak njegova instituta i radnog mjesta. Vozeći se prema unutrašnjosti, na područje zvano Stellenbosch, vidjeli smo puno obrađenih poljoprivrednih površina i voćnjaka. Stigavši u zgradu instituta, ostala sam zatečena prekrasnom herbarijskom zbirkom biljaka koja krase zidove pred sobom laboratorija. Odradili smo kraći sastanak, nazvala bih ga edukacijskim uvodom, gdje nam je ukratko

izložena neobična biologija uzgajanih zajednica medonosnih pčela koje tamo obitavaju.

Iznimno je zanimljivo što je podvrsta zajednica medonosne pčele *Apis mellifera capensis* jedinstvena po biološkim karakteristikama jer ako zajednica ostane bez matice, kod radilica se praktički redovito razvijaju jainici i one u saće polažu jaja. Jaja su naravno neopložena, jer radilice se nisu parile s trutovima, no neobično je što se iz njih ipak razvijaju uz mlade trutove i mlade radilice. Istina da se kod ovakve radilice – “lažne matice” razvije i do 20 jainih cjevčica, dok se kod radilice europske podvrste medonosne pčele *A. mellifera carnica* razvije svega tri do pet jainih cjevčica u svakom od para jainika. Također, zanimljivo je da se iz njezinih neoplođenih jaja može razviti i normalna matica, sposobna za parenje s trutovima, čime zajednicu može dovesti u uobičajeno stanje. Neobično je da se radilice prema toj “lažnoj matici” ponašaju kao prema pravoj matici dajući joj hranu, a ona izlučuje maticin inhibitorski feromon (u značajnije manjoj količini od prave matice) koji sprječava razvoj jainika kod ostalih radilica, te tako privremeno preuzi-

ma funkcije koordiniranja zajednicom. Izgledom nalikuju ostalim radilicama, a razvoj do odrasle jedinice traje svega 18 do 19 dana.

Kako je to onda moguće? Poznato je da se trutovi koji su muški članovi zajednice razvijaju iz neoplođenih jaja matice partenogenezom. To je oblik razmnožavanja u kojem se nova jedinka razvija iz neoplođene spolne stanice, u ovom slučaju jajne stanice, a trut koji izide razvijen iz stanice saća je genetski identičan roditeljskom genu (klon). Međutim, neke vrste mogu proizvesti i žensko potomstvo takozvanom telitoki partenogenezom. I to je primjer koji se događa kod *A. mellifera capensis* samo na uskom području Južnoafričke Republike.

Pčelinje leglo sumnjiva izgleda

To je, naravno, bio i jedan od glavnih razloga moje želje za upoznavanjem i radom s tom podvrstom pčela. Nakon obilaska radnih prostora vezanih za pčelarstvo, od apisarija (staklenih košnica) koje koriste za promatranje ponašanja pčela tijekom pokusa u kontroliranim uvjetima pa do laboratorija u kojima provode biološka i

molekularna ispitivanja. Bili smo i u pčelarskom skladištu koje služi za vrcanje i pohranu meda te pretapanje voska. Uslijedio je meni najdraži dio rada sa zajednicama. Mogla sam odmah primijetiti da ova podvrsta pčela nije ništa agresivnija od europskih pčela, i sigurno puno, puno mirnija od afričke podvrste *Apis mellifera scutellata* koja obitava u sjevernim dijelovima zemlje. Odje-nuli smo uobičajena pčelarska odjela i zapalili dimilicu. Kao gorivo za dimilicu oni koriste tkaninu jute. Iako stalno svi afrički pčelari naglašavaju da su njihove pčele puno otpornije na bolesti te im stoga posvećuju manje pažnje, neka intuicija mi je naložila ipak staviti jednokratne rukavice koje zamijenim novima nakon prelaska na pregledavanje sljedeće pčelinje zajednice. Naime, vrlo brzo nakon otvaranja košnice i vadenja prvih okvira iz plodišta naišla sam na pčelinje leglo sumnjiva izgleda. Naravno, u razgovoru sam saznala da na ovoj podvrsti pčela do prije dvije godine nikad nije bila utvrđena američka gnjiiloća, no klinička slika bila mi je vrlo uvjerljiva te sam uzela uzorke uginulih ličinaka za laboratorijsko pretraživanje. Eto, na-

kon povratka u moj laboratorij potvrđena je američka gnji-
loča, ali morfološki bakterijske
kolonije izrasle na hranjivoj
podlozi izgledom su drugog
genotipa nego što je to uobičajeno
u europskih izolata s tere-
na. Nastavljamo raditi na toj te-
matici, a tako je započela priča
o suradnji s laboratorijem na
krajnjem jugu Afrike.

Prilikom pregleda neko-
liko zajednica smještenih u
dvorištu instituta, imala sam
prilike vidjeti i nekoliko zasa-
dama egzotičnih nametnika
poput malog kornjaša košnice
(*Aethina tumida*) ili zbog stal-
ne uporabe akaricida “nesta-
lih” štetnika poput pčelinje
uši (*Braula coeca*). Osim što
sam isprobala najbolji prepo-
ručeni alat za hvatanje i uzor-
kovanje živog malog kornjaša
košnice – vlastite prste, iz prve
ruke sam osjetila koliko puno
rastezljivog propolisa (smeđe-
zelenkaste boje) pčele unose
tijekom njihovog aktivnog zi-
movanja. Naime, vidjela sam
i grinje *Varroa destructor*, ali
i klinički vidljive znakove vi-
rusne bolesti izobličanih krila.

Pčele su malo sitnije od na-
še europske sive pčele, a glav-
nim dohotkom u pčelarstvu
smatra se usluga od oprašiva-
nja. Postoji sustav koji nalaže

sklapanje ugovora između pčel-
lara i poljoprivrednika kojim
se detaljno reguliraju stavke
seljenja određenog broja i jači-
ne pčelinjih zajednica na poljo-
privrednu površinu, plantažu
ili voćnjak u predviđenom raz-
doblju početka cvatnje odre-
đene kulture. Najzastupljeni-
ja ugovaranja su s farmerima
koji posjeduju plantaže jabuka,
breskvi i šljiva, a zatim slijede
nasadi povrća. Također, važ-
no je naglasiti da tijekom cijele
godine, kontinuirano, cvatu ra-
zličite vrste divljeg, uglavnom
grmolikog cvijeća, kao i divljih
stabala.

U skladu s prirodom

Godišnja proizvodnja mije-
šanog meda na području Cape
Towna iznosi oko 10 do 15
kg po pčelinjoj zajednici. Iako
ne postoji kontrolirani uzgoj
pčelinjih matrica kao ni bilo ko-
ja vrsta specijalizirane pčelar-
ske proizvodnje, tamo se uopće
ne koriste pesticidi niti akarici-

di, te se smatra da je kvaliteta
voska i meda iznimno visoka.
Patvorenje pčelinjih proizvoda
nikada nije primijećeno, niti je
laboratorijski potvrđeno. Ima
puno slobodnoživućih pčeli-
njih zajednica, kao i divljih
pčela, a kad uzgajana zajedni-
ca bude jače invadirana namet-
nicima, pčele odlaze iz košnice
i nastanjuju se u prirodi. Pčela-
ri uglavnom rade i primjenju-
ju pčelarske prakse u skladu s
prirodom.

Nakon završetka pregleda
zajednica te razgovora na pčeli-
njaku, odvezli smo se kroz polje
divljih kula, prema zrakoplov-
noj luci na let prema Pretoriji.
O pčelarenju na području Gau-
tenga, te priče nakon posjeta je-
dinoj kompaniji za izradu koš-
nica u Južnoj Africi te najvećoj
pčelarskoj obiteljskoj tvrtki ko-
ja u okviru vlastite djelatnosti
jedina nudi usluge punionice
meda i prerade voska, čitajte u
sljedećem putopisu.

Zajedno čuvajmo pčele!

ZNANSTVENO-STRUČNO SAVJETOVANJE TEKSTILNO-
TEHNOLOŠKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Tekstilna znanost i gospodarstvo 2024.

PIŠE **DOC. KARLA LEBHAFT**

Digitalna moda bila je tema
šesnaestog po redu znanstve-
no-stručnog savjetovanja
“Tekstilna znanost i gospodar-
stvo” (TZG) u organizaciji Tek-
stilno-tehnološkog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu. Preda-
vanja stručnjaka iz različitih
područja, panel-diskusije, kao i
zbornik radova istaknuli su ne-
ophodnost interdisciplinarnе
suradnje unutar akademske za-
jednice i gospodarskog sektora.

Nakon uvodnoga govora
predsjednice organizacijskog
odбора TZG 2024. prof. **Kata-
rine Nine Simončić**, dekanice
Tekstilno-tehnološkog fakul-
teta prof. **Anice Hurse Šajato-
vić** i prorektora za poslovanje i
digitalizaciju Sveučilišta u Za-
grebu prof. **Tomislava Bolan-
če**, uslijedilo je predavanje prof.
Žarka Paića na temu “Tehnos-
fera kao postdigitalna moda - o
kreativnome dizajnu tijela”.

Profesor Paić je u predava-
nju dao društveno-humani-
stičku perspektivu u analizi
digitalne mode kroz primjenu
interdisciplinarnog pojma teh-
nosfere. Pozivajući se na broje-
ne velike mislioe 20. stoljeća,
te ističući ključne modne dizaj-
nere 1990-ih i 2000-ih, prof. Paić
dao je koncizan pregled promje-
ne paradigme u razumijevanju
ljudskog tijela, mode i digital-
nih tehnologija od 60-ih godina
naovamo.

Izlaganjem pod nazivom
“Preserving Fashion Heritage,
and Make it Accessible to
Everyone, Everywhere They
Are”, Daniele Scarante pred-
stavio je projekt *d_archive*, čiji
cilj je očuvanje modne baštine
i razvoj digitalnog zanatskog
umijeća stvaranjem replika
povijesne odjeće kombinacijom
3D tehnologije i tradicionalnih
tehnika. Važan aspekt ovih 3D
replika jest detaljno prenošenje
tehničkih informacija svakog
odjevnog predmeta, što ih čini
obrazovnim alatima za daljnje
proučavanje povijesti mode i
promišljanje održivih praksi u
modnoj industriji. Replike su
javno dostupne na internetskoj
stranici *d_archive-a*, a da bi
jedna ovakva replika nastala,
potrebna je suradnja povjesni-
čara kostima i mode, dizajnera,
istraživača, dizajnera uzoraka,
dizajnera tekstila, programera
i drugih stručnjaka.

Modni dizajner Silvio Vuj-
čić i arhitekt i znanstvenik Mi-
ro Roman predstavili su zajed-
nički projekt “Soll” kroz dva
predavanja, “All About Soll” i

“Coding Soll”. “Soll” je AI mod-
ni dizajner čiji fizički pandan je
modni brend E.A.1/ 1 S.V., što
modno oblikovanje čini i vir-
tualnim i fizičkim. “Soll” ra-
čunalne podatke iz različitih
baza podataka prevodi u mode
objekte, koji se potom fizički
proizvode prema “Sollovoj”
konceptiji. U okviru predava-
nja, način na koji funkcionira
“Soll”, Vujčić i Roman objasni-
li su na primjeru Storybook
časopisa koji je izdan upravo
u suradnji sa “Sollom”. Ovim
projektom tandem ukazuje na
budućnost modnih industrija u
kojima će umjetna inteligenci-
ja postati nezaobilaznom. Pre-
davanje je ujedno otvorilo pita-
nje o mogućnosti ostvarivanja
studentske prakse u studiju Sil-
vija Vujčića.

Gala Marija Vrbanić u svom
izlaganju pod nazivom “I Want
to be a Box” predstavila je svoj
modni brend Tribute Brand, ko-
ji uključuje digitalnu modu koja
obitava samo u AR svjetovima
društvenih mreža, ali i stvarno
proizvedene odjevne predmete,
prethodno generirane u digital-
nom programu.

Zadnje izlaganje održao je
Robert Muža iz tvrtke “Tronog”
d.o.o. pod nazivom “Pri-
mjena AI u digitalnoj produk-
ciji”. “Tronog” d.o.o. radi za ra-
zličite renomirane brendove iz
tekstilne industrije, s ciljem po-
maganja tvrtkama da ubrzaju
i pojednostave svoje procese
razvoja proizvoda s pomoću 3D
vizualizacija, pri čemu koriste i
umjetnu inteligenciju.

Na samom kraju savjetova-
nja bio je organiziran okrugli

stol na kojemu su sudjelovali
Silvio Vujčić, Jelena Buhaneć
i Jelena Miščančuk. Naglasak
okruglog stola bio je na poslo-
vanju i implementaciji digital-
nih tehnologija u modnom di-
zajnu i tekstilnim znanostima.
Jelena Miščančuk govorila je o
svojem iskustvu osnivanja di-
gitalnog brenda Studio ST, ko-
ji pruža 3D usluge konstrukcije
i dizajna u svrhu izrade proto-
tipa, podrške proizvodnji i pro-
mocije. Jelena Buhaneć suvla-
snica je u hrvatskoj podružnici
NTT (New Textile Technologi-
es d.o.o.) koja se bavi razvojem
pametne odjeće koja spaja tek-
stil i elektroniku. Razgovor je
moderiran u smjeru savjeto-
vanja o nužnim kompetenci-
jama studenta za tržište rada i
promišljanju o prilagodbi stu-
dijjskih programa za stjecanje
potrebnih kompetencija.

Tema digitalne mode na
savjetovanju prezentirana je i
u virtualnoj poster sekciji,
kroz različite aspekte primje-
ne novih tehnologija u dizaj-
nu i tekstilnoj znanosti, dok
su sažeci objavljeni u Knjizi
sažetaka (*Book of Abstracts*).
Žarišnu točku savjetovanja čini-
o je Zbornik sa znanstvenim
i stručnim radovima (*Book of
Proceedings*) koji su prošli dvo-
struku međunarodnu recenziju.
Slijedom izloženih predava-
nja te predstavljenih znanstve-
nih i stručnih radova nadamo
se novom zamahu i oplemenj-
vanju ishodišta studijskih pro-
grama, a kojima će Tekstilno-
tehnološki fakultet odgovoriti
na potrebe tržišta u području
digitalne mode.

SVEUČILIŠNA GALERIJA

Otvorena izložba Lea Katunarića Kadelea ‘Proizvodnja djetinjstva’

Naziv evocira autorefleksivni ton čitanja izložbe, međutim, on se ipak bavi određenim temama koje se dotiču svakog pojedinca

PIŠE HELENA TRZE JAKELIĆ

U intimnom ambijentu Sveučilišne galerije, u društvu autora i pred najhrabrijom publikom koja je pristigla u Galeriju usprkos olujnom nevremenu prije samog otvaranja, svečano je otvorena izložba “Proizvodnja djetinjstva” vizualnog umjetnika Lea Katunarića Kadelea. Izložbu su predstavili kustos Dalibor Prančević i autor osobno. U svojem osvrtu kustos Prančević istaknuo je da je ovo prvi izložbeni nastup umjetnika Lea Katunarića u Splitu, koji nam se ovom prigodom predstavlja izložbom vrlo znakovitog naslova “Proizvodnja djetinjstva”. Naziv evocira autorefleksivni ton čitanja izložbe, međutim, on se ipak bavi određenim temama koje se dotiču svakog pojedinca. Koristeći određene točke i događaje iz djetinjstva, ali i iz drugih razdoblja svojeg života koja su na njega ostavila trag, Leo ih povezuje sa suvremenim događanjima uvodeći ih u svoje slikarske prizore. Na

taj način njegovo iskustvo postaje i naše. Ne radi se o priči isključivo Lea Katunarića, nego i svih nas, sa svim problematikama i neuralgičnim točkama našeg suvremenog društva. Ono što će posjetitelj odmah evidentirati je angažirana estetika, dakle estetika ulične umjetnosti, što nije pučka slučajnost. U razgovoru s umjetnikom doznao sam da on već kao trinaestogodišnjak izlazi na ulicu i radi grafičerske radove, te kao rezultat to-

ga snosi određene posljedice; susreće se s tadašnjom milicijom te je po nalogu organa javnog reda on dužan ukloniti svoje radove. Odlučio je skupiti strugotine zida i boje te zajedno s ostacima pinela radi vrlo zanimljive objekte koje će opet, koristeći ilegalnu strategiju street arta, uvesti na velike blockbuster izložbene formate suvremene umjetnosti, kao što su Venecijanski bijenale ili Documenta u Kasselu – kazao je Prančević, napominjući kako je sve navedeno na jedan način povezano s ovom izložbom i visoko je komunikativno, budući da upravo na slikarskim prizorima možemo vidjeti i neke prizore koji su posredovani masmedijima te ih time možemo prepoznati i kao naše iskustvo, a tiču se neuralgija suvremenog društva. Likovni postav izložbe uključuje dva kata Galerije. U prizemlju je šest slika velikog formata koje opisuju osobne doživljaje autora, ali koje se mogu svesti na šest glavnih tema: religija, politika, rat, obitelj, ljubav, pravosuđe, odnosno tema koje u suštini određuju svakog od nas. Na drugom je katu umjetnička instalacija koju je autor nazvao “Portal izgubljenih podataka”, koja uključuje i video u trajanju od tri minute i 20 sekundi, povezan s donjim postavom. Opet se radi o šest tema, ali ovaj put društvenih tema koje se ponovno tiču svakoga pojedinca. To su vrlo konkretne teme, pretežitom svjetski skandali i politička zbivanja. Kako sam autor navodi:

“Fasciniralo me je to što mi je u vremenu nastanka tih slika dosta prijatelja i poznanika reklo da se uopće ne sjeća tih događaja, premda su u tom trenutku kad su se odvijali bili utjecajni i aktualni. Ljudi su jako iznenađeni kad se prisjetite tih potisnutih sjećanja i potonulih i zašutkanih informacija.” Autor je to postigao i upotrebom tehnologije, a pritom ističući potrebu da objasni svoje stajalište kad ljudi amaterski upotrebljavaju tehnologiju samo da je upotrijebe, primjerice 100 ekrana, video art itd. Leo Katunarić autor je i knjige “Umjetnička izvedba u di-

gitalnoj kulturi”, gdje objašnjava upravo takvo svoje stajalište. – To je jedno područje kojem treba pristupiti vrlo ozbiljno i zato povezujem slike koje radim ručno (ili čak i performanse) s tehnologijom koja je ponekad samo simbolična, a ponekad radi neki software koji ima ulogu u samom djelu. Bitna mi je ta komponenta da se sve spoji u jedan samoregulirajući stroj – poput kazališne predstave koja je sastavljena i od tehnologije i od ljudi, ali i poput svakodnevnog života. Ipak je potreban i čovjekov prst da bi tehnologija radila – istaknuo je Katunarić.

O AUTORU

Leo Katunarić Kadele obrazovan je kao kazališni redatelj (ADU Zagreb), ali razvija polifonu umjetničku praksu stalnim širenjem u medijima i formama. Dobitnik je Rektorove nagrade. Doktorira na zagrebačkom Filozofskom fakultetu 2021. s tezom o vizualnim izvedbenim formama u digitalnoj kulturi. Kreator je pedesetak kazališnih predstava i scenskih događanja te autor više dramskih tekstova, objavljivanih u Hrvatskoj i Italiji. Od 1994. do 2000. ravnatelj je Zagrebačkoga kazališta mladih, s kojim ostvaruje zapažene međunarodne uspjehe. Od 1998. do 2010. surađuje s najvećim svjetskim kazališnim festivalom Iberoamericano u Bogoti, Kolumbija, gdje 2000. kurira veliku prezentaciju hrvatske suvremene umjetnosti. Kao interdisciplinarni vizualni umjetnik, Kadele samostalno izlaže u Rimu (Italija), Tokiju (Japan), Bogoti (Kolumbija), Berlinu (Njemačka), Sarajevu (Bosna i Hercegovina), te i Hrvatskoj: Muzej Mimara, Vn Galerija i Muzej suvremene umjetnosti Zagreb. Skupne izložbe i projekte suvremene umjetnosti realizira u Japanu, Kini, Indiji, Kolumbiji, Sjedinjenim Američkim Državama, Italiji, Njemačkoj, Meksiku, Bosni i Hercegovini, Siriji i Hrvatskoj. Na kineskom Pekinškom bijenalu 2017. izlaže na poziv selektora kao službeni predstavnik Hrvatske. Iberoamericano festival Kolumbija i Nacionalno Sveučilište Kolumbija pozivaju ga da službeno predstavlja Hrvatsku 2008. godine. Osnivač je KadeleGrupe i LK2_Lab, umjetničkih kolektiva/istraživačkih koordinacija. Godine 2008. osniva MaxArtFest, festival suvremene umjetnosti. Sveučilište Oldenburg, Njemačka, 2020. uvrštava “Kadele: Facebook Immanuel Kant” u program BKGE Instituta. Stručne radove iz područja teatrologije i suvremene umjetnosti objavljuje u Zarezu, Životu umjetnosti i Hrvatskom filmskom ljetopisu. Na stručnim skupovima u Izraelu, Kini, Srbiji, Austriji i Hrvatskoj izlagao je o novim vizualnim umjetnostima. Godine 2022. objavljuje knjigu “Uvod u dramaturgiju digitalne umjetničke izvedbe”.

Sveučilište u Zagrebu Fakultet elektrotehnike i računarstva Unska 3, 10000 Zagreb raspisuje NATJEČAJ

za upis studenata na sveučilišni specijalistički studij
TRANSFORMATORI

za stjecanje akademskog naziva specijalist/ica transformatora (1 godina, 60 ECTS bodova) u akademskoj godini 2024./2025.

Ovaj studij može upisati osoba koja je završila sveučilišni diplomski studij iz elektrotehnike ili strojarstva ili s njime izjednačen studij.

Potrebno je znanje engleskog jezika.

Broj slobodnih mjesta: 25 ukupno.

Školarina iznosi 5.000,00 EUR, a plaća se u dvije (2) rate u iznosu od 2.500,00 EUR pri upisu u prvi i drugi semestar.

Prijave na natječaj šalju se poštom na adresu Fakulteta elektrotehnike i računarstva, Unska 3, Zagreb u razdoblju do zaključno 1. srpnja 2024. godine.

Nastava započinje u listopadu 2024. godine.

Dodatne informacije o studiju dostupne su na mrežnim stranicama studija:

https://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/transformatori.

Prijavni obrazac dostupan je na adresi: https://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/transformatori/obraci_i_upute.

Dodatna pitanja mogu se uputiti na tel. (01) 6129920 ili adresu e-pošte specijalisticki.studij@fer.hr.

MARULIĆEVI DANI - SPLIT, 21 - 23. TRAVNJA 2024.

‘Colloquium Marulianum XXXIV: Marko Marulić i hrvatska renesansa’

Glavni organizator Književni krug Split - Marulianum uz pokroviteljstvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i partnerstvo Sveučilišta u Splitu osigurao je iznimno bogat znanstveni, književni i izdavački program

Piše **FRANKA BABIĆ**

Završeni su 34. Marulićevi dani. Ministrica kulture i medija dr. **Nina Obuljen Koržinek** otvorila je 22. travnja znanstveni skup “Colloquium Marulianum XXXIV: Marko Marulić i hrvatska renesansa”, koji se odvija u Sveučilišnoj galeriji u okviru 34. Marulićevih dana, znanstvenoga, književnog i izdavačkog programa.

- Ova godina proglašena je Godinom Marka Marulića kako bismo dostojanstveno obilježili život i djelo tog velikana hrvatske kulture, intelektualca, Europejca i kozmopolita, jednog od onih koji su bez sumnje stavili hrvatsku kulturu na kartu Europe u svom vremenu, uz najveće velikane toga doba. Danas se posebno prisjećamo njega kao Oca književnosti jer je na današnji dan završeno prvo književno djelo napisano na hrvatskom jeziku, “Judita”, kojoj smo prije nekoliko godina također slavili visoku obljetnicu. Drago mi je što je u toj prigodi Institut za hrvatski jezik izdao suvremeno izdanje “Judite” na hrvatskom jeziku, čime je ovo djelo približio današnjim generacijama. Ova godina obiluje događanjima u kazalištima, znanstvenim skupovima i manifestacijama i izvan Republike Hrvatske, stoga vjerujem da ćemo Marulićevu godinu obilježiti na način koji on zaslužuje - istaknula je ministrica Obuljen Koržinek, posebno se osvrnuvši na ulogu “Marulianuma”, udruge koja okuplja istraživače, znanstvenike, intelektualce, ali i poklonike Marka Marulića te se bavi istraživanjem i prezentacijom njegova opusa.

- Riječ je o krugu posvećenu njegovu naslijeđu, potiče istraživanje i prenošenje znanja o Maruliću i njegovu doprinosu hrvatskoj kulturnoj baštini. Ova inicijativa “Marulianuma” može poslužiti kao uzor i drugim hrvatskim velikanima, omogućujući da i njihova djela budu istražena i prezentirana na sličan način, te da se osigura kontinuitet prenošenja znanja o njihovu životu i radu kroz suvremene istraživače i zaljubljenike u hrvatsku kulturnu baštinu - zaključila je ministrica kulture i medija. 34. Marulićevi dani, znanstvenoga, književnog i izdavačkog programa, održavali su se od 21. do 23. travnja u organizaciji Književnog kruga Split - Marulianum, pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i u partnerstvu sa Sveučilištem u Splitu. Prof. **Dragan Ljutić**, rektor Sveučilišta u Splitu, kazao je kako je ovo događanje u našoj Sveučilišnoj galeriji, koja je po-

stala centar kulturnih događanja u gradu, neosporno njezin vrhunac. Naglasio je kako je Sveučilište u Splitu uvijek podupiralo rad Književnog kruga Split i “Marulianuma”, te kako se u kulturi, sportu, tehničkim i prirodnim znanostima te medicini nezaustavljivo ide naprijed, što značajno pridonosi prepoznatljivosti našega grada, Dalmacije i cijele države. Osvrnuo se i na povijesni uspjeh što je Splitsko sveučilište dobilo domaćinstvo za Europske sveučilišne igre 2028. Ustvrdio je kako ovaj uspjeh jasno pokazuje koliko naše Sveučilište pridonosi lokalnoj zajednici, Županiji i cijeloj državi Hrvatskoj.

Nepoznati Marulićevi tekstovi

Prof. **Marko Trogrlić**, predsjednik Književnog kruga Split, posebno se osvrnuo na neka iznimno važna otkrića predstavljena javnosti na Marulićevim danima: u prvom redu dotad nepoznati Marulićevi tekstovi: pisma na latinskom i talijanskom (M. Milošević, 1991), latinski Životopis sv. Jeronima (D. Novaković, 1994), Glasgowski stihovi (D. Novaković, 1997), komentari uz Katulove pjesme u trogirskom kodeksu Petronija (B. Lučin, 2005), ali i neka nova čitanja i interpretacije njegovih djela. - Okruženje Marulićevih dana bilo je ferment za nastanak znanstvenih radova i knjiga domaćih i inozemnih znalaca te za nove prijevode Marulićevih djela na strane jezike - najsvježije - danas će biti predstavljen prijevod “Davidijade” na engleski. U središtu te uskovitlane galaksije lik je splitskog začinjavca! Ovom prigodom opravdano je upitati se što nam on znači danas - nakon 500 godina!? Bez obzira na protok vremena i na trendove, naš Marulić tome ne samo odolijeva, nego, riječima **Bratislava Lučina**, kao u nekakvoj obrnutoj perspektivi, umjesto da se smanjuje, biva nam sve veći. Razlog je jednostavan: to je odlika klasika; njihova djela imaju dvije važne odlike - gravitas verborum i eleganciju stila - pa

Znanstveni skup u sklopu Marulićevih dana

s protekom vremena ne gube, nego dobivaju na vrijednosti; starina biva ne nedostatak, nego prednost! Tako, bez obzira na inertnost duha, djela Platona, Vergilija, Dantea, Erazma... (da spomenemo samo neke) uvijek će imati čitatelje. Ponosni smo što na nebu punom zvijezda svijetle i neke naše, među njima Marko Marulić - poslije sv. Jeronima druga luč Dalmacije! Njega će se čitati i proučavati - tome su posvećeni i ovi Marulićevi dani: neka budu (riječima Mirka Tomasića) ad maiorem gloriam Marci Maruli! - za kraj je poentirao profesor Trogrlić. Uz splitsku akademsku zajednicu, izlagače na skupu i brojne uvažene goste, otvaranju su nazočili i **Blaženko Boban**, župan Splitsko-dalmatinske županije, i **Mario Negotić**, pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti Grada Splita. U prigodi održavanja Marulićevih dana, u Sveučilišnoj galeriji je postavljena izložba eminentnih hrvatskih umjetnika čiji su motivi inspirirani Marulićevom JUDITOM. U popodnevним satima bogati program 34. Marulićevih dana nastavio se u Sveučilišnoj knjižnici predstavljanjem prvog prijevoda “Davidijade” na engleskom jeziku, kao i prigodnih publikacija “Marulus tuus” i kataloga Književnog kruga Split - Marulianum, te je otvorena izložba “Marko

Marulić, splitski začinjavac i europski humanist” na Odjelu specijalnih zbirki. Također, zamjenik splitsko-dalmatinskog župana **Stipe Čogelja** je ravnateljici Sveučilišne knjižnice **Ani Utrobičić** uručio Marulićevo djelo “Evangelistar” iz 1532. godine, koju je Sveučilišna knjižnica nabavila za svoj fond zahvaljujući financijskoj potpori Splitsko-dalmatinske županije. Tom prigodom ravnateljica je uz zahvalu na ovoj vrijednoj donaciji izrazila nadu da će i u budućnosti biti ovakvih suradnji. Istaknula je kako se upravo 22. travnja obilježava Dan hrvatske knjige, kad je Marulić završio pisanje svoje “Judite”. - Usudila bih se reći da je taj dan još svečaniji u ovoj godini kad obilježavamo 500. obljetnicu smrti Oca hrvatske književnosti Marka Marulića, na čijim ramenima svi stojimo - kazala je ravnateljica Utrobičić. Stipe Čogelja rekao je kako je privilegij biti dio obilježavanja Godine Marka Marulića i uručiti njegovu knjigu tiskanu u 16. stoljeću instituciji kao što je Sveučilišna knjižnica. Izrazio je ponos što je Splitsko-dalmatinska županija imala priliku na ovaj način sudjelovati u programu Marulićevih dana, te je istaknuo kako su u “Evangelistaru” istaknute tri kreposti - ljubav, vjera i nada, te se na tim vrijednostima temelji i suradnja Županije sa splitskim Sveučilištem.

- Vjerujemo jedni u druge, s ljubavlju radimo svoj posao i gajimo nadu u bolju budućnost - zaključio je zamjenik župana Stipe Čogelja.

Prvi engleski prijevod Marulićeve “Davidijade” - “The Davidiad” predstavili su **Neven Jovanović** s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, prevoditelj **Edward Mulholland** i **Jeroen De Keyser** iz izdavačke kuće LYSA publishers, Gent.

Mulholland se prije dvadesetak godina susreo s Marulićem i njegovim djelom te je

započeo s prevodenjem “Davidijade”. Rad intenziviran u proteklih šest godina urodio je plodom, ovim izdanjem koje je prvi prijevod ovog spjeva na engleski jezik te općenito prvi nehrvatski prijevod. Knjiga je podijeljena na dvije cjeline. U prvom dijelu donosi se kratak prikaz Marulićeva života i stvaralaštva, zatim se opisuje struktura, sadržaj i alegorijsko tumačenje “Davidijade”, te se naposljetku navode prethodna izdanja teksta, načela priređivanja i prijevoda. U drugom dijelu donosi se priređeni tekst izvornika na latinskom te usporedni prijevod na engleskom jeziku. Na kraju knjige nalaze se kazala. Ovo izdanje tiskano u godini petstote obljetnice Marulove smrti značajan je doprinos marulologiji i međunarodnoj slavi Marula Delmate. - Marulić je “Davidijadu” napisao na latinskom jeziku, koji je tada bio međunarodni jezik. A danas živimo u okolnostima kada je međunarodni jezik engleski. S ovim prijevodom Marulićev ep ponovno ispunjava onu funkciju koju mu je autor bio namijenio - istaknuo je profesor Jovanović.

Veza Marulića i rodnoga grada

Prevoditelj Mulholland s Benedictine Collegea u Kansasu (SAD) posebno se osvrnuo na duboku ukorijenjenost Marulića u svoj rodni grad, zatim u klasičnu tradiciju slobodnih umjetnosti, dok je treći stup njegova djelovanja zasigurno bila vjera. Luka Marković je u ime Književnog kruga Split, Marulianuma, predstavio publikaciju koja će Marulića približiti hrvatskom čitateljstvu. Riječ je o djelu “Marulus tuus: upućivanje u Marulića”, koje su priredili **Branko Jozić** i **Luka Marković**.

- U naslovu se nalazi i motto ove obljetničke godine te zapravo ocrta namjenu ovog djela, “tvoj Marulić”, jer tako se Marulić potpisivao u svojim

pismima prijatelju Čipiku. Željao nam je biti približiti njegov opus široj publici i pokazati da je on zaista “naš Marulić”. Kroz simboličnih 50 odabranih poglavlja i ulomaka Marulićevih djela, uz iznimku jednog ulomka Božićevićeva životopisa, koji su podijeljeni u 10 tematskih poglavlja, želi se prikazati raznolik spektar njegova stvaralaštva te neke široj javnosti nepoznate Marulićeve teme i pjesničke slike. Želi se razbiti uobičajena slika Marulića kao moralno-teološkog pisca, kroz te pukotine da se upozna što se krije iza njih - ustvrdio je Marković.

Za kraj zaista bogatog programa u Sveučilišnoj knjižnici otvorena je izložba “Marko Marulić, splitski začinjavac i europski humanist”, koju je predstavila **Mihaela Kovačić**, voditeljica Odjela specijalnih zbirki, a proglasio ju je otvorenom prof. Marko Trogrlić, predsjednik Književnog kruga Split.

Izložena su djela koja u svom fondu imaju Sveučilišna knjižnica, Književni krug - Marulianum, KBF Split te Arheološki muzej.

Također, predstavljena je i istoimena publikacija koju su priredili Branko Jozić, Mihaela Kovačić, Luka Marković i **Abra Papić**. Koncipirana kao kolaž, knjiga je satkana od uvodnih tekstova priređivača, ulomaka iz Marulićevih djela te iz tekstova njegovih čitatelja i proučavatelja. Narativni dijelovi popraćeni su brojnim slikama i kao takva knjiga je informativan i ilustrativan vodič u Marulićevoj galaksiji.

Program na Sveučilištu u Splitu organizirala je i događanje moderirala Helena Trze Jakelić, voditeljica Sveučilišne galerije.

U glazbenom dijelu programa nastupio je duo “D’Ambra” u sastavu **Ana Tošić D’Ambra** na violini i **Damiano D’Ambra** na violi.

Učenici iz Poljičke zadruge u Osnovnoj školi u Srinjinama njeguju poljičicu i čuvaju poljičku baštinu
OŠ SRINJINE

CETERUM CENSEO

Poljičica nije 'mrtvo slovo na papiru'

Ovo je prilika da se poljičica brendira, ali i da se Poljica definiraju kao povijesna regija. Poljičica je kao krvotok, povezuje sva kulturna dobra u Poljicima, a kulturna dobra su kulturni proizvodi - mišljenja je prof. dr. sc. Zoran Mihanović iz Saveza za Poljica, udruge zaslužne za registraciju poljičice kao nacionalnoga kulturnog dobra

PIŠE
IVAN UGRIN

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, u petak 26. travnja, održana je svečanost u povodu uvrštenja poljičice - koju su naši stari zvali poljiška bosančica, poljiška azbukvica i arvatica - u Registar nematerijalnih dobara Republike Hrvatske. Nakon velike svepoljičke fešte koja je istim povodom održana 1. veljače u Glagoljaškom sjemeništu na Priku, svojevrsnom hramu poljičke kulture i baštine, proslava u nacionalnom hramu kulture - na kojoj je među inim bio izložen i Poljički statut iz godine 1665. koji se kao "relikvija" čuva u NSK-u - bila je potvrda da poljičica nije mrtvo slovo na papiru, već da još uvijek živi u svijesti mnogih Poljičana i poštovatelja poljičke baštine. Povijesno poljičko i hrvatsko pismo poljičica, premda, navodno, "mrtvo", oživilo je suradnju među poljičkim udrugama i njihovim susjedima, koja nije okončana proslavom na Priku, nego se nastavila i u NSK-u u Zagrebu, osobito na način da su gotovo svi suorganizatori spomenutih svečanosti prihvatili ponudu da uz Sa-

vez za Poljica i Osnovnu školu "Srinjine" budu nositelji kulturnoga dobra "umijeće čitanja, pisanja i tiskanja poljičice" i time iskazali svijest o važnosti poljičice i njezina očuvanja za nove naraštaje. Ukupno je do sada među nositeljima registrirano 11 škola i 18 udruga. Povjerenstvo za nematerijalnu kulturnu baštinu Ministarstva kulture i medija na sjednici održanoj 9. prosinca 2022. ocijenilo je da "umijeće čitanja, pisanja i tiskanja poljičice" ima svojstvo nematerijalnoga kulturnog dobra, kako to definira Zakon o zaštiti i očuvanju kulturne baštine. Na temelju navedenoga, odnosno preporuke Povjerenstva te na osnovi predložene dokumentacije i iznesenih činjenica, Uprava za zaštitu kulturne baštine utvrdila je da "umijeće čitanja, pisanja i tiskanja poljičice" ima svojstvo kulturnog dobra, i to rješenjem od 23. studenoga 2023. Predmetno kulturno dobro upisano je u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske - Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem Z-7778. Kao prvi upisani nositelji ovoga nematerijalnoga dobra su udruga Savez za Poljica, koja je na čelu s predsjednikom Antom Mekinićem i pokrenula ovu inicijativu za poljičicu, te Osnovna škola "Srinjine".

Zanimljivo je kako je Rješenje potpisano 23. studenoga, na blagdan svetog Klimenta, pape i mučenika, po kojem se zove crkva u Sitnome, jedna od najstarijih u Poljicima. Izgrađena je na osamljenome mjestu podno Mosora, i u starini je bila župska crkva. Oko crkve je groblje s nekoliko sačuvanih srednjovjekovnih nadgrobnih ploča. Crkva je građena od kamena i s pokrovom od kamenih ploča, što je osobitost tradicijskoga poljičkoga graditeljstva. Osim što je jedna od najstarijih u Poljicima, značajna je i za cijelu nekadašnju Poljičku knežiju kao mjesto gdje su se ispisale brojne redakcije Poljičkoga statuta, jednog od najznačajnijih povijesnih spomenika Poljica. U obrazloženju Rješenja ističe se kako je od najstarijega

sačuvanoga prijepisa Poljičkoga statuta iz 1440., pohranjenoga u arhivu HAZU-a u Zagrebu, moguće pratiti razvoj zasebne poljičke redakcije hrvatske cirilice: do 17. stoljeća traje etapa starije poljičice, a potom se znatnije razvijaju inovativniji oblici, što se može dovesti u suodnos i s jezičnim promjenama: od prepletanja čakavštine i štokavštine do dominantno štokavskog izraza. Hrvatski akademik Mateo Žagar, profesor na Katedri za staroslavenski jezik i hrvatsko glagoljštvo Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, na svojoj Facebook stranici osvrnuo na svečanost u Priku, gdje je bio s Poljičanima na tom velikom događaju i održao predavanje na temu poljičice i u Glagoljaškom sjemeništu i u Nacionalnoj

i sveučilišnoj knjižnici. "Zadivljeni smo i dirnuti posvećenošću naših domaćina poljičici i poljičkoj kulturnoj baštini uopće. Jasnom se kao dan pokazala činjenica da opstanak kulturne baštine ponajprije ovisi o živoj zajednici koja je njeguje. U tome su se Poljičani pokazali kao dostojni nasljednici svojih predaka. Oni su jednako brižno skrbili o svojoj plemenitoj baštini, o svojoj plemenšćini, materijalnoj i nematerijalnoj. Inisu se krzmati za nju prolići znoj i krv te u konačnici dati i svoj život ako je trebalo. U ušima će nam još dugo odzvanjati ojkavica koju je na kraju večeri izvela jedna poljička dama u najboljim godinama: 'Poljičica, naše staro pismo, odbacili mi te nikad nismo.' Radi se, o kako ju je Mekinić nazvao, "živućem kulturnom dobru" u Poljicima, 84-godišnjoj Mariji Prelas iz Srijana, koja je u poljičkoj narodnoj nošnji na ojkavici zapjevala vlastitu prigodnu ojkavicu. A da poljičica nije izumrla, potvrđuju i mnogi ljudi s područja Poljica koji poljičku azbukvicu čitaju i pišu, a među njima su Josip Bepo Novaković, Damir Vladašić, Jurica Matijević, Ivica Čotić, Mate Gojsalić, Nikša Tomić, Hrvatica Čović i mnogi drugi. Valja istaknuti kako i poljičke osnovne škole njeguju razvitak poljičice, koja bi jednog dana mogla

postati i izborni program. Zaključio bih riječima dr. sc. Zorana Mihanovića, profesora s Ekonomskog fakulteta u Splitu, potpredsjednika Saveza za Poljica, koji smatra da poljičica kao priznato nacionalno dobro sa svim svojim posebnostima ukazuje na Poljica i Poljičku knežiju. "Ovo je prilika da se poljičica brendira, ali i da se Poljica definiraju kao povijesna regija. Poljičica je kao krvotok, povezuje sva kulturna dobra u Poljicima, a kulturna dobra su kulturni proizvodi. Ako gledamo u turističkom smislu, zašto posjećujemo gradove i države? Kulturna dobra stvaraju dodatnu gospodarsku vrijednost. Oni koji baštine poljičku tradiciju trebaju sjesti zajedno za stol, Županija ili turističke zajednice mogu biti nositelji okupljanja lokalnih zajednica u cilju proglašenja Poljica povijesnom regijom i da se kao takva brendiraju. Jednom kada se sve to napravi, poduzetnički duh proradi, Poljičani će sami od sebe dalje sve stvoriti", mišljenja je prof. Mihanović. Tako je ono što je izgledalo mrtvo oživjelo zahvaljujući osobito Savezu za Poljica, koji je okupio oko poljičice brojne Poljičane koji zaslužuju da jednog dana nekadašnja Poljička knežija bude priznata kao povijesna hrvatska regija, sada rastrgana između sedam "mačeha".

Akademik Mateo Žagar, profesor na Katedri za staroslavenski jezik i hrvatsko glagoljštvo
NIKOLA VILIĆ/CROPIX

KNJIŽEVNA PREPORUKA

‘Dnevnik dobre cure’ - svježestivo za čitatelje svake dobi

McCurdy u knjizi piše o svom životu i turbulentnom i nasilnom odnosu koji je imala sa svojom majkom. Memoari su podijeljeni u dva dijela – prije i poslije majčine smrti

PIŠE **KATARINA MALJKOVIĆ**

Ovaj mjesec, ide jedna koja je za sve ljubitelje dobrih krimića. Iako je u centru radnje tinejdžerka, “Dnevnik dobre cure” je svježestivo za čitatelje bilo koje dobi. **Holly Jackson** britanska je spisateljica koja se proslavila upravo ovim serijalom, “Dnevnik dobre cure”, čiji je prvi dio objavljen 2019. godine, a uslijedila su dva nastavka 2020. i 2021. godine. Knjiga je ubrzo postala popularna i na TikToku, no i prije toga je bila bestseller. Holly Jackson prodala je dva milijuna primjeka svojih knjiga u svim formatima u Ujedinjenom Kraljevstvu i inozemstvu. Knjiga je provela čak 17 tjedana na ljestvici top 10 knjiga iz područja beletristike po statistikama Nielsen Children’s & YA, a postojano od objavljivanja ne silazi s top liste najprodavanijih knjiga New York Timesa. Do danas je prevedena na 33 jezika. Knjiga je osvojila i prestižne nagrade, a za ljubitelje serija uskoro izlazi i adaptacija koja će biti dostupna na Netflixu. Dnevnik dobre cure prati Pip-pu “Pip” Fitz-Amobi, tinejdžericu koja živi u gradiću Little Kilton, u Buckinghamshireu. Ljeto prije svoje završne godine srednje škole, Pip počinje raditi na svom projektu prijedloga za maturante: odlučiti pokrenuti vlastitu istragu da dokaže nevinnost Salila “Sala” Singha u optužbi da je ubio Andreu “Andie” Bell i riješio se njezina tijela prije pet godina. Ubrzo se njenoj istrazi pridružuje i Salov mlađi brat Ravi.

Igranje formatom

Knjiga se igra formatom, pa osim uobičajene proze uključuje i zapisnik koji Pip koristi za praćenje informacija u vezi sa slučajem, kao i njezine transkripcije razgovora sa svjedocima i osumnjičenicima. Utvrđuje da se, na temelju poznatih činjenica o slučaju, sve što se dogodilo Andie dogodilo u petak, 18. travnja 2014. godine. Nekoliko dana kasnije, nakon što je započelo policijsko istraživanje, Sal je pronađen mrtav u šumi, gdje se smatra da je počinio samoubojstvo, ostavivši poruku kojom naizgled priznaje krivnju. Unatoč priznanju, Pip smatra da Sal nije počinio ubojstvo, i svojom istragom želi to i dokazati.

Kroz intervjue s raznim ljudima iz Andienog života, Pip saznaje nekoliko činjenica u ve-

zi s Andie: bila je u vezi s tajnim starijim muškarcem, kupovala je drogu od čovjeka po imenu Howie Bowers i prodavala ju na kućnim zabavama, te je maltretirala djevojku po imenu Nat da Silva. Ubrzo se počinje pojavljivati i nekoliko osumnjičenika, a čini se da su svi međusobno povezani na složene načine.

Zamršeni zapleti

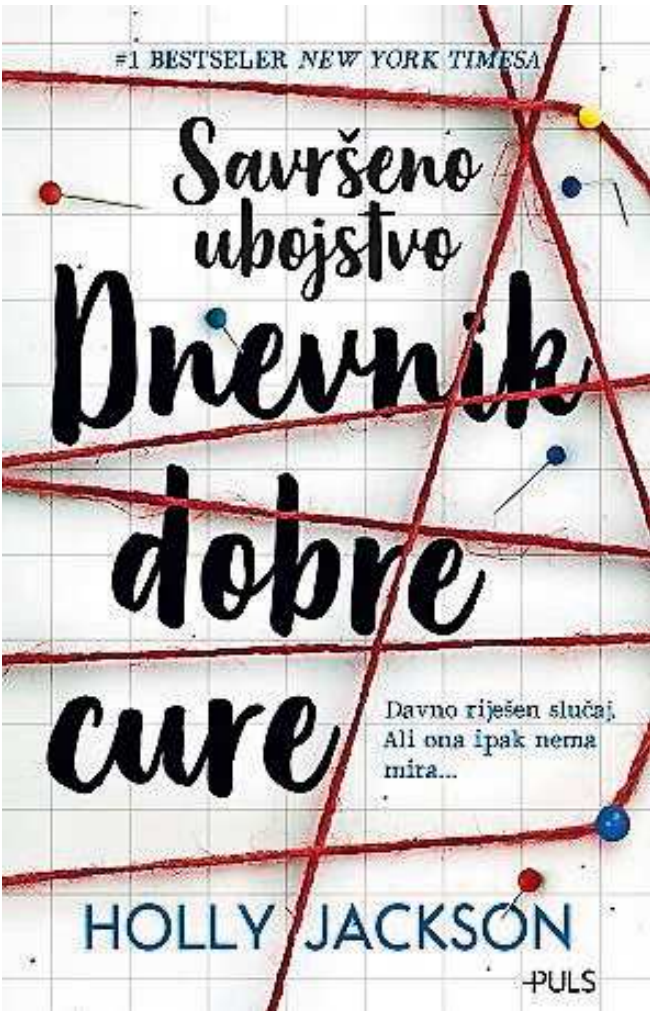
Tijekom svoje istrage, Pip poduzima mnoge opasne pothvate, poput suočavanja s opasnim likovima i odlaska na tajni zadatak, a prima nekoliko prijetećih poruka kojima je upozoravaju da prekine istragu. U jednom trenutku, Pipin pas je čak otet. Iako je možda na trenutke teško povjerovati da tinejdžerka vodi ovakvu istragu i da se upušta u opasne situacije gdje razgovara s dilerom droge, provaljuje i ulazi na privatan posjed u potrazi za trgovinama ili se pak dobrovoljno stavlja u istu sobu s ubojicom, svaki taj trenutak je izvrsno napisan i pun napetosti da je zadovoljstvo upustiti se u priču kao čitatelj i doslovno ste na rubu stolice, jedva čekate da vidite kako će se sverazriješiti i ne možete knjigu ispustiti iz ruku.

Ipak, nisu li takvo zadovoljstvo i bijeg od stvarnosti razlozi zbog kojih uopće i čitamo fikciju?

Upravo zbog toga što je dio knjige napisan kroz intervjue, članke i izvješća, priča doista djeluje kao da sami rješavate ubojstvo uz Pippu i Ravija. Mene su se osobno svidjeli zamršeni zapleti i kako bi sa svakim novim detaljem netko drugi postao mogući sumnjivac, samo da bi se naposljetku sve posložilo u izvrsnu priču. Kad god bise nešto otkrilo, bila sam jednako uzbuđena i šokirana kao što su bili Pippa i Ravi. Dok čitate, postavljate mnoga pitanja: Tko je pravi ubojica? Može li Andie biti živa? Je li Sal stvarno ubojica?

Knjigu pročitate u jednom dahu, a nastavci su jednako dobri i vjerujem da nećete stati dok ih ne pročitate sve – kao što nisam nija! Posljednju knjigu čitala sam u autobusu vozeći se od Splita do Zagreba, i prijateljica do mene je umirala od smijeha gledajući moje reakcije svakih nekoliko stranica.

Savršeno ubojstvo: Dnevnik dobre cure kod nas je objavljeno u izdanju nakladnika Egmont, a serija stiže na Netflix ovog ljeta.

DNEVNIK SPLITSKE STUDENTICE (35)

PRIVATNA SNIMKA

U Splitu proljetno čišćenje znači - izbacivanje podstanara

Velike su to pripreme za sezonu, al’ ove godine čini mi se da su podstanari preduhitрили stanodavce. U oglasima viđan sve više stanova koji se iznajmljuju samo na ovih misec-dva do sezone

PIŠE **LUCIJA GRGIĆ**

Stiglo nam je proliće! Pa je otišlo... Al’ ne bojte se, vratit će se. Imat ćemo naša uobičajena dva tjedna prolića prije nego krenu toplinski valovi.

Svake godine isto i svake godine se iznova iznenadimo. Čin zatopli, mi se pozdravimo sa zimskom robom. Nikako da naučimo da nan ovi prvi znakovi prolića ne donose zapravo toplije vrime, nego samo alergije. Triba se još malo strpit.

A osin alergija, ovo je vrime kad triba odredit i proljetno čišćenje.

Svakako prekopavamo ormare pa dok jedno spremamo, a drugo vadimo, nema bolje prilike da se rišimo onoga u šta više ne stanemo, šta zbog božićnih kolača, šta zbog uskršnje šunkice. I, naravno, svečano si obećamo da ćemo smršaviti do lita pa opet skupimo jednu hrpicu robe o kojoj ćemo još razmisliti do 1. 7.

Neki ovo proljetno čišćenje prošire s ormara na cili stan, šta skroz razumin, jer jednon kad kreneš, šteta je stat. Ono šta ne razumin je da sve šta izbace ostave kod kontejnera i ne zovu ekipu za glomazni otpad. Trenutno je masu kontejnera okruženo s toliko namještaja da izgledaju ka katalog za dizajn interijera onih “komfortnih stanova” za studente (ili Nepalce, kako se čini prema reportažama koje san nedavno gledala).

Podstanare izbacuju umjesto smeća

Ipak, ono šta san primijetila da ljudi zadnjih godina tijekom proljetnog čišćenja najviše izbacuju iz stanova – podstanare.

Velike su to pripreme za sezonu, al’ ove godine čini mi se da su podstanari preduhitрили stanodavce. U oglasima viđan sve više stanova koji se iznajmljuju samo na ovih misec-dva do sezone.

Svako toliko bacin oko na te stranice

za iznajmljivanje stanova i baš me zabave. Iman jednu igru s ekipom di kopiramo nekoliko oglasa i skinemo po jednu sliku svakog stana pa se igramo pogađanja – kojemu stanu pripada koji oglas. Praktički je nemoguće pogoditi.

Al’ zamislite samo na šta bi to ličilo kad bi ljudi pisali oglase prema stvarnom stanju stana.

Oglasi

Umisto da piše kako se iznajmljuje novopreuređeni jednosobni stan s dvorištem, da piše:

“Iznajmljujen garažu s krevetom i WC-om. Lavandin je ujedno i sudoper, a umisto špakera imate mikrovalnu. U dvoru imate šmrk za tuširanje.”

Umisto oglasa koji kaže da se iznajmljuje luksuzno uređen dvosoban stan u blizini centra grada, da piše:

“Iznajmljujen babin stan dok je ona u staračkon domu. Namještaj je iz stare Juge i ima moljaca koliko i vlage u zidovima. Do centra će van tribat slobodan dan, a u sezoni dva dana godišnjeg. Al’ za sezonu ne morate puno brinit jer ako uspijen iznajmit turistima, izbacit ću vas.”

Umisto da piše kako se iznajmljuje komforan stan u sklopu privatne kuće blizu kampusa za jednu ili dvije studentice, da piše:

“Iznajmljujen spremu od 25 m² s krevetom i kaučen na razvlačenje. Živin kat po više i apsolutno ne planiran poštivat vašu privatnost. Bit ću van u stanu kad god mi dode, bez najave, jer je to moj stan bez obzira šta ga vi plaćate da bi bia vaš na korištenje.”

Nažalost, za sad nan stvarnost nije takva da su je svi ljudi svjesni. S druge strane, dok se to ne promini, možemo se bar zabavljat igron pogađanja.

Quot capita, tot sententiae.

Zagreb

Novi redoviti profesori hrvatskih sveučilišta

Lidija Beketić-Orešković
znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u području Biomedicine i zdravstva, polje Kliničke medicinske znanosti

Hrvoje Kozmar
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području Tehničkih znanosti, polje Strojarstvo

Stjepan Kožuh
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području Tehničkih znanosti, polje Metalurgija

Ivana Maguire
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u području Prirodnih znanosti, polje Biologija

Goran Marković
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području Društvenih znanosti, polje Kineziologija

Ratko Matijević
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području Biomedicine i zdravstva, polje Kliničke medicinske znanosti

Kristina Matković
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u području Biomedicine i zdravstva, polje Veterinarska medicina

Jadranko Matuško
izbran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području Tehničkih znanosti, polje Elektrotehnika

Katica Prskalo
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u području Biomedicine i zdravstva, polje Dentalna medicina

Tonči Rezić
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području Biotehničkih znanosti, polje Biotehnologija

Jasmina Vojvodić
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u području Humanističkih znanosti, polje Filologija

Ana Vrsalović Presečki
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u području Tehničkih znanosti, polje Kemijsko inženjerstvo

Vlatka Zoldoš
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u području Prirodnih znanosti, polje Biologija

Petar Barbaros
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Društvenih znanosti, polje Kineziologija

Nataša Bauer
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Prirodnih znanosti, polje Biologija

Gordana Gregurić Gračner
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Biomedicine i zdravstva, polje Veterinarska medicina

Maja Horvatin
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Društvenih znanosti, polje Kineziologija

Ivana Ivančić Baće
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Prirodnih znanosti, polje Biologija

Tomislav Jukić
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Biomedicine i zdravstva, polje Kliničke medicinske znanosti

Dean Konjević
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Biomedicine i zdravstva, polje Veterinarska medicina

Jasna Lajtner
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Prirodnih znanosti, polje Biologija

Nikolina Maraković
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Humanističkih znanosti, polje Povijest umjetnosti

Marko Miliša
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Prirodnih znanosti, polje Biologija

Split

Boris Muha
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Prirodnih znanosti, polje Matematika

Anđelko Vlašić
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području Tehničkih znanosti, polje Građevinarstvo

Dijana Zadravec
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Biomedicine i zdravstva, polje Kliničke medicinske znanosti

Dražan Jozić
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području Tehničkih znanosti, polje Kemijsko inženjerstvo

Marija Ćosić
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Tehničkih znanosti, polje Kemijsko inženjerstvo

Silvia Golem
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području Društvenih znanosti, polje Ekonomija, grana Opća ekonomija

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet elektrotehnike i računarstva
Unska 3, 10000 Zagreb
raspisuje
NATJEČAJ
za upis studenata na sveučilišni specijalistički stu-
dij
INFORMACIJSKA SIGURNOST
za stjecanje akademskog naziva specijalist/ica in-
formacijske sigurnosti (1 godina, 60 ECTS bodova)
u akademskoj godini 2024./2025.
Ovaj studij može upisati osoba koja je završila sve-
učilišni diplomski studij (ili s njime izjednačen stu-
dij) iz područja računarstva, informatike ili srodnih
informatičkih ili tehničkih grana i koja je ukupno
s prethodnim sveučilišnim obrazovanjem stekla
najmanje 300 ECTS bodova ili osoba koja je završila
drugi sveučilišni diplomski studij (ili s njime izjed-
načen studij) uz radno iskustvo na području infor-
macijske i komunikacijske tehnologije. Potrebno je
znanje engleskog jezika.
Broj slobodnih mjesta: 20 ukupno.
Školarina iznosi 5.000,00 EUR, a plaća se u dvije (2)
rate u iznosu od 2.500,00 EUR pri upisu u prvi i dru-
gi semestar.
Prijave na natječaj šalju se poštom na adresu Fakul-
teta elektrotehnike i računarstva, Unska 3, Zagreb
u razdoblju do zaključno 23. rujna 2024. godine.
Odabir polaznika uključuje razgovor (intervju) ti-
jekom kojeg se utvrđuje područje specijalističkog
rada. Intervju će se održati u razdoblju od 24. do
27. rujna 2024. godine. O terminu održavanja poje-
dinačnih razgovora pristupnici će dobiti obavijest
elektroničkom poštom.
Nastava započinje u studenom 2024. godine.
Dodatne informacije o studiju dostupne su na
mrežnim stranicama studija:
<http://www.fer.unizg.hr/infosig>.
Prijavni obrazac dostupan je na adresi: [https://
www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/is/
obraci_i_upute](https://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/is/obraci_i_upute).
Dodatna pitanja mogu se uputiti na tel. (01) 6129
920 ili adresu e-pošte specijalisticki.studij@fer.hr.

Medicinski fakultet Sveučilišta
u Splitu objavljuje
NATJEČAJ
za upis na doktorski studij "Biologija novotvorina"
u akademskoj godini 2024./2025.
Puni tekst natječaja u kojem su objavljeni uvjeti
za upis, postupak, cijena školarine, isprave koje se
podnose za prijavu, sastavni su dio ovog natječaja
i dostupni su na mrežnim stranicama Medicinskog
fakulteta u Splitu
[https://mefst.unist.hr/studiji/doktorska-skola/bio-
logija-novotvorina/natjecaj-za-upis/9697](https://mefst.unist.hr/studiji/doktorska-skola/bio-logija-novotvorina/natjecaj-za-upis/9697)
Rok za podnošenje prijave na natječaj: do 10. rujna
2024.
Prijave slati isključivo poštom na adresu:
Medicinski fakultet u Splitu
Službi za znanost, poslijediplomsku nastavu i me-
đunarodnu suradnju, uz naznaku studija
Šoltanska 2
21 000 Split

Maja Radman
znanstveno-nastavno radno
mjesto redovite profesorice
u području Biomedicine i
zdravstva, polje Kliničke
medicinske znanosti, grana
Interna medicina

**Ana Kundid
Novokmet**
izabrana je na znanstveno-
nastavno radno mjesto red-
ovite profesorice u području
Društvenih znanosti, polje
Ekonomija, grana Financije

Rektorski zbor Republike Hrvatske
objavljuje da su sveučilišta u Republici Hrvatskoj,
u skladu sa člankom 69.
Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti

**Natječaje za upis studenata u prvu godinu sveučilišnih prijediplomskih
studija, sveučilišnih integriranih prijediplomskih i diplomskih studija te
stručnih prijediplomskih studija u akademskoj godini 2024./2025.**

objavila na mrežnim stranicama:
Rektorskoga zbora Republike Hrvatske: www.rektorski-zbor.hr
Sveučilišta u Zagrebu: www.unizg.hr
Sveučilišta u Rijeci: www.uniri.hr
Sveučilišta u Splitu: www.unist.hr
Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: www.unios.hr
Sveučilišta u Zadru: www.unizd.hr
Sveučilišta u Dubrovniku: www.unidu.hr
Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli: www.unipu.hr
Sveučilišta Sjever: www.unin.hr
Sveučilišta u Slavanskom Brodu: www.unisb.hr
Hrvatskog katoličkog sveučilišta: www.unicath.hr
Libertas međunarodnog sveučilišta: www.libertas.hr
Sveučilišta Vern: www.vern.hr
Sveučilišta Algebra: www.algebra.hr

Sveučilište u Zagrebu Fakultet elektrotehnike i raču-
narstva, Unska 3, 10000 Zagreb raspisuje
NATJEČAJ
za upis studenata na doktorski studij *Elektrotehnika i*
računarstvo za stjecanje akademskog stupnja doktora/
doktorice tehničkih znanosti (3 godine, 180 ECTS bo-
dova) u akademskoj godini 2024./2025. iz znanstvenih
polja
ELEKTROTEHNIKA I RAČUNARSTVO
Doktorski studij može upisati osoba koja je završila
sveučilišni diplomski ili sveučilišni integrirani prije-
diplomski i diplomski studij u polju elektrotehnike ili
računarstva kojim se ukupno s prethodnim obrazova-
njem stječe najmanje 300 ECTS bodova sa srednjom
ocjenom svih položenih ispita na studiju od 3,5 i više;
ili jednakovrijedni sveučilišni četverogodišnji dodi-
plomski studij u polju elektrotehnike ili računarstva sa
srednjom ocjenom svih položenih ispita na studiju od
3,5 i više. Na doktorski studij može se upisati magistar
znanosti iz polja elektrotehnike ili računarstva. Razgo-
vor s pristupnikom obavezan je dio upisnog postupka.
Studij se može upisati u punom radnom vremenu (u
trajanju od 3 godine) ili s dijelom radnog vremena (kao
studij s produženim trajanjem istraživačkog rada, u
trajanju od 5 godina).
Broj mjesta: 60
Školarina iznosi 9.000,00 eura i plaća se u šest (6) rata
od 1.500,00 eura po semestru.
Prijave za upis na doktorski studij provode se u dva
upisna roka: zimski i ljetni.
Prijave (s popratnom dokumentacijom) za upis u zim-
skom upisnom roku primaju se u elektroničkom obliku
putem Prijavnog portala: [https://www.fer.unizg.hr/
studiji/doktorski_studij/upis/prijava#/hr](https://www.fer.unizg.hr/studiji/doktorski_studij/upis/prijava#/hr) u razdoblju
od 10. lipnja do zaključno 20. kolovoza 2024. godine.
Razgovori s pristupnicima, kao obavezni dio prijavnog
postupka u zimskom upisnom roku, održat će se u uto-
rak 27. kolovoza i u srijedu 28. kolovoza 2024. godine
od 9.00 do 15.00 sati. O terminu održavanja pojedinač-
nih razgovora pristupnici će dobiti obavijest elektro-
ničkom poštom.
Nastava u zimskom semestru počinje u listopadu 2024.
godine.
Prijave (s popratnom dokumentacijom) za upis u ljet-
nom upisnom roku primaju se u elektroničkom obliku
putem Prijavnog portala: [https://www.fer.unizg.hr/
studiji/doktorski_studij/upis/prijava#/hr](https://www.fer.unizg.hr/studiji/doktorski_studij/upis/prijava#/hr) u razdoblju
od 30. prosinca 2024. godine do zaključno 24. siječnja
2025. godine.
Razgovori s pristupnicima, kao obavezni dio prijavnog
postupka u ljetnom upisnom roku, održat će se u uto-
rak 28. siječnja i u srijedu 29. siječnja 2025. godine od
9.00 do 15.00 sati. O terminu održavanja pojedinačnih
razgovora pristupnici će dobiti obavijest elektronič-
kom poštom.
Nastava u ljetnom semestru počinje u ožujku 2025.
godine.
Dodatne informacije o doktorskom studiju dostupne
su na mrežnim stranicama studija [https://www.fer.
unizg.hr/studiji/doktorski_studij](https://www.fer.unizg.hr/studiji/doktorski_studij).
Dodatna pitanja mogu se uputiti na tel. (01) 6129 920 ili
adresu e-pošte doktorski.studij@fer.hr.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet elektrotehnike i računarstva
Unska 3, 10000 Zagreb
raspisuje
NATJEČAJ
za upis studenata na sveučilišni specijalistički stu-
dij
Proizvodi, digitalne inovacije i tehnologije u osigu-
ranju - INSURTECH
za stjecanje akademskog naziva specijalist/ica
digitalnih inovacija i tehnologija u osiguranju (1
godina, 60 ECTS bodova) u akademskoj godini
2024./2025.
Ovaj studij može upisati osoba koja je završila sve-
učilišni diplomski studij i koja je ukupno s prethod-
nim sveučilišnim obrazovanjem stekla najmanje
300 ECTS bodova ili osoba koja je završila s njime
izjednačen studij. Potrebno je znanje engleskog
jezika.
Broj slobodnih mjesta: 25 ukupno.
Školarina iznosi 5.000,00 EUR, a plaća se u dvije (2)
rate u iznosu od 2.500,00 EUR pri upisu u prvi i dru-
gi semestar.
Prijave na natječaj šalju se poštom na adresu Fakul-
teta elektrotehnike i računarstva, Unska 3, Zagreb
do zaključno 23. rujna 2024. godine.
Odabir polaznika uključuje razgovor (intervju) ti-
jekom kojeg se utvrđuje područje specijalističkog
rada. Intervju će se održati u razdoblju od 24. do
27. rujna 2024. godine. O terminu održavanja poje-
dinačnih razgovora pristupnici će dobiti obavijest
elektroničkom poštom.
Nastava započinje u studenom 2024. godine.
Dodatne informacije o studiju dostupne su na
mrežnim stranicama studija: [https://www.fer.
unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/insurtech](https://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/insurtech).
Prijavni obrazac dostupan je na adresi:
[https://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_stu-
diji/insurtech/obraci_i_upute](https://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/insurtech/obraci_i_upute).
Dodatna pitanja mogu se uputiti na tel. (01) 6129
920 ili adresu e-pošte specijalisticki.studij@fer.hr.

universitas
impressum ♦ universitas ♦ hrvatske sveučilišne novine
♦ redakcija
♦ Branko Nađ ♦ Tatjana Klarić Beneta
♦ Bruno Bogović ♦ Gordana Alfirević
♦ fotografije ♦ Cropix
♦ glavna urednica ♦ Mila Puljiz ♦
zamjenik glavne urednice ♦ Petar Bilobrck
♦ nakladnici ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu
♦ za nakladnike ♦ prof. Dragan Ljutić i prof. Stjepan Lakušić, rektori
♦ adresa redakcije ♦ Rudera Boškovića 31, 21000 Split
♦ telefon 021 558 255
♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/ostalo/sveucilisni-list-universitas;
www.unizg.hr/novosti-i-press/universitas

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Kalendar događanja u svibnju

8. – 10. svibnja ST – **CongreSS** (SVEUČILIŠTE U SPLITU)

Program:
8. svibnja – **otvaranje kongresa, konferencija BlueGrowth** (keynote speakers, studenti) (EKONOMSKI FAKULTET)

- rektorska konferencija
9. svibnja – **znanstvena konferencija Lifestyle**; studentska izlaganja, keynote speakers (MEDICINSKI FAKULTET)

10. svibnja – **znanstvena konferencija Sports sciences**, studentska izlaganja, sportske aktivnosti (KINEZIOLŠKI FAKULTET)

9. – 10. svibnja – **SEA-EU Sports Event**

Min. 99 sudionika (timovi od 11 sudionika iz svake članice Alijanse, Humanitarni karakter)

10. svibnja – **otvaranje regate Sv. Duje** (GALERIJA MEŠTROVIĆ)

11. – 12. svibnja **Regata Sv. Duje** (UNISPORT-SPINUTIRIVA)

Friendship in May – niz događanja na Filozofskom fakultetu tijekom čitavog svibnja

16. svibnja – **Finale UNISPORT košarkaške lige** (UNISPORT)

17. svibnja – **Finale Unisport Futsal lige** (UNISPORT)

21. – 25. svibnja – **8. Split Sax Week (END)** – koncerti, predavanja, seminari, Odjel za glazbu UMAS (HRVATSKI DOM, TONČIĆEVA 1)

Seminar prof. Jože Kotara (Klarinet, Ljubljana) Glazbeni odjel, UMAS (KONCERTNA DVORANA AKADEMIJE, VISOKA, VRANČIĆEVA 19)

FESTIVAL UMAS – sudjeluju svi odsjeci UMAS-a

Glazbeni odjel koncert u sklopu Festivala (HRVATSKI DOM, TONČIĆEVA 1)

Izvedbe predstava u sklopu Festivala, suradnja s Gradskim kazalištem lutaka (GRADSKO KAZALI-

50 godina
Sveučilišta
u Splitu

50 years of
University
of Split

PAUL PAUNOVIĆ/CROPIX

ŠTE LUTAKA)

Izložbe Odsjeka za slikarstvo u sklopu festivala (HRVATSKI DOM, TONČIĆEVA 1)

Predstavljanje kataloga Restauriranih umjetnina 2007-2022., Odsjek za konzervaciju i restauraciju UMAS u sklopu festivala (HRVATSKI DOM, TONČIĆEVA 1)

Promocije publikacija u izdanju Odsjeka za slikarstvo: (SVEUČILIŠNA GALERIJA, KAMPUS)

- Katalog izložbenog projekta Premijere (prvih 100 godina)

- Premijere 80-90

Izložba diplomskih radova studenata Odsjeka za slikarstvo: Slikarstvo i mogućnosti slike: generacija 2023. (SVEUČILIŠNA GALERIJA, KAMPUS)

Izvedbe ispitne predstave M. Ravel "Bolero", studenti Odjela za kazališnu umjetnost, men-

torica izv.prof. Almira Osmanović (UMAS, TVRĐAVA GRPE, GLAGOLJASKA 18A)

Izložba END-START, radovi sa kolegija Umjetnost u kontekstu studenata Odsjeka za kiparstvo (GALERIJA STUDIO 21, VELEBITSKA UL. 66)

Izložba odabranih radova studenata Kiparstva K.I.P. 4 (SVEUČILIŠNA GALERIJA, KAMPUS)

Izložba radova studenata Odsjeka za dizajn vizualnih komunikacija UMAS (SVEUČILIŠNA GALERIJA)

Dizajnerska početnica – radionice dizajnerskih početnica za učenike srednjih i osnovnih škola (UMAS, ZAGREBAČKA 3)

Redoviti program galerije CTRL+Z: Dizajnerska početnica – Festival znanosti – radovi na temu festivala (UMAS, ZAGREBAČKA 3)

Koncert skladbi studenata

kompozicije UMAS-a (sudjeluju studenti instrumentalnih odsjeka i Umjetnički zbor UMAS-a) (HRVATSKI DOM, TONČIĆEVA 1)

22. svibnja **Dan odjela za studije mora** – svečana proslava (ODJEL ZA STUDIJE MORA)

Konferencija "36th Topical Meeting of the International Society of Electrochemistry" – KTF sudjeluje kao član Organizacijskog odbora (ŠIBENIK)

Predavanje prof.dr.sc. Lea Kukoč Modun Suradnja s University of Australia (KTF)

16. svibnja **Svečana promocija diplomiranih studenata Pomorskog fakulteta**

Predstavljanje Pravne klinike Pravnog fakulteta u Splitu (PRAVNI FAKULTET)

Simulacija debate - studenti Pravnog fakulteta uz Debatni klub (PRAVNI FAKULTET)

Simulacija suđenja - studenti Pravnog fakulteta (PRAVNI FAKULTET)

Međunarodno jedriličarska regata kadeta studija Vojno pomorstvo u Livornu (VOJNO POMORSTVO)

Malonogometni memorijalni turnir "kfr Slaven Sućević" (VOJNO POMORSTVO)

Međunarodno vojno hodočašće u Lourdes

Okrugli stol, pozvano predavanje, ciklus Talk & Grow, kviz – KIF

Studentska književna večer (SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA)

Program trajnog medicinskog usavršavanja 1. kategorije: Mentorstvo u zdravstvu;

Sveučilišni odjel zdravstvenih studija, Filozofski fakultet; predavači: izv. prof. dr. sc. Tonča Jukić, izv. prof. dr. sc. Morana Koludrović (SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH

STUDIJA)

STUDIJA)

Javno zdravstvena humanitarna akcija SOZS-a; Sveučilišni odjel zdravstvenih studija, Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije (ĐARDIN)

Program trajnog medicinskog usavršavanja 1. kategorije: Reproductivno zdravlje mladih i adolescenata; Sveučilišni odjel zdravstvenih studija, Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije (SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH

STUDIJA)

Program trajnog medicinskog usavršavanja 1. kategorije: Geroprofilaksa; Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu (SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH

STUDIJA)

Program trajnog medicinskog usavršavanja 1. kategorije: Geroprofilaksa; Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu (SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH

STUDIJA)

Program trajnog medicinskog usavršavanja 1. kategorije: Geroprofilaksa; Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu (SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH

KEMIJSKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET U SPLITU

Promocija sveučilišne skripte 'Mineralne sirovine iz mora'

Piše **MARIN UGRINA**

U Knjižnici Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu održana je svečana promocija sveučilišne skripte "Mineralne sirovine iz mora", autorice prof. Vanje Martinac u sklopu manifestacije "50 godina osnutka Sveučilišta u Splitu". Izdavač skripte je Kemijsko-tehnološki fakultet Sveučilišta u Splitu, a pokrovitelji izdanja su Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Kemijsko-tehnološki fakultet Sveučilišta u Splitu, Institut za oceanografiju i ribarstvo Split te Splitsko-dalmatinska županija. Recenzenti sveučilišne skripte su prof. Pero Dabić s Kemijsko-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u

Splitu i prof. Hrvoje Ivanković s Fakulteta kemijskog inženjstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu. Skriptu je lektorirala Mirjana Štraus, prof., a grafičko oblikovanje ovitka izveo je izv. prof. Mario Nikola Mužek.

More, ta vječna inspiracija i neiscrpna tema, davalo je bezgranične slobode mnogim autorima. Zapljuskivanje i snaga mora nije oblikovalo samo ogoljeno stijenje, nego i autori cu ovog djela u kojem promišlja o moru i uranja u njegovu nutrinu na njoj svojstven način, znanstveni način. Plod dugogodišnjeg znanstveno-nastavnog rada satkan je u ovoj sveučilišnoj skripti koja je napisana na 395 stranica u četiri poglavlja (Uvod, Sastav morske/oceanske vode, Fizikalna svojstva mor-

Promocija u Knjižnici Kemijsko-tehnološkog fakulteta

ske vode i Eksploatacija minerala otopljenih u morskoj vodi), a sadrži 515 ilustracija uređaja i postrojenja te veliki broj tablica koje čine tekstualni izričaj jasnijim i razumljivijim. Djelo je napisano na popularan i znanstven način u kojem se sustavno i me-

to, primjena teorijskih znanja u praksi potkrijepljena je primjerima računskih zadataka.

Djelo je nastalo zbog potrebe sveobuhvatnog informiranja i educiranja studenata Kemijsko-tehnološkog fakulteta o mineralnim zalihama mora i oceana te tehnološkim procesima eksploatacije mineralnih sirovina iz morske/oceanske vode. Naime, iscrpljivanjem prirodnih resursa na kopnu sve se više nade polaže u more, koje postaje novi izvor različitih minerala i energije. Istraživanje i eksploatacija morskih potencijala sjedne je strane veliki izazov, dok je s druge strane blagodat.

Ovo je prvo djelo na hrvatskom jeziku koje se sustavno bavi problematikom održivog i ekološki prihvatljivog iskori-

štavanja mineralnih sirovina iz mora, čime se očituje njegova važnost.

Sveučilišna skripta "Mineralne sirovine iz mora" svojim je sadržajem prvenstveno namijenjena studentima kao i tehnolozima u pronalaženju rješenja u realnim situacijama.

Predstavljanje je započelo pozdravnim govorom voditeljice Knjižnice Maje Donkov te dekana Matka Ercega, koji je istaknuo važnost ovog djela kao plod dugogodišnjeg znanstveno-nastavnog rada autorice.

Djelo su promovirali recenzent prof. Pero Dabić i doc. Jelena Jakić te autorica prof. Vanja Martinac, a program je vodio doc. Marin Ugrina. Digitalni tisk dostupan je u web-knjižari Redak Split (print na zahtjev).